

Kultura dobrych praktyk i pomysłów

Raport o kulturze na Pomorzu

Spis treści

1	Założenie	s.1
2	Kultura na Pomorzu: Diagnoza i wizja	s.2
3	Kongresy Kultury Pomorskiej	s. 3
4	Kultura w regionie: ogólne	s. 17
5	Kultura w regionie: Kultura w powiecie i gminie	s. 18
6	Kultura w regionie: Dobre praktyki	s. 25
7	Kultura pozainstytucjonalna: ogólne	s. 30
8	Kultura pozainstytucjonalna: dobre praktyki	s. 37
9	Kultura pozainstytucjonalna: finansowanie	s. 39
10	Teatr na Pomorzu	s. 46
11	Nowe nadzieje	s. 52
12	Rekomendacje	s. 60
13	Zakończenie	s. 66
14	Badania, opinie, ankiety	s. 67

Założenie

Niniejszy raport jest pierwszym podsumowaniem kilkunastu lat monitorowania kultury Pomorza, ze szczególnym uwzględnieniem okresu od rozpoczęcia działań I Kongresu Kultury Pomorskiej po finał II Kongresu Kultury Pomorskiej, czyli lata 2015-24. Raport obejmuje autorskie badania Fundacji Pomysłodalnia, wybrane relacje z ponad 60 spotkań i paneli dyskusyjnych, ogólną diagnozę stanu kultury oraz, co najważniejsze i wyróżniające to opracowanie, katalog dobrych praktyk i pomysłów zebranych podczas wydarzeń, rozmów i wizyt studyjnych.

Narzędziami, dzięki którym Fundacja Pomysłodalnia zbiera informacje, są m.in. dwa tytuły prasowe. Pierwszy z nich to Gazeta Świętojańska, najstarsze medium obywatelskie na Pomorzu, założone w 2002 r. jako odpowiedź na stan mediów lokalnych głównie w Gdyni. Gazeta od wielu lat prowadzi ceniony dział krytyki kultury, specjalizuje się w krytyce teatralnej. Drugim tytułem jest Pomorze Kultury. Teatr – to wortal, który od 2013 r. monitoruje życie teatralne na Pomorzu. Oba tytuły są b. multimedialne, wzbogacają je dedykowane profile, grupy i kanały w mediach społecznościowych (YouTube i Facebook). Materiały wideo to ponad 4 tys. filmów rejestrujących aktywność kulturalną w całym województwie, które stanowią wartość dodaną raportu.

Wyczerpujące opracowanie nt. kultury na Pomorzu zajęłoby wiele tomów, dlatego niniejszy raport koncentruje się na najważniejszych zagadnieniach, które będą miały ciąg dalszy w postaci procesu realizacji rekomendacji. Fundacji Pomysłodalnia doprowadziła już do realizacji kilku ważnych rekomendacji (m.in. powstanie Pomorskiej Rady Kultury) i właśnie realizacja rekomendacji może być największą wartością całego przedsięwzięcia.

Najważniejsze z punktu widzenia autorów raportu są rozwiązania systemowe, które mogą wpłynąć na zmniejszenie nierówności w kulturze. Szczególnie zauważalne są nierówności w traktowaniu kultury instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej i nie chodzi tutaj tylko o nieproporcjonalne finansowanie, ale całościowy proces tworzenia jak najlepszych warunków do zrównoważonego rozwoju społecznego. Podobnie jest z rozziwem między Centrum a Regionem.

Raport stara się ukazać złożoność problematyki związanej z funkcjonowaniem kultury na Pomorzu. Zwraca szczególną uwagę na dobre praktyki, prezentuje dobre pomysły warte naśladowania, ale też nie ucieka od podnoszenia i akcentowania zjawisk negatywnych, skrywanych przed reflektorem publicznego ujawnienia i nieujmowanych w akademickich badaniach.

Kultura na Pomorzu: Diagnoza i wizja

Pomorskość w kulturze

Pomorskość to różnorodność. Kulturę rdzenną reprezentują Kaszubi, obecni na tych ziemiach wg niektórych źródeł od VI w. oraz w dużo mniejszym stopniu Kociewiaczy, nic właściwie nie pozostało po Słowińcach. Kaszubszczyzna przeżywa rozkwit mimo malejącej liczby osób utożsamiających się z tą mniejszością etniczną / narodową. W przeszłości Kaszubi, głównie rolnicy i rybacy, nie wytworzyli wielkiej kultury wysokiej, kaszubszczyzna to głównie kultura ludowa. Po zmianie ustrojowej w 1989 r. obserwujemy renesans kultury kaszubskiej, która staje się inspiracją dla twórców zawodowych.

Oprócz kaszubszczyzny żywe są inspiracje niemieckie (twórczość Pawła Huellego i Stefana Chwina, kultywowanie dziedzictwa Guentera Grassa, zainteresowanie niemieckimi wpływami w dawnym Słupsku / Stolp) oraz kresowe (Gdańsk był jednym z głównych kierunków repatriacji po 1945 r.). Po wybuchu wojny w Ukrainie coraz bardziej zauważalna jest obecność kultury imigrantów (przede wszystkim z Ukrainy, w dużo mniejszym stopniu z Białorusi). Może w stwierdzeniu, że Pomorze to tygiel kulturalny jest trochę przesady, ale z pewnością mamy do czynienia z różnorodnością.

Czas, w którym żyjemy, woła o diagnozę i nowe standardy. Potrzebna jest nam czytelna, zrozumiała wizja rozwoju kultury pomorskiej, która wyznaczy cele na lata, określi horyzont oczekiwań i możliwości, będzie zrozumiała i akceptowalna społecznie. II Kongres Kultury Pomorskiej wypracował już wiele rekomendacji, ale nie możemy zamknąć „Wizji rozwoju kultury pomorskiej” bez głosów z finału. Poniżej główne myśli, które powtarzają się na wielu spotkaniach i z pewnością zasługują na umieszczenie w ostatecznej redakcji. Czekamy nie tylko na głosy z finału, by stworzyć esencjonalny, zrozumiały dokument mieszczący się na jednej stronie i przyjazny w odbiorze.

Pomorze kultury i obywateli. Wizja rozwoju kultury pomorskiej (propozycja)

Różnorodność kulturowa i dziedzictwo historyczne Pomorza są naszą dumą i zobowiązaniem. Misją województwa wolności i solidarności jest tworzenie najlepszych warunków do wszechstronnego rozwoju wszystkich społeczności i wszystkich obywateli bez względu na pochodzenie, status społeczny i miejsce zamieszkania.

Pomorzanie mają marzenia a Wybrańcy wszystkich szczebli przekształcają je w realne plany, tworząc najlepsze rozwiązania systemowe w oparciu o jawność, subsydiarność, inkluzywność, godność i merytoryczność.

Na Pomorzu rywalizację zastępujemy współpracą. Rozmawiamy i słuchamy, szczególnie tych, którzy nie boją się mieć swojego zdania, nawet bardzo odmiennego od naszego i wygłaszają je z poszanowaniem obowiązujących w demokratycznych społecznościach standardach.

Najważniejsze są dla nas działania wspólnotowe, a nie rywalizacyjne. Współpraca międzysektorowa powinna być rzeczywista, synergiczna, przynosząca korzyści całemu Pomorzu. Poprzez kulturę możemy najszybciej realizować założenia zrównoważonego rozwoju, dlatego zmniejszanie nierówności w dostępie do kultury, począwszy od informacji i promocji, a skończywszy na inwestycjach, powinno być priorytetem dla naszych Wybrańców wszystkich szczebli.

Ważna jest kultura amatorów, jak i wysoka kultura w regionie. Inwestycja w kulturę jest najlepszą inwestycją także pod względem ekonomicznym, o czym wiedzą rozwinięte demokracje wolnego świata. Dzięki holistycznemu spojrzeniu na kulturę Regionu mamy szansę na stworzenie nowego przymierza opartego na wartościach. Skracamy odległość z Regionu do Centrum, nie ma kultury „za daleko”. Kultura instytucjonalna dzieli się zasobami z kulturą pozainstytucjonalną, dobro wspólne jest dla nas pojęciem żywym i codziennym.

Kongresy Kultury Pomorskiej

kongres.pomorzekultury.pl

„W 2015 r. powstał pomysł zorganizowania Kongresu Kultury Pomorskiej. Od tego momentu przeprowadziliśmy setki rozmów, wykonaliśmy wiele działań i, przede wszystkim, zysaliśmy pewność, że Kongres jest potrzebny. Głównym hasłem, które przyświeca tej inicjatywie jest „Kultura porozumienia”.

Dla nas nie ulega wątpliwości, że kultura jest najważniejsza. Nie tylko gospodarka i polityka wynikają z kultury. Najpierw muszą być wartości, które powinny stanowić bazę, na której się buduje gospodarkę, politykę i relacje międzyludzkie. Gdy tak się dzieje, możemy mówić o synergii społecznej.

Pomorze to fascynujący Region obfitujący w miejsca, w których powstawała Historia. Mówiąc o kulturze naszego Regionu, nie można zapominać o skomplikowanej, ale i różnorodnej spuściźnie, która powinna nas wzbogacać, a nie dzielić.

Kultura, dzięki wartościom, powinna prowadzić do konsensusu i wyznaczać standardy w komunikacji społecznej. Region i Centrum nie powinny stanowić antynomii, tak jak kultura instytucjonalna i pozainstytucjonalna (off).

Tematów, które już podjęto podczas debat, jest wiele. Suma zebranych głosów będzie stanowić bazę, na której nadbudowywane będą wnioski i postulaty. Mamy nadzieję, że Kongres będzie nie tylko ich depozytariuszem, ale stworzy trwałą platformę wymiany poglądów i budowy najlepszych rozwiązań” – tak pisaliśmy w 2017 r. przed decydującą fazą Kongresu Kultury Pomorskiej.

Debaty I Kongresu Kultury Pomorskiej

Część I, Debaty wprowadzające, rok 2015

26.05 GTS, Porozmawiajmy o... Gdańskim Teatrze Szekspirowskim

21.09 Teatr jest Nasz: debata „Instytucja – gwarant wolności twórczej. Idea – praktyka”, ECS

28.10 Kultura a władza, Dworek Sierakowskich w Sopocie

5.11 Media dla kultury, Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku

17.11 Subsydiarność i partycypacja obywatelska w kulturze, Instytut Kultury Miejskiej

27.11 Porozmawiajmy o...Operze Bałtyckiej i Bałtyckim Teatrze Tańca, Opera Bałtycka

15.12 Po co nam off?, Teatr Miniatura w Gdańsku

Cz. 2: Mapa i terytorium. Cykl debat regionalnych, rok 2016

03.10 Dziergoń, Wytwórnia Kultury „Bo-Tak”

06.10 Słupsk, Teatr Rondo

08.11 Pruszcz Gdański, Faktoria Kultury

15.11 Wejherowo, Filharmonia Kaszubska

Część III: Spotkania stolikowe, rok 2017

20.03 – [Nowa kultura – Instytut Kultury Miejskiej](#)

22.03 – [Region II – Stacja Kultura w Rumi](#)

- 23.03 – [Region III – Scena Lalkowa im. Jana Wilkowskiego w Kwidzynie](#)
- 24.03 – [Edukacja kulturowa i kulturalna – Uniwersytet Gdański](#)
- 27.03 – [Tradycja i dziedzictwo. Materialny i niematerialny dorobek kulturalny Pomorza – Oddział Etnografii \(Spichlerz Opacki\) Muzeum Narodowego w Gdańsku](#)
- 28.03 – [Sztuki wizualne – Akademia Sztuk Pięknych](#)
- 29.03 – [Literatura na Pomorzu – Uniwersytet Gdański](#)
- 29.03 – [Pieniądze i kultura – Pracodawcy Pomorza](#)
- 30.03 – [Muzyka alternatywna – SPATiF](#)
- 31.03 – [Kultura filmowa – Gdyńskie Centrum Filmowe](#)
- 3.04 – [Teatr i taniec – Teatr Wybrzeże](#)
- 5.04 – [Muzyka poważna – Nadbałtyckie Centrum Kultury](#)
- 6.04 – [Obywatele w kulturze – Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych w Gdańsku](#)
- 7.04 – [Kultura na wsi – Kaszubski Uniwersytet Ludowy](#)
- 10.04 – [Off, czyli poza instytucjami – Państwowa Galeria Sztuki w Sopocie](#)
- 11.04 – [Polityki i strategie kulturalne – Instytut Kultury Miejskiej](#)

Zwienieczeniem dwuletniego procesu był finał w Teatrze Wybrzeże 24 kwietnia 2017 r. Marszałek pomorski Mieczysław Struk skierował do uczestników finału list, którego treść jest wciąż aktualna, dlatego warto go przypomnieć:

List Marszałka Województwa Pomorskiego do uczestników Kongresu Kultury Pomorskiej

Szanowni Państwo!

Witam wszystkich zebranych z wielką satysfakcją i poczuciem ważności spraw, które nas tutaj zgromadziły. Dziękuję organizatorom za wysiłek związany z przygotowaniem dzisiejszego kongresu i poprzedzających go debat. Kongres Kultury Pomorskiej odbywa się w trudnym momencie.

Świat, który znamy i do którego przywykliśmy, zmienia się na naszych oczach za sprawą rosnącej fali konfliktów i akcji terrorystycznych, niepokojów etnicznych, zawirowań ekonomicznych, populistycznych zamachów na prawdę i zdrowy rozsądek, którym sprzyja manipulacja mediami i zjawisko „fake news”.

Również w Polsce trwa niepokój, który ogarnia coraz szersze obszary życia społecznego, nie wyłączając kultury. Zagroza jej z jednej strony postępująca ideologizacja, wypieranie dotychczasowych autorytetów, zamach na wolne media, wreszcie skłonność do cenzurowania zjawisk kulturalnych pod kątem zgodności z obowiązującą wykładnią historii i moralności. Z drugiej strony – polityka ta, używając narzędzi finansowych zagraza samym podstawom istnienia wielu zjawisk i środowisk, przede wszystkim wywodzącym się z sektora pozarządowego.

Na Pomorzu możemy się czuć w miarę bezpiecznie. Instytucjonalna sfera kultury, pozostająca pod opieką samorządów, cieszy się ustawową niezależnością i swobodą działania. Byliśmy co prawda świadkami smutnego spektaklu „odbijania Muzeum II Wojny Światowej”, ale wiele instytucji i środowisk działa bez przeszkód, odnosząc napawające nas dumą sukcesy i przyciągając wielu widzów i uczestników z regionu, kraju i zagranicy.

Taki jest kontekst naszych obrad. Powinniśmy o nim pamiętać, mówiąc o wielu problemach niekoniecznie związanych z polityką. Wymienię najważniejsze. To struktura naszego życia kulturalnego i słabe przenikanie się sfery instytucjonalnej i niezależnej. To coraz trudniejsze finansowanie aktywności kulturalnej, wynikające również, choć nie tylko, ze słabości finansowej samorządów. To brak realnej pomocy państwa polskiego (i jego emanacji w postaci Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego) w realizacji kluczowych projektów i działalności instytucji.

To również odpływ publiczności i jej przejmowanie przez sektor komercyjny. To wreszcie całkowity brak współpracy ze strony systemu oświaty w realizacji szerokiego programu edukacji kulturalnej. Powinniśmy o tym wszystkim szczerze i gorąco rozmawiać. Tematów starczy na wiele debat, więc powinniśmy pomyśleć również o przedłużeniu dzisiejszego Kongresu, być może powołując stałe forum wymiany myśli i doświadczeń. Chętnie podejmę się pomocy w stworzeniu takiego ciała.

Szanowni Państwo! Wiem, że wiele z moich diagnoz mogło zabrzmieć dramatycznie. Ale wierzę, iż ludzie kultury są jak leszczyna z piosenki niedawno zmarłego Wojciecha Młynarskiego. I niejedna osoba spośród tu obecnych może powtórzyć za Mistrzem:

Upór, co mi z oczu błyska

Leszczyny dziedzictwo!

Jak mnie do ziemi los przyciska,

Ona mi szepcze: – Nic to!

A jak prostuję się, wtedy ona

Powtarza mi: – Tak trzymaj!

Czego sobie i Państwu życzę, nie tylko podczas dzisiejszych obrad.

Mieczysław Struk

Uczestnicy Kongresu przyjęli Deklarację, która stanowi do dziś punkt odniesienia

24.04.2017. Obrady plenarne. Teatr Wybrzeże, godz. 10.30 – 20.00

Rejestracja od godz. 9.30

1. Część oficjalna (otwarcie)
2. Obrady plenarne, część I
– prezentacje moderatorów z obrad stolikowych (do 5 minut każda, łącznie ok. 1-1,5 h)
3. Przerwa kawowa
4. Panel *Kultura na nowe czasy*
5. Obrady plenarne, część II – dyskusja plenarna *Kultura na Pomorzu*
6. Przerwa lunchowa
7. Dokończenie obrad, przyjęcie dokumentów(u) kongresowych(ego)
8. Coctail/rozmowy kulturalne

W panelu „Kultura na nowe czasy” udział wezmą: **Krystyna Danilecka-Wojewódzka** (wiceprezydent Słupska), **Artur Celiński** (Res Publica), prof. dr hab. **Przemysław Czaplinski** (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. dr hab. **Cezary Obracht-Prondzyński** (prezes Instytutu Kaszubskiego), **Władysław Zawistowski** (dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego).

W dyskusji plenarnej *Kultura na Pomorzu* (głosy zamówione, głosy z sali) podzielonej na części tematyczne udział wzięli m.in.:

O wartościach: kultura duchowa Pomorza, kultura intelektualna Pomorza, kobieta w kulturze Pomorza:

Stefan Adamski (niezależny intelektualista), **Ewa Graczyk** (Uniwersytet Gdański), **Elżbieta Jachlewska** (Stowarzyszenie WAGA), ks. **Krzysztof Niedałowski** (duszpasterz środowisk twórczych archidiecezji gdańskiej)

Miasto i województwo kultury

Beata Jaworowska (Z-ca Dyrektora Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego), **Magdalena Mijewska** (Dyrektor Wydziału Kultury UM Słupska)

Akademia i media

Maciej Michalski (Dziekan Wydziału Filologicznego UG), **Krzysztof Polkowski** (Rektor ASP w Gdańsku), **Jarosław Zalesiński** (Dziennik Bałtycki).

Artyści i aktywiści

Andrzej Fac (poeta, wydawca, bibliograf), **Adam Orzechowski** (Dyrektor Teatru Wybrzeże), **Katarzyna Pastuszek** (Teatr Amareya), **Czesław Podleśny** (WL4, ASP), **Jacek Staniszewski** (ASP), **Andrzej Szadejko** (kompozytor, dyrygent, organista), **Małgorzata Talarczyk** (Teatr Miejski w Gdyni, ZASP).

Kontestatorzy i obywatele / Prowincja, interior, Region

Andrzej Ługin (Gdańsk Strefa Prestiżu), **Zbigniew Sajnog** (niezależny intelektualista, d. Totart), **Andrzej Stelmasiewicz** (Fundacja Wspólnota Gdańska), **Leszek Sarnowski** (Kwartalnik „Prowincja”).

Aktualizacja na dzień: 30 kwietnia 2017.

Honorowe patronaty nad Kongresem Kultury Pomorskiej objęli:

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Jarosław Sellin

Wojewoda Pomorski, Dariusz Drelich

Marszałek Województwa Pomorskiego, Mieczysław Struk

Prezydent Gdańska, Paweł Adamowicz

Deklaracja Kongresu Kultury Pomorskiej

Kultura jest najlepszym obszarem do budowania wartości i porozumień. Dzięki kulturze aspiracje cywilizacyjne mogą zyskać nie tylko szlachetność, ale przyczyniają się do równoważenia rozwoju. Dzięki kulturze Region i Centrum powinny się zbliżyć a obszary wykluczenia zmniejszać. Po ponad ćwierćwieczu zmian ustrojowych czas na nową perspektywę, Region nie tylko zasługuje na partnerstwo, ale może wzbogacić Centrum.

Znakiem czasu musi być rosnąca uwaga poświęcana obywatelskim inicjatywom. Finansowanie kultury pozainstytucjonalnej przynosi trudne do przecenienia korzyści społeczne i nierzadko artystyczne, dlatego zasada pomocniczości powinna być stosowana wszędzie, gdzie warunki na to pozwalają. To w ogromnym stopniu dzięki działającym poza głównym nurtem twórcom i animatorom Pomorze było zauważane nie tylko w kraju. W walce o jakość sztuki najmniej szans ma off, dlatego musimy go mocniej wesprzeć. Bez awangardy każdy szlak prowadzi ku niebezpiecznemu samozadowoleniu.

Architektura kultury pomorskiej musi mieć solidne fundamenty. Potrzebujemy zaangażowanej społecznie akademii i akademików, odważnie zabierających głos w przestrzeni publicznej. Bez autorytetów trudniej będzie nam łowić perły i przeciwstawiać się złym nawykom. Komunikatywna społecznie krytyka powinna być motorem pobudzającym kulturę artystyczną do stałego dialogu.

Twórcy i animatorzy pomorskiej kultury zasługują na profesjonalną promocję i możliwości rozwoju. Należy wspierać media zajmujące się kulturą, ich zasięg i profesjonalizm powinien zaspokajać potrzeby różnych grup odbiorców. Nic nie stoi na przeszkodzie, by Pomorzanie byli odpowiedzialni za największe przedsięwzięcia na Pomorzu, by powstał mechanizm ułatwiający realizację planów artystycznych. Więcej uwagi powinniśmy zwracać na wymianę dobrych praktyk, sieciowanie, wspólne planowanie i przewidywanie.

Nie możemy pozwolić na zanik kodu kulturowego. Pamięć o tradycji, także tej rekonstruowanej, ale akceptowanej społecznie, jest naszym obowiązkiem. Podobnie jak świadomość i docenienie wielokulturowości i złożoności naszej historii. Pamięć o tradycji nie może być wędzidłem dla nowej sztuki. Twórcze napięcie na styku przeszłości z teraźniejszością powinno nas wzbogacać, a nie wykluczać.

Stworzenie programu edukacji, który scali to, co wspólne i da miejsce temu, co lokalne i zmienne, jest chyba najważniejszym i powszechnym postulatem. Z dyskusją nad programem i kanonem nie powinniśmy zwlekać, mechanizm do stworzenia i wdrożenia pomorskiego programu edukacji do kultury powinien powstać możliwie szybko, jeśli nie chcemy stracić kontaktu pokoleniowego.

Żyjemy w niezwykłym miejscu i czasie, dlatego nasze plany i zamierzenia nie mogą być zwyczajne.

Gdańsk, Pomorze, 24 kwietnia 2017.

W ramach realizacji rekomendacji I Kongresu Kultury Pomorskiej m.in. powstała:

Pomorska Rada Kultury

**Pomorska
Rada
Kultury**

Powołana z inicjatywy Marszałka Województwa Pomorskiego Pomorska Rada Kultury jest ciałem opiniotwórczo-doradczym przy Marszałku, w zakresie spraw związanych z szeroko pojętą działalnością kulturalną w województwie pomorskim.

Idea utworzenia Rady wywodzi się bezpośrednio z potrzeby zacieśnienia wzajemnych kontaktów oraz wymiany spostrzeżeń i doświadczeń pomorskich środowisk kulturalnych oraz Samorządu Województwa Pomorskiego. Powołanie, reprezentatywnego dla całego regionu, grona było postulowane między innymi podczas Kongresu Kultury Pomorskiej w 2017 roku.

Do Pomorskiej Rady Kultury zaproszeni zostali przedstawiciele środowisk twórczych, artystów, animatorów, ekspertów z dziedziny kultury, przedstawiciele pomorskich instytucji kultury, uczelni wyższych oraz organizacji pozarządowych działających na polu kultury. Podstawowym kryterium wyboru kandydatów do Rady jest ich istotny dorobek w tej dziedzinie oraz wysokie kompetencje osobiste.

Głównym zadaniem Rady jest podejmowanie dialogu i działań na rzecz integracji środowisk działających w sferze kultury w regionie, a także inspirowanie, doradztwo i pomoc w realizacji działań dążących do rozwoju kultury, wzbogacania oferty kulturalnej oraz jej promocji na terenie województwa pomorskiego. Efektem pracy Rady będzie wypracowanie skutecznego modelu współpracy instytucji kultury, środowisk twórczych, twórców niezależnych i innych podmiotów na rzecz kultury w województwie pomorskim.

Kadencja Rady trwa trzy lata, a jej posiedzenia odbywać się będą w miarę potrzeb, jednakże nie rzadziej niż dwa razy w roku.

Spotkanie inaugurujące działalność Pomorskiej Rady Kultury zaplanowano na pierwszą połowę kwietnia br.

Skład Pomorskiej Rady Kultury:

- 1) prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński – Przewodniczący Rady, Uniwersytet Gdański, prezes Instytutu Kaszubskiego,
- 2) Beata Jaworowska – Wiceprzewodnicząca Rady, zastępca dyrektora Departamentu Kultury UMWP,
- 3) Adam Bondarenko – dyrektor Miejskiego Domu Kultury w Człuchowie oraz członek zarządu Stowarzyszenia *Pro Kultura*,
- 4) Sulisława Borowska – Kaszubski Uniwersytet Ludowy,
- 5) Leszek Bzdyl – aktor, tancerz, współtwórca Teatru Dada von Bzdülów,
- 6) Anna Czekanowicz-Drażewska – poetka, prozaiczka i tłumaczka, doradca Prezydenta Miasta Gdańska,
- 7) Arkadiusz Hronowski – animator trójmiejskiej sceny muzycznej, przedsiębiorca,
- 8) Monika Jastrzębska-Opitz – dyrektor Żuławskiego Ośrodka Kultury, członek zarządu Fundacji *Kreatywna Edukacja*,
- 9) Leszek Kopeć – prezes zarządu Pomorskiej Fundacji Filmowej, dyrektor Gdyńskiej Szkoły Filmowej, dyrektor Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych,
- 10) dr Krzysztof Korda – historyk, dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tczewie, współredaktor rocznika *Teki Kocięskie*,
- 11) Jolanta Krawczykiewicz – dyrektor Słupskiego Ośrodka Kultury, aktorka i instruktorka teatralna, pomysłodawczyni Słupskiego Festiwalu Monodramów *Sam na scenie*, organizatorka spotkań z kulturą Białorusi, Rosji, Indonezji, Tatarów, Żydów i Romów,

- 12) dr Janusz Marszałec – historyk, doktor nauk humanistycznych, autor i współautor wielu wystaw historycznych, były zastępca dyrektora Muzeum II Wojny Światowej,
 - 13) Marzenna Mazur – etnolożka, dyrektor Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku,
 - 14) Adam Orzechowski – dyrektor Teatru Wybrzeże, pomysłodawca Festiwalu *Prapremier* oraz *Wybrzeża Sztuki*,
 - 15) Elżbieta Pękała – zastępca dyrektora Nadbałtyckiego Centrum Kultury,
 - 16) dr hab. Krzysztof Polkowski – rektor Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, artysta malarz i pedagog,
 - 17) Leszek Sarnowski – prezes Stowarzyszenia Inicjatyw Obywatelskich *Taka Gmina*, pomysłodawca, wydawca i redaktor naczelny kwartalnika *Prowincja*,
 - 18) prof. dr hab. Maciej Sobczak – rektor Akademii Muzycznej w Gdańsku, artysta skrzypek, pedagog,
 - 19) dr Anna Sobecka – historyczka sztuki, kuratorka wystaw, zastępca dyrektora Instytutu Historii Sztuki UG,
 - 20) Piotr Stec – Powiślańskie Centrum Organizacji Pozarządowych, animator kultury,
 - 21) Andrzej Stelmasiewicz – prezes Fundacji *Wspólnota Gdańska*, animator kultury, przedsiębiorca,
 - 22) Piotr Wyszomirski – redaktor naczelny *Gazety Świętojańskiej*, członek zarządu Fundacji *Pomysłodalia*,
 - 23) dr Iwona Zając – malarka, autorka murali w przestrzeni miejskiej, projektów multimedialnych i graficznych, pomysłodawczyni i realizatorka edukacyjnych projektów artystycznych i warsztatów dla młodzieży,
 - 24) Jarosław Zalesiński – poeta i dziennikarz.
- W 2024 r. Rada zakończyła swoją II kadencję.

Finale: 18-19 października
Gdańsk / Wejherowo

Kongres kultury pomorskiej

Zapraszamy do współtworzenia

kongres.pomorzekultury.pl

Spotkania przedfinałowe

5.12.23 [Dyskusja inicjująca \(Spotkanie 1, Zakład Kulturalny\)](#)

11.03.24 [Porozmawiajmy o \(pomorskim\) teatrze \(Spotkanie 2, Teatr Gdynia Główna\)](#)

23.04 [Porozmawiajmy \(nie tylko\) o kaszubszczyźnie \(Spotkanie 3, Zagroda Inicjatyw Twórczych Swołowo\)](#)

16.05 [Jak włączyć osoby z NI w obieg kultury \(Spotkanie 4, Teatru Biuro Rzeczy Osobistych, PSONI o. Gdynia\)](#)

16.05 [Jak przyciągnąć widza na wydarzenie kulturalne \(Spotkanie 5, Teatr Muzyczny w Gdyni\)](#)

17-18.05 [Kształtowanie tożsamości kulturowej miasta \(Spotkanie 6, Stacja Kultury – Biblioteka Rumia\)](#)

20.05 [Jak rozmawiać z biznesem \(Spotkanie 7, Oliwski Ratusz Kultury, Wspólnota Gdańska\)](#)

- [23.05 Mam plecy i nie zawaham się ich użyć. Networking, który działa \(Spotkanie 8, Fundacja Fala Nowej Kultury\)](#)
- [15.06 Jak skorzystać z fenomenu twórczości Józefa Chełmowskiego \(Spotkanie 8, Fundacja im. Jadwigi i Józefa Chełmowskich w Brusach Jagliach\)](#)
- [16.09 Jak stworzyć najlepszy konkurs grantowy \(Spotkanie 10, Gdański Teatr Szekspirowski\)](#)
- [30.09 Jakie standardy w kulturze instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej? \(Spotkanie 11, Centrum Dolna Brama\)](#)
- [30.09 Obywatele w kulturze, kultura dla obywateli \(Spotkanie 12, Centrum Dolna Brama\)](#)
- [2.10 Kultura \(dla\) imigrantów: edukacja i partycypacja \(Spotkanie 13, Sopot, Teatr Atelier i Mamuszki 14\)](#)
- [2.10 Kultura seniorów / Seniorzy w kulturze \(Spotkanie 14, Gdańsk, Nadbałtyckie Centrum Kultury\)](#)
- [8.10 Jak stworzyć program edukacji kulturalnej/kulturowej dla miasta, gminy, powiatu? \(Spotkanie 15, Gdańsk, CSW Łąźnia\)](#)
- [10.10 Region a Centrum \(Spotkanie 16, Słupsk, Cepelin Books\)](#)
- [15.10 Nowe technologie w kulturze: szansa czy zagrożenie? \(Spotkanie 17, Sopot, Goyki 3 Art. Inkubator\)](#)
- [16.10 Jak rozmawiać z mediami? \(Spotkanie 18, Gdański Archipelag Kultury Stacja Orunia\)](#)
- [19.10 Teatr bliżej widza – edukacyjne praktyki włączające Centrum MICET w Starym Teatrze w Krakowie \(Spotkanie 19, Wejherowo, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie\)](#)

Finał Gdańsk, 18 października, Instytut Kultury Miejskiej (Targ Rakowy 11, Gdańsk)

PROGRAM

9.00-10.00 Rejestracja uczestników

10.00-13.00 Akcja „Krew Kultury”*

10.00-10.20 Otwarcie (niespodzianka, wystąpienia). Prowadzenie: Julia Ostaszewska

10.20-10.40 Kongres Kultury Pomorskiej w pigułce (prezentacja wideo)

10.40-12.40 I Panel / dyskusja: Kultura na nowe czasy / Kultura po 15 października (wystąpienia panelistów, głosy z Sali)

Prowadząca: Aleksandra Szymańska – Dyrektorka Centrum Rozwoju Przemysłów Kreatywnych.

Paneliści: Jan Czaplinski – dramaturg, Daniel Arbaczewski – aktor, reżyser, animator Muzeum Interaktywne / Centrum Edukacji Teatralnej MICET, prof. dr hab. Przemysław Czaplinski – Uniwersytet Adama Mickiewicza, dr Piotr Wyrzykowski – artysta multimedialny, przedstawiciel_ka MKiDN, Joanna Cichocka-Gula – dyrektorka sopockiej instytucji kultury Goyki 3 Art Inkubatora

12.40-13.10 Przerwa kawowa (poczęstunek)

13.10-15.10 II Panel / dyskusja: Kultura po 15 października / Obywatele w kulturze (wystąpienia panelistów, głosy z Sali)

Prowadząca: Martyna Regent – aktywistka miejska z Gdyni, członkini Sieci Obywatelskiej Watchdog Polska. Paneliści: Paweł Łysak – Dyrektor Teatru Powszechnego im. Zygmunta Hübnera w Warszawie, Piotr Stec – doradca Minister ds. Społeczeństwa Obywatelskiego, Przewodniczący Rady NIW-CRSO Piotr Wyszomirski – aktywista Fundacji Pomysłodalia, prosument i krytyk kultury, Adam Ziajski – reżyser teatralny, aktor, scenograf, menadżer kultury i producent, Społeczne Miejsce Kultury „Scena Robocza” w Poznaniu

15.15-15.45 Część artystyczna: Latający Cyrk Idei, Kultura (akcjonizm artystyczny)***

15:45-16.00 Przerwa kawowa (poczęstunek)

16.00-17.00 Pomorska Giełda Idei**

17.00-17.30 Kuluary przy kawie

***„Krew Kultury”** – mobilizacyjna akcja środowiska pomorskiej kultury w celu ratowania życia i zdrowia potrzebujących. Bądź niezastąpionym dawcą krwi! Akcja koordynowana przez Policyjny Klub Honorowych Dawców Krwi w Gdyni.

Uwaga: Podstawową zasadą honorowego krwiodawstwa jest możliwość oddawania krwi wyłącznie przez osoby w pełni zdrowe. Krew lub jej składniki mogą oddawać osoby od 18. do 65. roku życia, które ważą co najmniej 50 kg.

Krew będzie można oddać w krwiobusie ustawionym przed siedzibą IKM.

****Pomorska Giełda Idei** to nowy pomysł na spotkanie twórców i sprzymierzeńców idei. Głównym celem przedsięwzięcia jest skojarzenie kreatorów idei z potencjalnymi sprzymierzeńcami w jej realizacji. Naturalnymi Partnerami są aktywiści, twórcy i artyści oraz donatorzy: przedsiębiorcy i firmy. Nie ograniczamy zakresu i tematu pomysłu ani formy wsparcia, jedynym warunkiem jest „pomorskość”: pomorskie idee wspierane przez pomorskich donatorów. Partnerem działania są Pracodawcy Pomorza.

Proste i równe zasady

Twórcy idei mają 7 minut na publiczne przedstawienie pomysłu. Forma dowolna, organizatorzy zapewniają możliwość prezentacji (miejsce, rzutnik, nagłośnienie). Dyscyplina czasowa to forma szacunku dla potencjalnego Partnera.

Przez określenie „Twórcy idei” rozumiemy: przedstawicieli organizacji, grup nieformalnych, osoby bez przynależności.

Latający Cyrk Idei, Kultura

Koncept i scenariusz: Piotr Wyszomirski

Reżyseria: Zbigniew Biegajło, Piotr Wyszomirski

Choreografia: Monika Leśko-Mikołajczyk

Muzyka: Mariusz Noskowiak

Wideo: Łukasz „Rat” Czerwiński

Wykonawcy: Renata Klinkosz, Zuzanna Ławicka, Julia Ostaszewska, Artur Podsiedzik, Marcel Rzepka, Karolina Stojowska- Swędrzyńska.

Premiera: 18.10.2024

Produkcja Fundacja Pomysłodalia

Dofinansowano ze środków: Miasta Gdańska, Miasta Gdyni, Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2030 PROO

Finał Wejherowo, 19 października, Filharmonia Kaszubska (ul. Jana III Sobieskiego 255, Wejherowo)

PROGRAM

9.30-11.30 – Warsztat, miejsce: Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej (ul. Zamkowa 2A):

Spotkanie 19: Teatr bliżej widza – edukacyjne praktyki włączające Centrum Edukacji Teatralnej MICET w Starym Teatrze w Krakowie, prowadzący: Daniel Arbaczewski (MICET)

9.30-12.00 Rejestracja uczestników w Filharmonii Kaszubskiej

9.45-11.45 Orowadzania (Wejherowo+ Kalwaria Wejherowska, Filharmonia Kaszubska + film)

UWAGA: spotkanie uczestników spaceru przed Filharmonią Kaszubską

10.00-13.00 Akcja „Krew Kultury”*

12.00-15.00 Akcja Adoptuj mnie**

12.00-12.15 Otwarcie II dnia Kongresu (powitania + niespodzianka). Prowadzenie: Julia Ostaszewska

12.15-12.35 Kongres Kultury Pomorskiej w pigułce (prezentacja wideo)

12.35-14.35 III Panel / Region a Centrum: w stronę zrównoważonego rozwoju (wystąpienia panelistów, głosy z Sali)

Prowadzący: prof. dr hab. Daniel Kalinowski – Uniwersytet Pomorski. Paneliści: Katarzyna Bednarek – Dyrektorka Biblioteki Miejsko-Powiatowej w Kwidzynie, Adam Bondarenko – Dyrektor Miejskiego Domu Kultury w Człuchowie, Jolanta Rożyńska – Dyrektorka Filharmonii Kaszubskiej/Wejherowskiego Centrum Kultury, Marta Szadowiak – od. 1.10 Dyrektorka Nadbałtyckiego Centrum Kultury)

14.35-14.55 Przerwa kawowa (poczęstunek)

14.55-16.55 IV Panel / Wokół dziedzictwa i tradycji Pomorza: wyzwania – potencjał – praktyki (wystąpienia panelistów, głosy z Sali)

Prowadzący: prof. dr hab. Cezary Obracht-Prondzyński – Uniwersytet Gdański. Paneliści: dr Krzysztof Korda – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tczewie, dr Aleksandra Paprot-Wielopolska – etnolog/antropolog kultury i kulturoznawczyni, Uniwersytet Gdański, Grażyna Wera-Malatyńska – aktywistka i organizatorka, prezeska Lokalnej Grupy Działania Sandry Brdy, Renata Wierchołowska – Kierowniczką referatu w Departamencie Kultury Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego

17:05-17.35 Część artystyczna: Teatr Ruchu Mo-sHe, „Symbioza” (spektakl, teatr tańca)***

17:40-18.30 Kaszubska potańcówka (DJ Sing)

*„Krew Kultury” – mobilizacyjna akcja środowiska pomorskiej kultury w celu ratowania życia i zdrowia potrzebujących. Bądź niezastąpionym dawcą krwi! Akcja koordynowana przez Policyjny Klub Honorowych Dawców Krwi w Gdyni.

Krew będzie można oddać w krwiobusie ustawionym na parkingu przed budynkiem Filharmonii Kaszubskiej.

**Adoptuj mnie – oddaj do adopcji, wymień, adoptuj roślinkę doniczkową. Daj radość sobie i innym! Akcja prowadzona wspólnie z Fabryką Kultury w Redzie.

***Teatr Ruchu Mo-sHe, „Symbioza”

Reżyseria, choreografia, scenariusz – Monika Leśko-Mikołajczyk

Scenografia i kostiumy – Joanna Borkowska

Wykonanie kostiumów- Bożena Ryczkowska, Ewa Badziąg, Magdalena Sworowska – Pracownia krawiecka Teatru Miejskiego w Gdyni

Wizualizacje multimedialne – Filip Borkowski

Reżyseria światła – Jacek Rogalewski

Reżyseria dźwięku – Michał Zacharski

Scenotechnicy – Mateusz Czech, Piotr Smentoch

Obsada: Teatr Ruchu Mo-sHe: Kryża Marcin, Ławicka Zuzanna, Miętkiewicz Jaśmina, Podsiedzik Artur, Rzepka Marcel, Rychlak Zuzanna, Stojowska- Swędryńska Karolina, Strojna Paulina. Teatr Tańca Pasja: Gibała Oliwia, Glaubitt Magdalena, Klejbach Dominika, Kozłowska Malwina, Rusek Urszula, Sołowiej Anna, Warżawa Martyna, Żuk Zuzanna, Cherek Izabela, Cherek Nela, Cherek Urszula, Małuszek Maria.

Premiera: 18.05.2024

Produkcja: Wejherowskie Centrum Kultury

Kongres kultury pomorskie

Organizator:

Fundacja
Pomysłodalia

Współorganizatorzy:

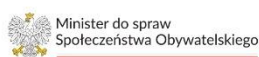
Partnerzy finansowi:

Współfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

Patronat honorowy:

Partnerzy:

Partnerzy medialni:

e-teatr.pl

www.gdansk.pl

Radio Gdańsk

Zawsze Pomorskie

OzimeDobryPomorsze.pl

Pomorsze Kultury

Gazeta Świętojańska

Kultura w regionie

„Dzięki kulturze Region i Centrum powinny się zbliżyć a obszary wykluczenia zmniejszać. (...) Znakiem czasu musi być rosnąca uwaga poświęcana obywatelskim inicjatywom. Finansowanie kultury pozainstytucjonalnej przynosi trudne do przecenienia korzyści społeczne i nierzadko artystyczne, dlatego zasada pomocniczości powinna być stosowana wszędzie, gdzie warunki na to pozwalają. To w ogromnym stopniu dzięki działającym poza głównym nurtem twórcom i animatorom Pomorze było zauważane nie tylko w kraju. W walce o jakość sztuki najmniej szans ma off, dlatego musimy go mocniej wesprzeć”.

Fragment deklaracji Kongresu przyjętej na finał obrad w 2017 r.

To również konkretna odpowiedź na list marszałka pomorskiego Mieczysława Struka do uczestników Kongresu Kultury Pomorskiej:

„Również w Polsce trwa niepokój, który ogarnia coraz szersze obszary życia społecznego, nie wyłączając kultury. Zagraża jej z jednej strony postępująca ideologizacja, wypieranie dotychczasowych autorytetów, zamach na wolne media, wreszcie skłonność do cenzurowania zjawisk kulturalnych pod kątem zgodności z obowiązującą wykładnią historii i moralności. Z drugiej strony – polityka ta, używając narzędzi finansowych zagraża samym podstawom istnienia wielu zjawisk i środowisk, przede wszystkim wywodzącym się z sektora pozarządowego (...) Taki jest kontekst naszych obrad. Powinniśmy o nim pamiętać, mówiąc o wielu problemach niekoniecznie związanych z polityką. Wymienię najważniejsze. To struktura naszego życia kulturalnego i słabe przenikanie się sfery instytucjonalnej i niezależnej”.

To także praktyczna realizacja Samorządowej Karty Kultury:

„Kulturę tworzymy wszyscy, indywidualnie i grupowo, w instytucjach publicznych, organizacjach społecznych, sektorze prywatnym i samorządzie. Dążąc do urzeczywistniania tych zasad my, politycy i urzędnicy, animatorzy i edukatorzy, artyści i menedżerowie kultury, deklarujemy wspólną pracę na rzecz tworzenia i realizacji polityk publicznych w naszym środowisku lokalnym”.

Podane cytaty podkreślają wagę tematu. Nierówności w traktowaniu kultury w Regionie i w Centrum wynikają ze względów obiektywnych i subiektywnych. Te pierwsze są po części oczywiste: mniejsze ośrodki w regionie są zamieszkiwane przez mniejszą liczbę mieszkańców, co wpływa na wysokość budżetu gminy i jakby automatycznie na wysokość środków przeznaczanych na kulturę. Jakby, bo procentowy udział kultury w budżecie danego samorządu jest już autonomiczną decyzją danego samorządu. Wśród 119 gmin z Regionu na 123 ogółem (4 to Centrum, miasta na prawach powiatu: Gdańsk, Gdynia, Słupsk i Sopot) można zauważyć różne pozycjonowanie kultury w hierarchii priorytetów. W ramach monitoringu kultury pomorskiej przeprowadzamy badania, do których informacje pozyskujemy drogą elektroniczną i w ramach wyjazdów studyjnych. Jednym z badań ilościowych jest ankieta „Kultura w powiecie i gminie”, która jest formą zbierania danych i aktualizacji [Mapy kultury pomorskiej](#). Poniżej wpisy z miejsc, które wyróżniają się pod względem pozycjonowanie kultury: powiat wejherowski z Wejherowem, Gniewino i Kwidzyn.

Kultura w powiecie i gminie

Poniżej kilka przykładów najstaranniej wypełnionych ankiet dla miasta powiatowego i małej gminy.

Ankieta „Kultura w powiecie i gminie”

Powiat/Gmina Wejherowo

Instytucje kultury (Nazwa, dane teleadresowe, osoba kierująca)

Wejherowskie Centrum Kultury – Filharmonia Kaszubska

ul. Sobieskiego 255, 84-200 Wejherowo
tel. 58 672 27 75

dyrektor: Jolanta Rożyńska

Miejska Biblioteka Publiczna w Wejherowie

ul. Kaszubska 14, 84-200 Wejherowo
tel. 58 677 65 70

dyrektor: Ewelina Magdziarczyk – Plebanek

Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko – Pomorskiej

ul. Zamkowa 2, 84-200 Wejherowo
tel. 58 672 29 56

dyrektor: Tomasz Fopke

Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia w Wejherowie

ul. Dworcowa 6, 84-200 Wejherowo
tel. 58 672 24 48

dyrektor: Dorota Muża – Szlas

Muzeum Piaśńickie w Wejherowie

ul. Świętego Jacka 11/2, 84-200 Wejherowo
tel. 58 736 11 11

dyrektor: Teresa Patsidis

Powiatowa Biblioteka Publiczna w Wejherowie

ul. Dworcowa 7
tel. 58 736 25 01

dyrektor: Barbara Gusman

Ognisko Pracy Pozaszkolnej w Wejherowie

ul. 3 maja 49, 84-200 Wejherowo
tel. 58 672-45-92.

Inne miejsca (pozainstytucjonalne w rozumieniu ustawy, nazwa, dane teleadresowe, osoba kierująca)

[Spichlerz Sztuki](#)

Witryna Sztuki Studio ButterFly, Edu-Kreska, Pracownia Marty Papierowskiej, Stowarzyszenie Misterników Kaszubskich, Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej „Pułk Czarneckiego”, Stowarzyszenie Plastyków Pasja

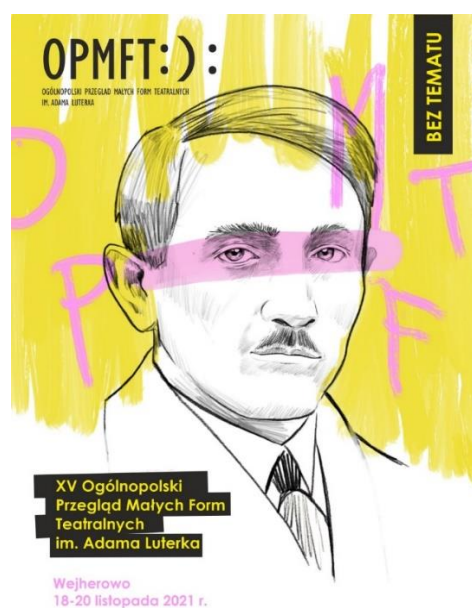
Stowarzyszenie Młodych Artystów Ziemi Wejherowskiej, Fundacja ESCO, Stowarzyszenie Haftu Kaszubskiego Tulpa, Klub Taneczny Świat Tańca – Joanna i Jacek Bernaśkiewicz, Szkoła Muzyczna YAMAHA, Studio Tańca Fouette Elżbieta Czeszejko, Pracownia Jolanty Zegzuły, Stowarzyszenie Plastyków przy Zrzeszeniu Kaszubsko-Pomorskim

Festiwale, wydarzenia, inicjatywy (nazwa, „namiary”)

Organizowane przez Wejherowskie Centrum Kultury:

Festiwal Przygody Wanoga

Ogólnopolski Przegląd Małych Form Teatralnych im. Adama Luterka

Ogólnopolski Festiwal Pieśni o Morzu, Open Air Festiwal, Wejherowo Hip Hop Fest, Wejherowska Rekonstrukcja Historyczna, Dzień Jakuba Stragany Art – teatr uliczny, Festiwal Słowa Verba Sacra, Biennale Małej Formy Ceramicznej, Retro Wejherowo – Potańcówka Miejska, Misterium na górach Kalwarii Wejherowskiej, Wejogranie.

Zespoły artystyczne (nazwa, „namiary”)

[Art'n'Voices](#)

Chór Camerata Musicale, Chór Harmonia, Chór Szkoły Podstawowej nr 9, Chór Mieszany przy parafii Najświętszej Marii Panny, Towarzystwo Śpiewacze Jana Trepczyka, Chór Żeński Gaudeamus, Chór Szkoły Muzycznej w Wejherowie

Teatr Form, Zespół Teatralny Alchemia Bis, Zespół Teatralny Prawie Lucki

Zespół Rod, Zespół Fucus, Bruno Światłocię

Orkiestra Dęta Fermata

[Zespół Fosfor](#)

[Playlista \(wszystkie płyty i klipy w jednym miejscu\)](#)

Osoby (artyści, animatorzy)

Joanna Knitter, Aneta Fittkau, ARTur Moon (Artur Sychowski), Artur Wszecki, Karol Formela, Marta Papierowska, Anna Sobolewska, Karolina Tylki, Aleksandra Spanowicz, Aleksandra Maj, Aleksandra Kotłowska, Weronika Korthals, Tomasz Mering, Bartosz Glaza, Tomasz Chyła, Anna Ročławska-Musiałczyk, Edyta Łysakowska, Aleksandra Janus, Sangmo Borysiewicz, Elżbieta Czeszejko, Alicja Araszkiwicz, Rafał Rompca, Dariusz Tylki, Aleksandra Lis, Aleksandra Baliszewska-Walicka, Elżbieta Lider, Beata Felczykowska, Daria Rietz, Tadeusz Podgórski, Zygmunt Pałasz, Krzysztof Dampc.

Media/Wydawnictwa (druk, internet, radio, tv, wydawnictwa)

Wejherowski Rocznik Kulturalny

Wydawnictwa festiwalowe, pokonkursowe, projektowe WCK, katalogi biennale i plenerów.

Powiat/Gmina *Gmina Gniewino*

Instytucje kultury (Nazwa, dane teleadresowe, osoba kierująca)

Centrum Kultury i Biblioteka w Gniewinie, ul. Sportowa 1, 84-250 Gniewino

Dyrektor Waldemar Szczypior, tel. (58) 670 63 37, e-mail: centrum@gniewino.pl

Inne miejsca (pozainstytucjonalne w rozumieniu ustawy, nazwa, dane teleadresowe, osoba kierująca) – nie dotyczy

Festiwale, wydarzenia, inicjatywy (nazwa, „namiary”)

Wydarzenia:

1. *Bieg Pamięci Ofiar Marszu śmierci KL Stutthof*
2. *Ogólnopolski Amatorski Przegląd Teatralno-Kabaretowy „Wieżowisko”*
3. *Dni Gminy Gniewino*
4. *Pielgrzymka Wodno-Piesza z Nadola do Żarnowca*
5. *Dzień Chleba i Miodu*
6. *Uroczystości upamiętniające Ofiary Marszu śmierci KL Stutthof, Cmentarz w Rybnie*
7. *Dni Kultury Gminy Gniewino*
8. *Koncert Noworoczny*

Inicjatywy:

1. Ogólnopolski Konkurs Satyryczny „O Statuetkę Stolema”
2. Ogólnopolski Konkurs Literacki „Gniewińskie Pióro”
3. Gniewiński Plener Malarski

e-mail: centrum@gniewino.pl, tel.: (58) 670 63 37

Zespoły artystyczne (nazwa, „namiary”)

Chór Appassionato, Dyrygent: p. Joanna Kurek tel. 600 970 323.

Zespół Folklorystyczny „Nadolanie”, Kierownik Zespołu: p. Ilona Kowalczyk, nadolanie@vp.pl

Gminna Orkiestra Dęta z Gniewina, Kapelmistrz: p. Waldemar Szczypior, tel.(058) 670 63 33 / 664 948 052

Organizacje pozarządowe działające w obszarze kultury (nazwa, „namiary”)

1. Stowarzyszenie Towarzystwo Oświatowe, waldemar.szczypior@gniewino.pl
marianna.maksymiuk@gniewino.pl
2. Stowarzyszenie Twórców Niezależnych Amarant, stn.amarant@gmail.com
3. Klub Sportowy STOLEM, stolem.gniewino@pomorski-zpn.pl
4. Stowarzyszenie Militarni Gniewino, militarnigniewino@wp.pl
5. IZBA – Fundacja Rozwoju Wsi, j_bagnecki@wp.pl
6. Fundacja Na Rzecz Rozwoju Gminy Gniewino „Wspólne Dobro”, wspolnedobrogniewino@gmail.com
7. Stowarzyszenie „Bursztynowy Pasaż”, biuro@bursztynowypasaz.pl
8. Stowarzyszenie sportowo-rekreacyjne Spichlerz, ssr-spichlerz@wp.pl
9. Stowarzyszenie Twórców Niezależnych AMARANT, stn.amarant@gmail.com

Osoby (artyści, animatorzy)

1. Waldemar Szczypior – kapelmistrz, animator kultury
2. Wioletta Majer – Szreder – animator kultury
3. Bogumiła Hirt-Niedziela – animator kultury
4. Jacek Gorzawski – malarz, animator kultury
5. Andrzej Miedziak – animator kultury

Media/Wydawnictwa (druk, internet, radio, tv, wydawnictwa)

Strona internetowa: www.dobremiejsce.gniewino.pl, www.gniewino.pl

Facebook: <https://www.facebook.com/Gniewinodobremiejsce>

Biuletyn Gminny: https://gniewino.pl/page?id_page=43/BIULETYN

Kulturalne miasto Kwidzyn

Slogan na billboardzie reklamującym Festiwal Animo jest wyjątkowo adekwatny.

[Mówi Dorota Anna Dąbek \(Animo 2021\)](#)

Dorota Anna Dąbek

Założycielka i prezes stowarzyszenia Scena Lalkowa im. Jana Wilkowskiego w Kwidzynie (2002 r.), dyplomowany reżyser teatru lalek, dyplomowana aktorka, profesjonalny animator kultury oraz profesjonalny menadżer kultury (Studium Prawa Europejskiego w Warszawie). Współzałożycielka stowarzyszenia Unia Teatr Niemożliwy w Warszawie (1997 r.) oraz grupy Movement Theatre Group (2014 r.). W 2007 r. otrzymała nagrodę Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego brązowy medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. [więcej](#)

Katarzyna Bednarek

Od 15 lat zarządzająca kulturą w powiecie kwidzyńskim (GOK Kwidzyn, Kwidzyńskie Centrum Kultury, obecnie Biblioteka Miejsko-Powiatowa w Kwidzynie), koordynacja 20 projektów zewnętrznych z UE, MKiDN, NCK i MHP, doświadczona w diagnozie społecznej, ewaluacji, edukacji teatralnej dzieci i młodzieży, animatorka CAL. Ukończone Studium Edukacji i Praktyk Teatralnych Toruń, wyższe pedagogiczne animacja i zarządzanie kulturą oraz kurs leaderski XII Edycja Programu Liderzy PAFW.

Kultura w regionie: Dobre praktyki

Wejherowski efekt Bilbao

Wejherowskie Centrum Kultury to organizacja, której działalność najlepiej określa słowo – wielofunkcyjność. Została powołana we wrześniu 1990 r. i od tego czasu realizuje misję popularyzacji kultury i edukacji artystycznej poprzez liczne sekcje, grupy artystyczne, warsztaty oraz amatorski ruch z różnych dziedzin sztuki. W budynku odbywają się zajęcia taneczne, plastyczne, muzyczne, wokalne, teatralne, fotograficzne i sportowe, a także z zakresu ceramiki, animacji filmowej i robotyki. W efekcie powstają samodzielne produkcje, pokazy i koncerty, na które bilety rozchodzą się w mgnieniu oka.

Wejherowskie Centrum Kultury realizuje własne przedsięwzięcia artystyczne i prowadzi działalność impresaryjną, zapraszając na swoją scenę filharmonie, teatry, kabarety, zespoły muzyczne, opery i grupy choreograficzne. Natomiast w galerii regularnie prezentowane są wystawy artystów z całej Polski.

Filharmonia Kaszubska, będąca siedzibą Wejherowskiego Centrum Kultury, wyposażona jest w Salę Główną z widownią, na której w wygodnych fotelach zasiąść może 376 osób. To właśnie tu odbywa się większość wydarzeń z repertuaru instytucji. Sala Główna spełnia również funkcję sali kinowej. Projekcje odbywają się także w Sali Kameralnej, w której filmy oglądać może jednocześnie 46 osób. Oprócz szeregu doskonale wyposażonych pracowni artystycznych, Filharmonia dysponuje również profesjonalnym studiem nagrań, w którym artyści tworzą swoje albumy.

Współczesna siedziba Wejherowskiego Centrum Kultury, oddana do użytku w 2013 r., to nowoczesny obiekt o powierzchni ponad 6,5 tys. m². Budynek przyciąga swą architekturą inspirowaną łodzią wpływającą lekko w morską toń, w formie szklanej bryły. Na pokładzie, usytuowanym na dachu budynku, znajduje się taras widokowy, chętnie odwiedzany przez mieszkańców i turystów w sezonie letnim. W foyer Filharmonii gości wita fontanna, a wokół gmachu ustawiono rzeźby prezentujące dziedziny sztuki, którymi zajmuje się Wejherowskie Centrum Kultury.

Działalność

Wejherowskie Centrum Kultury zostało powołane uchwałą Rady Miasta 4 września 1990 r. na bazie byłego Miejskiego Domu Kultury, z nową lokalizacją przy ul. Sobieskiego 255. Od tego czasu zakres naszej działalności jest dostosowywany do potrzeb społeczeństwa miasta i regionu. Od 1 lipca 2000 r. pozostaje samorządową instytucją kultury posiadającą osobowość prawną. W związku z rozległą działalnością pojawiła się potrzeba budowy nowego obiektu. Władze miasta podjęły stosowną decyzję i w 2010 r. rozpoczęła się, długo oczekiwana przez mieszkańców, budowa nowego centrum kultury. Powstała baza, która pozwala na rozwinięcie wcześniejszych, bogatych i wielokierunkowych działań centrum z zakresu animacji, edukacji artystycznej i kulturalnej. Przyczynia się to do znaczącego podniesienia jakości i rozszerzenia oferty działań rozwijających zdolności, umiejętności i zainteresowania oraz zaspakajających potrzeby kulturalne i edukacyjne mieszkańców Wejherowa i regionu, w szczególności – pielęgnacji tradycji kultury kaszubskiej z uwzględnieniem lokalnych, regionalnych oraz transgranicznych wpływów kulturowych, wraz z upowszechnianiem i promocją tej kultury w kraju i za granicą, a także propagowanie dorobku kultury i sztuki europejskiej. Funkcję dyrektor Wejherowskiego Centrum Kultury pełni **Jolanta Rożyńska**.

Edukacja artystyczna prowadzona przez instruktorów Wejherowskiego Centrum Kultury obfitowała w wiele sukcesów w 2019 r. **46 razy na podium zwycięskim stanęły w konkursach** zespoły choreograficzne, 26 razy soliści i duety taneczne, dwukrotnie ceramicy, na podium stanęła sekcja animacji filmowej, zajmując I miejsce w VIII Międzynarodowym Przeglądzie Filmów Animowanych

Dzieci i Młodzieży, oraz chór mieszany „Camerata Musicale” z I miejscem na X Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w Konkursie Muzyki Sakralnej w Moskwie.

Poniższe zadania upowszechniania, udostępniania i promowania kultury Wejherowskie Centrum Kultury realizowało na kilku płaszczyznach:

- I. prezentacji różnych form sztuki i dziedzin kultury (koncerty, wystawy, spektakle, konkursy, przeglądy, dyskusje – aktywizacja kulturalna środowiska),
- II. prowadzenie sekcji i grup twórczych dla różnych grup wiekowych (dzieci, młodzieży i dorosłych),
- III. organizowanie dużych imprez kulturalnych o masowym odbiorze (koncerty, pikniki, festyny, happeningi, akcje artystyczne),
- IV. współpraca z instytucjami, organizacjami, grupami nieformalnymi w przestrzeni miejskiej oraz współpraca ponadregionalna.

Zajęcia prowadziło **20 artystów instruktorów** oraz **1 akustyk** przypisany do studia nagrań.

W 2019 r., **średnio łącznie do wszystkich sekcji należało 715 osób**, w tym 665 uczestników sekcji WCK, 10 osób z grup, którym udostępniamy pracownie i 40 osób z innych podmiotów korzystających z bazy Filharmonii Kaszubskiej.

W ciągu tygodnia WCK odnotowuje:

- 1 052 wejścia w ramach prowadzonych sekcji,
- 5 wejść grup, którym udostępniamy pracownie,
- 40 wejść innych podmiotów korzystających z bazy Filharmonii.

łącznie w ciągu tygodnia było to około 1 097 wejść.

Możemy założyć, że w skali miesiąca z oferty sekcji i kół artystycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, odnotowujemy **łącznie 4 388 wejść.**

Grupy twórcze i indywidualni uczestnicy form artystycznych oferowanych przez centrum, kształcąc i doskonaląc swoje umiejętności, efektami pracy podzielili się z publicznością w licznych prezentacjach, a także zmierzili się w wielu konkursach.

Wydarzenia artystyczne organizowane przez WCK, w których uczestniczyło ok. 162 473 osoby:

– spektakle teatralne dla dzieci i młodzieży, musicale, przedstawienia edukacyjne (ok. 7 944 osoby),
– wernisaże wystaw prac malarskich, graficznych i fotograficznych (odbiorcy wernisaży - ok. 960 osób) własne i we współpracy z podmiotami zewnętrznymi
Frekwencja wystaw stałych: ok. 9 090 osób .

Lekcje wystawowe. Centrum prowadzi lekcje wystawowe dla dzieci i młodzieży w ramach organizowanych wystaw. Liczba zorganizowanych lekcji: **18. Liczba uczestników: ok. 360 osób.**

Galerie debiutów. Korytarz II piętra Filharmonii Kaszubskiej stał się mini galerią debiutów Wejherowskiego Centrum Kultury, której misją jest prezentowanie twórczości młodych twórców. Frekwencja wystaw w mini galerii – **ok. 1 280 osób.**

Ponadto:

1. Wymiany międzynarodowe (liczba uczestników – ok. 345 osób),
2. Konferencje, warsztaty, spotkania literackie i audycje muzyczne (ok. 2 202 osoby),
3. Konkursy, przeglądy i spotkania twórcze (ok. 2 046 osób);
Aktywizacja społeczna realizowana na terenie Filharmonii Kaszubskiej (ok. 7 238 osób),
4. Koncerty, spektakle i inne wydarzenia sceniczne (ok. 27 094 osoby),
5. Kino w WCK (liczba widzów ok. 103 599 osób),
6. Udostępnienie pomieszczeń Filharmonii Kaszubskiej (podmioty zewnętrzne): ok. 315 osób.

W wydarzeniach plenerowych oraz imprezach masowych uczestniczyło ok. 17 753 osoby.

Liczba etatów na koniec 2019 roku wynosiła 29.

Budżet instytucji w 2019 roku – 7 971 400 zł

Przychody własne – 2 691 000 zł

Dotacja Gminy Miasta Wejherowa – 5 230 000 zł w tym 1 090 500 zł – wydarzenia plenerowo-masowe.

Luzino: Z pandemii do Picassa na wsi

„Skoro jesteśmy tak daleko, musimy sobie radzić sami”

Rafał Płotka, Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Luzinie

2020. Zbitek cyfr powodujący odruch przynajmniej głębokiej konsternacji, jeśli nie – przerażenia. Rok, który przyniósł ogrom niespodziewanych zmian. Najbardziej dotkliwą była z pewnością konieczność nauki „życia” na nowo.

Uczyliśmy się wszyscy. Bardzo często z przerażeniem w oczach próbując odgadnąć, co czeka nas kolejnego dnia. Surowa nauczka czekała niemal w każdej dziedzinie życia, i co istotne, w ogromie branż tak często zależnych od siebie nawzajem. Na nowo definiowaliśmy pojęcia czy sposób myślenia o rzeczywistości. **Przeobrażeniu uległo niemal wszystko, od podejścia do kultu religijnego poprzez kontakty z aparatem urzędniczym, aż po zmianę nawyków kulturowych.**

Szeroko pojęta kultura to branża, która otrzymała jeden z mocniejszych ciosów pandemicznych. Wszak nasza działalność została zamrożona, z krótkimi przerwami, prawie na cały rok. Owo zlodowacenie spowodowało utratę źródła dochodu przez setki tysięcy osób związanych z branżą. Aktorzy, muzycy, ale też, a może nawet przede wszystkim, animatorzy, instruktorzy czy w końcu obsługa techniczna. Ci ludzie przyzwyczajeni do sprawiania radości nam wszystkim z dnia na dzień stracili źródła dochodu. Zamknięte teatry, kina, sale koncertowe. Na szczęście, inaczej jest z instytucjami kultury.

Przykładem zmian sposobu działań w okresie pandemii jest Gminny Ośrodek Kultury w Luzinie, który szybko zrozumiał konieczność przejścia w przestrzeń on-line, organizując akcję „Nie damy się! Kultura w Twoim domu” zrzeszając blisko 40 podmiotów z sektora instytucji kultury, sportu, biznesowego z całej Polski – proponując rozwiązania dla dzieci, którym zamknięto szkoły. Szeroki oddźwięk społeczny oraz zainteresowanie partnerstwem przełożyły się na dwumiesięczną współpracę, w ramach której powstało 170 filmów, podsuwając dzieciom propozycje aktywnego i twórczego spędzania czasu. Wydarzenia związane z akcją, w której udział wzięli m.in. aktor Artur Barciś, spotkały się z ogromnym odbiorem, oscylując w okolicy 140 tys. wyświetleń filmów. Akcja była jedną z pierwszych w Polsce odpowiedzi na pandemię.

W kolejnych zadaniach Gminny Ośrodek Kultury w Luzinie skoncentrował się na propozycjach on-line, prezentując szereg koncertów, spektakli, odczytów itp. Tak powstały przedsięwzięcia, które wybrzmiewały zarówno z miejsc zamkniętych (koncert „Muzyka filmowa bez słowa”, „Jan Paweł II Pro Memento”), jak i plenerów („Sunset Violin”, „Eko dzień dziecka”). Wspólnym mianownikiem wszystkich było to, że zawsze odbywały się na żywo. Streaming docierał bezpośrednio do widzów, którzy mieli możliwość reakcji na bieżąco na wydarzenia na ekranie.

W momencie ocieplenia klimatu pandemicznego, co przyniosło pewne możliwości w pracy instytucji kultury, GOK Luzino zaproponował kolejne zdarzenia, które na podobną skalę były precedensami, nie tylko w przestrzeni gminy macierzystej. Działania rozpoczęto od przeprowadzenia „Zakręconych wakacji z GOK Luzino”, w ramach których w 8 sołectwach gminy 20 instruktorów przeprowadziło 238 godzin warsztatów o różnej tematyce w trakcie 55 dni. Przygotowano 1 168 miejsc warsztatowych, z których wykorzystano wszystkie.

Propozycją dla starszego odbiorcy był zdecydowanie cykl wystaw ArtGOK Galeria Luzino, dwumiesięczny cykl wystawienniczy z 4 wernisażami odbywającymi się co dwa tygodnie. Swoje prace wystawiło 13 twórców na co dzień mieszkających w gminie Luzino, których prace obejrzało ponad 600 osób. Na wystawy złożyły się prace fotograficzne, sztuka przestrzenna i malarstwo, ciesząc się popularnością zarówno wśród mieszkańców gminy, jak i osób zainteresowanych sztuką z całej Polski. Jedną z wystaw odwiedził m.in. wybitny aktor i reżyser, Andrzej Seweryn. Prace z wystawy ArtGOK powędrowały później do Ambasady Belgii w Warszawie, gdzie były prezentowane przez miesiąc.

Odpowiedzią na potrzeby muzyczne był koncert Luzino Centrum Koncertowym, w ramach którego Gminny Ośrodek Kultury w Luzinie zaprezentował koncert muzyki klasycznej odegrany w przepięknym plenerze. Wydarzenie było transmitowane na żywo zarówno on-line, na Facebooku instytucji, jak i w sześciu Mobilnych Punktach Koncertowych rozlokowanych w całej miejscowości.

Na trzeci kwartał zaplanowano uruchomienie 10 grup warsztatowych, tematycznych (ceramika, teatr tańca, młodzieżowa grupa redakcyjna i inne), jednak ogłoszenie kolejnego lockdownu ponownie wpłynęło na zmianę planów. Wtedy też rozpoczęto nagrania i montaż pierwszego luzińskiego spektaklu baletowego (który ostatecznie będzie miał premierę 22.01.2021 r.). Instytucja ponownie przeniosła się do sieci, gdzie zaproponowała spotkania on-line swoim grupom, by w końcu ruszyć z wydarzeniami – konkursy, jedyny w regionie koncert on-line z okazji 11 listopada, pn. „Legendy polskiej piosenki”, wieczorek autorski z muzyką improwizowaną na żywo czy promocja książki wydanej przez GOK Luzino. Ośrodek współorganizował również akcję „Artystyczna inicjatywa” będącą odpowiedzią na potrzeby osób z chorobami psychicznymi. Rok zwieńczono profesjonalnymi teledyskami piosenek okołoświątecznych, przygotowanych przez zespół pracowników Gminnego Ośrodka Kultury w Luzinie.

W międzyczasie GOK, jako jedna z szesnastu instytucji w Polsce, brała udział w wielomiesięcznym programie szkoleniowym „Zaproś nas do siebie” zorganizowanym przez Narodowe Centrum Kultury. Dokonano również w placówce wielu remontów.

Co łączy przedstawione zdarzenia, które są tylko wycinkiem działalności instytucji w dobie pandemii? **Przede wszystkim promocja lokalnych artystów. W każdym wydarzeniu zaistniał akcent regionalny. Zawsze przynajmniej jednym z wykonawców, autorów czy prowadzących był mieszkaniec gminy.** Wszystkie wydarzenia zostały opracowane przy pełnej współpracy partnerskiej z instytucjami bądź sektorem biznesowym.

Najważniejszą jednak cechą był mariaż promocji w mediach tradycyjnych z mediami współczesnymi. Gminny Ośrodek Kultury w Luzinie, oprócz stałego pojawiania się w telewizji, radiu czy prasie, ciągle był aktywny na Facebooku. Dzięki temu w skali roku osiągnięto blisko czterokrotny przyrost obserwujących, co pozwoliło dotrzeć do osób z różnych zakątków Polski i ze świata. Koncentracja na tym sposobie promocji spowodowała, że na koniec roku Gminny Ośrodek Kultury w Luzinie może pochwalić się niebywałymi przyrostami statystyk. **Przy nieco ponad 1 poście na dzień wygenerowano zasięg blisko 1 000 000 odbiorców. Same wydarzenia on-line oraz inne filmy przygotowane przez GOK Luzino wyświetlono blisko 300 000 razy, poświęcając na ten czas łącznie ponad 16 000 godzin.**

Dziś wiemy, że wybór działania był słuszny, szybkość reakcji oraz ciągłe propozycje nietypowych projektów spowodowały w mediach społecznościowych zainteresowanie nie tylko luzinian; to instytucja obserwowana i komentowana także w całej Polsce. Wszystko spina się w wynikach opublikowanego w sierpniu raportu z badania Instytutu Kultury Miejskiej przeprowadzonego wśród mieszkańców województwa pomorskiego. Partnerem badania w gminie Luzino był Gminny Ośrodek Kultury, który, angażując się w promocję przedsięwzięcia, uzyskał również raport indywidualny dla macierzystej gminy. Mieszkańcy opowiedzieli się jednoznacznie, że korzystają z oferty on-line (64% w stosunku do 14%, którzy robili to przed pandemią), a informacje o niej i o wydarzeniach w ogóle czerpią w 58% z mediów społecznościowych. Dla porównania, tylko 10% przypadło radiu, telewizji i prasie. To liczby, które jasno pokazują, że **świat się zmienił i zmienia nadal na naszych oczach, zaś odpowiedzią instytucji kultury winna być kreatywność połączona z wykorzystywaniem wiedzy w zakresie funkcjonowania nowych kanałów dotarcia do odbiorcy.**

GOK Luzino wykorzystał kreatywnie ograniczenia wynikające z zamknięcia pandemicznego, ale potem nie spoczął na laurach. Przykładem może być wystawa grafik Pabla Picassa, która zrobiła furorę daleko poza granicami wsi Luzino.

Kultura pozainstytucjonalna na Pomorzu

Pierwszym z najważniejszych problemów jest struktura naszego życia kulturalnego i słabe przenikanie się sfery instytucjonalnej i niezależnej

Mieczysław Struk @ Kongres Kultury Pomorskiej, 24/4/17

W niniejszym opracowaniu przez kulturę pozainstytucjonalną rozumie się tę część kultury, która nie jest zobowiązaniem wynikającym z Ustawy z dnia 25 października 1991 r. (z późniejszymi poprawkami) o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. W rozważaniach nad kulturą **termin kultura pozainstytucjonalna zdecydowanie nie jest nadużywany, ale wydaje się, że obecnie jest najbardziej adekwatny**, gdy chcemy uporządkować pole badawcze do rozmowy o kulturze jako całości. Niegdyś używane określenia: kultura alternatywna (w latach 60/70 wymiennie ze studencką) i offowa straciły rację bytu, co najjaskrawiej widać na przykładzie teatru. Tzw. teatr publiczny czy też zawodowy „wszedł w buty” offu i nie stroni od awangardowych poszukiwań. Dzisiejsza sztuka, nie tylko teatr, jest tak różnorodna, że trudno zdefiniować nurt główny, w stosunku do którego może być alternatywą lub być „poza”. Wydaje się, że przy niektórych dziedzinach aktywności artystycznej antynomia mainstream/off w praktyce w ogóle nie występuje, można mówić jedynie o trendach lub modach, czasami o awangardzie, ale ten ostatni termin jest używany mniej chętnie, co dziwi, bo wydaje się ciągle pojemny. Jeszcze mniej wyrazisty znaczeniowo oraz niebudzący zaufania jest dzisiaj termin „kultura niezależna” i dlatego na placu boju semantycznego pozostaje „kultura pozainstytucjonalna”.

W rozważaniach poczynionych w raporcie nie uwzględniamy ruchu amatorskiego, czyli „ogółu działań oraz inicjatyw kulturalnych podejmowanych przez amatorów, tj. osoby niezwiązane z kulturą poprzez wykształcenie lub doświadczenie zawodowe, dla których działania w dziedzinie kultury i sztuki pozostają zajęciami dodatkowymi, czyli uprawianiem swojego »hobby« lub po prostu rozwijaniem zainteresowań” (za: *Miasta kultury i obywateli*). Takie założenie napotyka czasami w praktyce mocne przeszkody w postaci trudności z kwalifikacją artystyczną działań twórczych. Aktywiści kultury pozainstytucjonalnej to czasami amatorzy z niewielkim doświadczeniem zawodowym, ale z bardzo wysokim wyobrażeniem o poziomie artystycznym swych produkcji. Ten rozróż między wyobrażeniami a stanem faktycznym czasami prowadzi do bardzo kłopotliwych sytuacji. Być może wątpliwości rozwieje już niebawem *Ustawa o statusie artysty zawodowego*.

Historia, różnorodność i znaczenie kultury pozainstytucjonalnej w kulturze regionu i kraju

Jazz, bigbit, Bim-Bom, Trójmiejska Scena Alternatywna, Nowa prywatność, gdańska szkoła krytyczna, szkoła sopocka, Moździer, Behemoth, Totart, Rudy Kot, Non Stop, B90, Sfinks, Spatif, Miłość, Czesław Niemen, Czerwone Gitary, Bokiniec... Listę można kontynuować długo, ale nawet ta, sporządzona na jednym wydechu, pokazuje na konkretnych przykładach, jak ważna jest kultura pozainstytucjonalna dla naszego regionu i jak bardzo ubożsi byłibyśmy bez niej. Tworzą ją organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje, grupy nieformalne), freelancerzy, przedsiębiorcy, urzędnicy (pracownicy urzędów oraz instytucji kultury), aktywiści, artyści, twórcy, menedżerowie, krytycy, badacze, organizatorzy. Tworzą coraz rzadziej i z coraz większym trudem. Choć nie można oprzeć tej tezy na badaniach, bo nikt ich nie robił do tej pory, i nie możemy porównać stanu z boomu artystycznego sprzed dwudziestu kilku lat ze stanem dzisiejszym, to codzienny ogląd potwierdza fakt, że kultura pozainstytucjonalna zanika, zubażając w ten sposób całą kulturę.

Weterani i nowe nadzieje – o twórcach kultury pozainstytucjonalnej na Pomorzu w ostatnim czasie

O wiele rzeczy za dużo, by zmieścić w tak małym pudełku

Lawrence Weiner

Praca amerykańskiego artysty Lawrence'a Weinera – napis „O wiele rzeczy za dużo, by zmieścić w tak małym pudełku”, która stała się niespodziewanie mottem Centrum Sztuki Zamek Ujazdowski, doskonale oddaje stan, w jakim znajdziemy się po próbie objęcia zjawiska, jakim bez wątpienia jest kultura pozainstytucjonalna na Pomorzu. Jeśli ktoś chciałby wyrobić sobie zdanie na jej temat tylko na podstawie listy laureatów konkursów stypendialnych i konkursów grantowych, to będzie to wyobrażenie o górze lodowej oparte na tym, co widoczne. Kultura pozainstytucjonalna na Pomorzu to ogromne, niezwykle bogate i różnorodne zjawisko, które jest widoczne zupełnie inaczej niż kultura instytucjonalna – zdyscyplinowana pod każdym względem, bo inaczej nie mogłaby funkcjonować. Kultura pozainstytucjonalna to najczęściej efemeryda, pojawiająca się niespodziewanie, bez zapowiedzi. Bardzo ważną częścią jest kultura niezainteresowana współpracą z administracją publiczną, co spotyka się z chłodną wzajemnością. Czy ktoś z urzędników zalicza do kultury pomorskiej np. najpopularniejszy, gdański zespół na świecie śpiewający z radością utwór „Lasy Pomorza”? Albo czy zostanie zauważony debiut zespołu Danziger doceniony w Polsce?

Jednym z powodów takiego stanu rzeczy jest po prostu brak informacji w publicznych i komercyjnych mediach lokalnych, które nie muszą mieć żadnej misji i nie są zainteresowane informacją o kulturze pozainstytucjonalnej. Pierwszą próbą kompleksowego podejścia do zagadnienia jest *Mechanizm pomorski*, a konkretnie zakładki: Kultura pozainstytucjonalna, Kalendarz wydarzeń, Nowa nadzieja, Miesiąc w kulturze pomorskiej. Część z informacji jest powielana na profilach mediów społecznościowych Gazety Świętojańskiej, Pomorza Kultury oraz w grupach: Teatr na Pomorzu i Teatr jest Nasz na Facebooku. W tych miejscach można znaleźć informacje bieżące, poniżej kilkadziesiąt zauważeń z ostatniego okresu.

Dlaczego teatr jest tak ważny?

1 marca 2020 r. dyrektorem artystycznym Teatru Pantomimy we Wrocławiu został Leszek Bzdyl, który wrócił do korzeni (w latach 1987–1990 współpracował z zespołem Henryka Tomaszewskiego). I choć Bzdyl zapowiada, że będzie występować w Dadzie i możliwe są koprodukcje gdańsko-wrocławskie, to jednak przeprowadzka wybitnego tancerza do Wrocławia może stanowić cezurę nie tylko w życiorysie Dady. To po prostu duża strata dla pomorskiej kultury.

„Trzyma się” na pewno Teatr Gdynia Główna, najlepiej zorganizowany, najlepiej pozyskujący środki na działania (co niezwykle ważne na terenie, który opisujemy) i prezentujący najgęstszy, stały repertuar z kilkoma premierami rocznie. Pod tym względem niewiele mu ustępuje Sopocki Teatr Tańca, rezydent Teatru na Plaży. Prężnie działa Scena Lalkowa im. Jana Wilkowskiego w Kwidzynie organizująca jeden z najlepszych festiwali na pewno na Pomorzu (Animo), ciągle wygrywa z przeciwnościami losu Teatr 3.5 w Dzierżgoniu, od 2004 r. Grzegorz Szlanga prowadzi z sukcesami Chojnickie Studio Rapsodyczne, aktywny impresaryjnie jest Teatr BOTO (ponadto dwa festiwale – Sopot Non Fiction i Sopockie Konsekwencje Teatralne), a ewenementem jest z pewnością prywatny Teatr Komedii Valldal specjalizujący się w musicalach dla dzieci i młodzieży. Od 1986 funkcjonuje Teatr Snów, z którego wyszło wielu teatralników kontynuujących działalność w swoich zespołach, regularnie, choć nieczęsto prezentuje się Teatr Zielony Wiatrak założony w 1994 r. przez Marka Branda. Z wielu teatrów dla dzieci i młodzieży furorę w ostatnich latach robi Teatr Barnaby prowadzony przez Marcina Marca. W sumie na Pomorzu funkcjonuje z bardzo różną częstotliwością od wielu lat ponad 30 teatrów / zespołów teatralnych. Z najmłodszych, budzących nadzieję, należy wymienić Trójmiejski Kolektyw Twórczy i Herz Haus (od 2016 r.). Tak długie funkcjonowanie na rynku inicjatyw teatralnych jest pochodną wielkiej determinacji liderów i kolektywów oraz możliwości, jakie daje duży rynek edukacyjny. W odróżnieniu od zespołów zawodowych, które dzięki dotacji mają, z nielicznymi i bardzo specyficznymi wyjątkami (np. Teatr Muzyczny w Gdyni), zapewnione zasadniczo pokrycie wszystkich kosztów, większość teatrów pozainstytucjonalnych, też z wyjątkami (promesowanie, granty celowane dla Teatru Gdynia Główna czy Sopockiego Teatru Tańca), o pokrycie wszystkich kosztów działalności musi walczyć.

Poświęcenie największej uwagi teatrowi w refleksji nad aktywnością kultury pozainstytucjonalnej nie jest przypadkowe. Prowadzenie zespołu to największe wyzwanie, ale też i potencjalnie największa szansa na dotarcie z przekazem. Spektakle teatralne mają największy zasięg i frekwencję, są powtarzalne, żyją co najmniej kilka lat. Fenomenem na skalę pomorską jest Teatr Komedii Valldal, którego spektakle biją rekordy frekwencyjne („Wikingowie”: 56 spektakli, 22 100 widzów, „Hejt School Musical”: 32 spektakle, 12 880 widzów), a premiery są wydarzeniami promocyjnymi (drukowany program, plakat, gadżety, płyty) niczym premiery największych teatrów musicalowych. Podziwu nie zmienia fakt, że to propozycje familijne, bo sprzedać tyle biletów nawet na inteligentną rozrywkę, to wyczyn nie lada.

Miejsca, ludzie, organizacje

Cieszą nowe organizacje i nowe miejsca. Fundacja Fala Nowej Kultury z liderką Marysią Pyrek z nową dynamiką realizuje projekty z udziałem młodzieży. Zakład Kulturalny, Fundacja KonglomeArt i Miejski Teatr Miniatura stworzyły mikrośrodowisko artystyczne z niemałymi już sukcesami (m.in.

współprodukcja spektaklu „Papety po raz pierwszy w Polsce” i „Beton”). Na niezwykle spotkania zaprasza Fundacja im. Księdza Włodzimierza Sedlaka (m.in. „Missa pro pace”). Przebojem do czołówki wtańczyła się formacja Hertz Haus. Lata 2022-24 to rozkwit teatru życia: Teatr Razem został rezydentem w Gdańskim teatrze Szekspirowskim, Teatr Ubogi Relacji rezydentem w Teatrze Atelier a Teatr Biuro Rzeczy Osobistych, na 25-lecie działalności uzyskał w Gdyni stałą siedzibę. Optymizm osłabia nieco informacja, że w rok 2021 kultura pozainstytucjonalna weszła bez Protokultury, a w 2023 ze względu na brak perspektyw rozwoju, po 25 latach sukcesów, działalność zakończył Sopocki Teatr Tańca. Mimo kilku lat sukcesów Hertz Haus stracił siedzibę, ale formacja trwa.

Pomorze filmowe

Całkiem niespodziewanie w ostatnim czasie wystrzeżiła wręcz aktywność filmowców. To, że plenery nadmorskie są bardzo popularne, wiedzieliśmy od zawsze, ale tylu filmów podpisanych przez filmowców z Pomorza nie było od dawna. W najbardziej prestiżowym, głównym konkursie zeszłorocznego Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych znalazły się dwa filmy z mocną pieczęcią pomorską. Kilka nagród pozakonkursowych zdobyli „Amatorzy” Iwony Siekierzyńskiej o gdyńskim Teatrze Biuro Rzeczy Osobistych, założonym i kierowanym od 1998 r. przez Zbigniewa Biegajkę. Z kolei Maciej Barczewski, prof. Uniwersytetu Gdańskiego, praktykujący prawnik i absolwent Studium Producentów Form Audiowizualnych przy Gdyńskim Centrum Filmowym, wyreżyserował wg własnego scenariusza „Mistrza” – opowieść o legendarnym pięściarzu Tadeuszu „Teddy” Pietrzykowskim, który dzięki walkom bokserskim przeżył Auschwitz-Birkenau. Bartosz Paduch, specjalizujący się w dokumentach, wyreżyserował wg własnego scenariusza film o legendzie polskiego hip-hopu („Skandal. Ewenement Molesty”). Bodo Cox z Żarnowca wyreżyserował serial „Ludzie jak bogowie” dla TVP, a główną rolę dla tej samej stacji w serialu „Młody Piłsudski” zagrał Grzegorz Otrębski z Teatru Wybrzeże. Natalia Szroeder, gwiazda polskiego popu z Bytowa, zagrała główną rolę żeńską w przeboju filmowym „Jak zostałem gangsterem. Historia prawdziwa” a Adam Turczyk z Teatru Wybrzeże zagrał w kontrowersyjnym, ale na pewno zauważonym filmie „Wszyscy moi przyjaciele nie żyją”. Bohater serialu „Motyw” mieszka w słynnym falowcu, zażywa tabakę i jak ma przysięgę poważnie, to przysięga na... Gdańsk! (uśmiech). I wreszcie, gdynianka Dorota Kobiela pracuje nad drugim rysowanym filmem fabularnym: w „Chłopach” Macieja Borynę zagra Mirosław Baka z Teatru Wybrzeże.

Sztuki wizualne i literatura

Do tych dwóch ścieżek rezydentalnych zaprosił Goyki 3 Art Inkubator, nowa instytucja kultury na sopockiej mapie kultury. W obu dziedzinach cieszą nowe inicjatywy: nowy kwartalnik literacki „Strona czynna” oraz wszechstronna działalność Fundacji Chmura. W roku 2020 ostatnim dziełem obdarował swoich licznych sympatyków zmarły r roku 2023 Paweł Huelle (zbiór opowiadań „Talita”) a Tadeusz Dąbrowski opublikował tomik wierszy „Scrabble”. Aktywny jest najważniejszy poeta gdyński Jerzy Stachura (tomik poetycki „Ślepy justunek”), swoje czołowe pozycje w dziedzinach twórczości dla dzieci i młodzieży oraz społeczno-feministycznej potwierdzili odpowiednio: Szymon Jachimek i Rita Jankowska.

Mimo pandemii sukcesy zanotował Mariusz Waras – jego wystawa „Mobilki” w Gdańskiej Galerii Miejskiej była wydarzeniem, a do tego nobilitująca obecność wśród największych gwiazd sztuki muralu

w albumie „Street art. Wielcy artyści i ich wizje” A. Mattanzy (jako M-City, wyd. polskie: październik 2020 r.).

Życie codzienne kultury pozainstytucjonalnej

„Mam dość. Po wielu latach pracy z niemałymi sukcesami nie udało mi się uzyskać najmniejszej choćby stabilizacji w postaci skromnego etatu i minimalnej pewności istnienia. Nie mamy gwarancji, że będziemy istnieć za 2-3 lata, perspektywę działania wyznaczają coraz bardziej zniechęcające konkursy grantowe. Gdyby nie warsztaty, nie dałoby się w żaden sposób z tego wyżyć. Zastanawiałem się ostatnio, czy działalność artystyczna jest dodatkiem do działalności edukacyjnej czy odwrotnie? Padają festiwale, kurczy się liczba miejsc, w których można było zagrać. Nie ma środków na promocję, nie ma żadnego systemowego pomysłu na off” – informuje czołowy artysta kultury pozainstytucjonalnej.

Przedstawioną przez niego sytuację potwierdzają słowa **Adama Orzechowskiego**, dyrektora Teatru Wybrzeże:

„(dzisiejszy off) Ma jednak poważne kłopoty, nawet nie z bezpieczeństwem, ale jakimkolwiek wsparciem finansowym. Z reguły brak mu zaplecza lokalowego i nadziei na eksploatację swoich przedstawień. O ile sam proces ich przygotowania – jakąś nadzwyczajną pasją, siłą woli, przypadkowym grantem i wsparciem życzliwych doprowadza do premiery, to dalsza eksploatacja wartych tego często spektakli jest niemożliwa. Żyją od przeglądu do festiwalu, od święta miasta do innego, wojewódzkiego eventu” (więcej w załączniku „List Adama Orzechowskiego do Pomorskiej Rady Kultury”).

Rynek kultury pozainstytucjonalnej na Pomorzu jest coraz płytszy, coraz rzadziej powstają nowe formacje wykazujące produkcje artystyczne na poziomie ponad amatorskim. Problemy kultury pozainstytucjonalnej właściwie nie zmieniają się i najważniejsze z nich to:

- brak wizji i pomysłu na kulturę pozainstytucjonalną w strategiach rozwoju kultury (jeśli takie są);
- słaba samoorganizacja środowiska, brak inicjatyw wspólnotowych, rozwiązania bilateralne (podmiot-władza) ważniejsze od rozwiązań systemowych;
- brak kompetentnych aktywistów gotowych do zaangażowania się w długi proces budowania rozwiązań systemowych (uczestnictwo w gremiach doradczych);
- brak perspektywy w planowaniu nowej infrastruktury kulturalnej (m.in. Gdański Teatr Szekspirowski nie ma nawet sali prób czy małej sceny, w Kunszcie Wodnym nie zaplanowano rozwiązań umożliwiających realizację teatralne);
- problemy z produkcją (niskie dotacje, stawki osobowe poniżej godności) i eksploatacją (brak miejsc, wysokie koszty najmu);
- brak silnych, stabilnych organizacji pozarządowych w kulturze (brak etatowych lub choćby stałych pracowników, funkcjonowanie od projektu/grantu do projektu);
- coraz mniej nowych formacji, nowych nazwisk;
- brak krytyki artystycznej (trudności z kategoryzacją, obniżenie poziomu jakościowego / artystycznego działań kulturalnych i sprowadzanie oceny do relacji pozamerytorycznych);
- „Część instytucji wciąż zamyka się na nowe idee i nowe formy współpracy z innymi placówkami, podmiotami pozainstytucjonalnymi oraz obywatelami. Powodem tej sytuacji po części są bariery mentalno-organizacyjne, zdefiniowane w raportach na temat stanu kultury. Brakuje także powszechnie znanych dobrych praktyk oraz opisanych rozwiązań formalnych. Mało jest miejsc impresaryjnych, umożliwiających pracę lub prezentację twórcom »kontraktowym«, członkom grup nieformalnych,

wędrownym specjalistom, projektantom, animatorom, którzy nie chcą lub nie mogą związać się na stałe z instytucją kultury”.

Ostatni fragment to kolejny cytat z jednego z najważniejszych dokumentów w polskiej kulturze XXI w., czyli *Miasta kultury i obywateli. Program rozwoju kultury w Warszawie do roku 2020. Założenia*. Pochodzi z roku 2008 i niestety brzmi ciągle aktualnie, z tym, że wtedy był to fragment diagnozy, w oparciu o którą stworzono, przyjęto i wdrożono program rozwoju kultury a jego autorami byli aktywiści kultury pozainstytucjonalnej!

Co można zrobić?

Off ma radzić sobie sam!
Wypowiedź urzędnika kultury w 2017 r.

Przed wszystkim trzeba sobie odpowiedzieć na pytanie: Czy chce się coś zrobić? Przepisy nie są ani alibi, ani wędzidłem, bo można wiele, jeśli tylko jest wola polityczna. Są gotowe rozwiązania i przykłady, stać nas również na własne.

Główne rekomendacje stolika Off (Kongres Kultury Pomorskiej 2017)

1. **Pomorski Domu Offu** (nazwa robocza) – centrum sztuk performatywnych, instytucja kultury z profesjonalnym managementem i techniką oraz stałą dotacją (tworzenie, prezentacja, wymiana).
2. **Gwarantowanie przez samorządy** wkładów własnych w zewnętrznych konkursach dla ngo (głównie MKiDN) i stworzenie/zwiększenie funduszy mobilnych.
3. **Większe środki** w konkursach grantowych i stypendialnych oraz dofinansowania kilkuletnie (od roku 2017 w Gdańsku), standaryzacja konkursów.
4. **Think tank offowy**, regularne spotkania aktywistów.
5. **Platforma informacyjno-promocyjna** (regionalny odpowiednik culture.pl).

Wszystkie rekomendacje lobbuje Fundacja Pomysłodalia i jak na razie można mówić o częściowym powodzeniu w pkt. 5, gdy *Mechanizm pomorski* wejdzie w życie na stałe.

Dobre praktyki w Polsce

- ❖ Scena Robocza (Poznań)
- ❖ Program Rozwoju Kultury (Kraków)
- ❖ Regionalne wortale kultury (większość województw)
- ❖ Program Rozwoju Kultury (Warszawa): począwszy od genezy absolutny fenomen w skali kraju, gwarantowany w **wieloletnim** programie współpracy z ngo co najmniej 5% wzrost nakładów na kulturę pozainstytucjonalną (w 2018: 8%), aktywiści kulturalni w Warszawie mogą głośno krzyknąć: **Nic o nas bez nas!**

Najbliżej ideału na Pomorzu:

- ❖ Słupski Ośrodek Kultury – Teatr Rondo (dotyczy aktywności amatorskiej i półprofesjonalnej (monodram, taniec, konkursy recytatorskie)

Praktyki „międzysektorowe” za i przeciw:

- ❖ Połączenie działalności komercyjnej (gastronomicznej) w atrakcyjnych punktach miasta na preferencyjnych warunkach z działalnością artystyczną (Dwie Zmiany i BOTO w Sopocie, Kolonia Artystów w Gdańsku)

Za: wysokie przychody z działalności gastronomicznej, przeciw: mniejsza aktywność artystyczna.

Praktyki „instytucjonalne”:

- ❖ Zatrudnianie w instytucjach kultury (pracownicy, twórcy – dramaturdzy, reżyserzy) ludzi kultury

Za: stabilizacja socjalna wybranych ludzi kultury,

przeciw: brak czytelności w zasadach zatrudniania i trudny do zmierzenia efekt kulturowy zatrudnienia osób, które nie funkcjonują w krwioobieg lokalnej społeczności.

Dlaczego warto i należy wspierać kulturę pozainstytucjonalną:

- ❖ Subsydiarność (nie ma ustawowych zakazów realizacji dyrektyw unijnych)
- ❖ Misyjność (wspieranie inicjatyw obywatelskich)
- ❖ Bioróżnorodność (wpływa na poziom całej kultury)

I przede wszystkim:

Aktywny obywatel z kompetencjami jest wielką wartością społeczną i należy mu stwarzać przyjazne warunki do rozwoju.

Bo stosunek do kultury pozainstytucjonalnej, szerzej: do aktywności obywatelskiej, jest świadectwem naszej kultury.

Bo jest to ważne dla nas wszystkich.

Kultura pozainstytucjonalna: Dobre praktyki

Institut Kultury Miejskiej w Gdańsku: Instytucja kultury dla kultury pozainstytucjonalnej

Zapytana o to, co IKM zrobił w 2020 roku dla kultury pozainstytucjonalnej, i jak uregulowane jest to w statucie instytucji, zaczęła od końca: nie jest uregulowane i to chyba w statucie żadnej instytucji. Tak świat kultury jest zorganizowany, że samorządy realizują politykę kulturalną równolegle poprzez działania instytucji i mając odrębne narzędzia wsparcia finansowego – poprzez podmioty niebędące instytucjami, a także bezpośrednio wspieranie stypendiami twórców.

Nie zmienia to faktu, że relacja kultury instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej jest współzależna, a rok 2020 chyba nie pozostawia wątpliwości, że coraz bardziej. Jesteśmy i będziemy za rozwój kultury współodpowiedzialni. Bez widzenia się w relacji szacunku, większych wspólnych możliwości, dzielenia infrastruktury, szerszych kompetencji i subsydiarności – nie będziemy działać w interesie publicznym.

Działania Instytutu Kultury Miejskiej z zasady są kierowane do dwóch głównych grup celowych: mieszkańców Gdańska i do osób pracujących w kulturze. Przy działaniach wspierających kadry nie ma znaczenia i podziału – na instytucje i inne osoby w kulturze. Wszystkie nasze szkolenia, warsztaty i działania (poza konferencją „Marketing w kulturze”) są bezpłatne i otwarte, kierowane do bardzo różnych grup: artystów, producentów, animatorów, promotorów etc. I bierze w nich udział duża liczba osób spoza instytucji. To jest bardzo ważne, bo kadry kultury to też te wszystkie osoby, które są aktywne, które animują życie w mieście, które działają w organizacjach pozarządowych, ale i takie, które działają indywidualnie. Wspieramy, w partnerstwie z organizacjami działającymi w dzielnicach, gdańszczan, którzy chcą pokazywać bliskie im dzielnice w ramach projektu Lokalni Przewodnicy i Przewodniczki czy Metropolitanka. Realizujemy działania podnoszące kompetencje sektora. W 2020 roku odbyły się między innymi szkolenia z tworzenia archiwów społecznych, crowdfundingu, tworzenia kolaży, realizacji projektów, ekologii w działaniach w kulturze.

Od lat realizujemy program Aktywna Społeczność (kiedyś wspólnie z British Council) kierowany z założenia do osób działających w organizacjach pozarządowych i organizacjach nieformalnych – w zeszłym roku zrealizowaliśmy szkolenia m.in. z działań promocyjnych i komunikacji, księgowości, fundraisingu, storytellingu. Ostatnio – warsztaty przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu, które, z uwagi na zainteresowanie, będziemy kontynuować w tym roku. Program warsztatów jest oparty zawsze na ewaluacji i badaniu potrzeb – dobieramy je w ciągu roku, reagujemy na bieżące potrzeby i zgłaszane do nas pomysły.

Z myślą o osobach, które nie są członkami fundacji ani stowarzyszeń, a mają pomysły i chęć działania, stworzyliśmy 4 lata temu program Otwarty IKM, który wspiera autorskie pomysły na kulturalne działania – w drugiej połowie 2020 roku i w aktualnie ogłoszonej edycji musiały to być działania online. Kluczowe jest to, że mogą aplikować osoby indywidualne, a także działające w nieformalnych grupach lub organizacjach pozarządowych. W ramach konkursu można otrzymać wsparcie finansowe do wysokości 4 000 zł. Tylko w ubiegłym roku odbyły się 42 takie wydarzenia. Formułę Otwartego IKM-u włączyliśmy też w międzynarodowy projekt UrbCultural Planning, którego celem jest wypracowanie metod planowania przestrzeni z wykorzystaniem narzędzi kultury i sztuki. Z uwagi na pandemię nie zrealizowaliśmy większości zgłoszonych i zaplanowanych partycypacyjnych działań, ale udało się nam wesprzeć Galerię Społecznie Zaangażowaną MEWKA, która zrealizowała w Nowym Porcie 13 wydarzeń.

Polem dla współpracy z organizacjami pozarządowymi, ale też placówkami edukacyjnymi i animatorami kultury, jest program Bardzo Młoda Kultura. W tym projekcie kluczowe okazały się nawiązywane od

kilku lat relacje i sieci, które pozwoliły na całoroczny kontakt w postaci zorganizowanych spotkań (tzw. Pogawędek) i codziennej komunikacji nieformalnej. Z działań udało się przeprowadzić 13 warsztatów dla łącznie 226 osób, a także cykl czterech wydarzeń wokół tematu „Laboratorium współpracy z dziećmi i młodzieżą w czasach epidemii”. W zmienionej formule, ale został przeprowadzony konkurs „BMK 2020 – Pomorskie. Edycja wiosenna” i „BMK 2020 – Pomorskie. Edycja jesienna”. Kryterium w projektach była współpraca organizacji nieformalnej lub formalnej z placówką edukacyjną. W obu edycjach zrealizowanych zostało z wsparciem finansowym i organizacyjnym IKM-u po 7 projektów.

Nie w liczbach szukałabym jednak podsumowań 2020 roku. Instytucje w ubiegłym roku też szukały właściwych formuł dla siebie, często działania planowały z dnia na dzień, funkcjonowały w obliczu nasłuchiwanie, czy będą kolejnego dnia otwarte czy zamknięte, mierzyły się z obciążonym budżetem. Przyglądałabym się wychodzeniu poza własne plany i działania statutowe z myślą o środowiskach, które znalazły się w trudniejszej sytuacji, pozbawione były bazy, jaką jest stabilność i możliwość całorocznego funkcjonowania, co jest fundamentem instytucji. W naszym przypadku takim działaniem było zorganizowanie i ogłoszenie w ciągu w pierwszego miesiąca lockdownu propozycji wystawy online z egalitarnym systemem wynagrodzeń artystycznych. Rezygnując z innych działań, przenieśliśmy budżet 100 000 zł na honoraria, otwierając przestrzeń do zaproszenia 50 artystów do udziału w internetowej wystawie „Gdańsk 2020”. Odzew uwidoczniał realną potrzebę – przyszło 470 zgłoszeń.

Innym przykładem działania, tym razem indywidualnego, było wsparcie i współrealizacja spektaklu teatralnego „Eksperyment”, nad którym jego twórca, Piotr Jankowski, pracował z niezależnym zespołem realizatorów i aktorami przez kilka miesięcy przed lockdownem. Realizacja spektaklu w warunkach obostrzeń i drugiej fali wirusa, z koniecznością szukania i zmiany spełniającej wymogi przestrzeni, była wyzwaniem, ale udało się doprowadzić do niej i do rejestracji premierowego spektaklu.

Pod koniec roku, wspólnie z organizacją wspierającą migrantów mieszkających w Gdańsku, z uwagi na niezwykle trudną sytuację twórców w Białorusi, zorganizowaliśmy koncert białoruskiego zespołu Naviband.

Rok 2020 był trudny, ale trudniejsze czasy przed nami. Jesteśmy już po okresie zaskoczenia nową rzeczywistością – ten rok będzie sprawdzianem solidarności, także w kontekście relacji instytucji i podmiotów funkcjonujących pozainstytucjonalnie.

Aleksandra Szymańska

Dyrektorka, autorka koncepcji i strategii rozwoju Instytutu Kultury Miejskiej w Gdańsku (2011-2024),
od lipca 2024 Dyrektorka Centrum Wsparcia Przemysłów Kreatywnych.

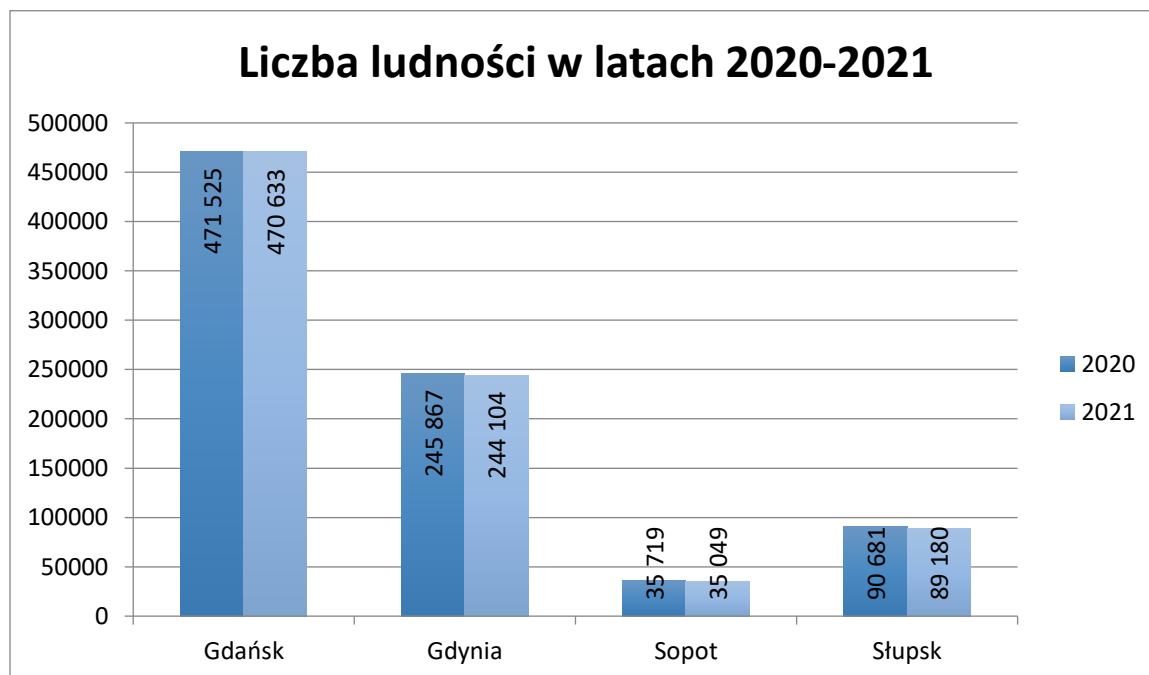
Kultura pozainstytucjonalna: finansowanie

Największym problemem kultury pozainstytucjonalnej od lat jest jej chroniczne niedofinansowanie. Wpływa on z ogólnego niedoceniaenia ważności tej kultury nie tylko dla całokształtu kultury w regionie, ale wręcz niedostrzeganie znaczenia dla całej społeczności. Administracja nie ma oczywiście obowiązku utrzymywania organizacji kultury spoza swoich instytucji wpisanych do rejestru, ale ogólny obowiązek, jaki spoczywa na samorządzie, czyli tworzenie optymalnych warunków do funkcjonowania całej społeczności, w dziedzinie kultury pozainstytucjonalnej jest spełniany co najwyżej wybiórczo i to w niewielu miejscach. Właściwie tylko w rozszerzonym, dwubiegunowym Centrum (Trójmiasto + Słupsk) można uzyskać pełne odpowiedzi na najważniejsze pytania dotyczące finansowania. Poniżej fragment badania ankietowego, całość w rozdziale Badania.

Finansowanie kultury pozainstytucjonalnej w woj. pomorskim

Część I: Powiaty grodzkie (Gdańsk, Gdynia, Słupsk, Sopot)

Liczba ludności stan na 30 czerwca 2021. Źródło: GUS

1. Jakie formy wspierania kultury pozainstytucjonalnej wystąpiły w latach 2020 i 2021 i jakie są planowane na rok 2022? (niepotrzebne skreślić)

a) otwarty konkurs ofert

	2020	2021	2022
Gdańsk	TAK	TAK	TAK
Gdynia	TAK	TAK	TAK
Sopot	TAK	TAK	TAK
Słupsk	TAK	TAK	TAK

b) tzw. małe granty (19a)

	2020	2021	2022
Gdańsk	TAK	TAK	TAK
Gdynia	NIE	NIE	NIE
Sopot	TAK	NIE	NIE
Słupsk	TAK	TAK	TAK

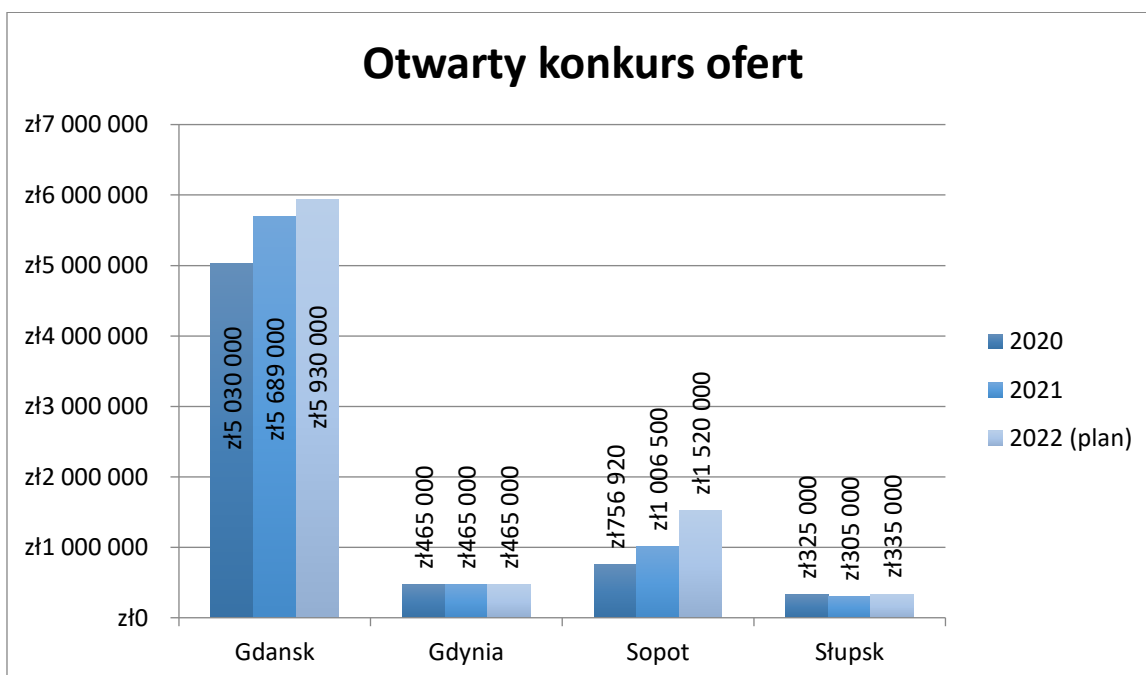
c) stypendia

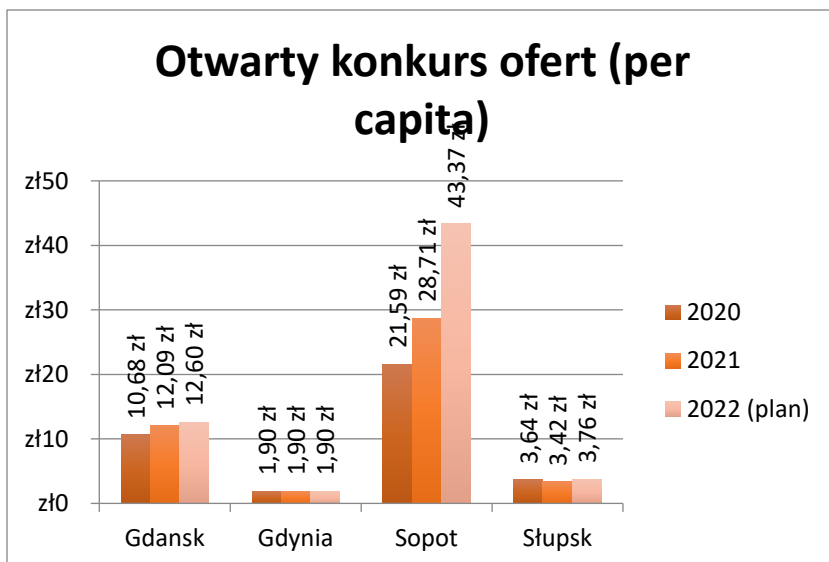
	2020	2021	2022
Gdańsk	TAK	TAK	TAK
Gdynia	NIE	NIE	NIE
Sopot	TAK	TAK	TAK
Słupsk	TAK	TAK	TAK

d) inne

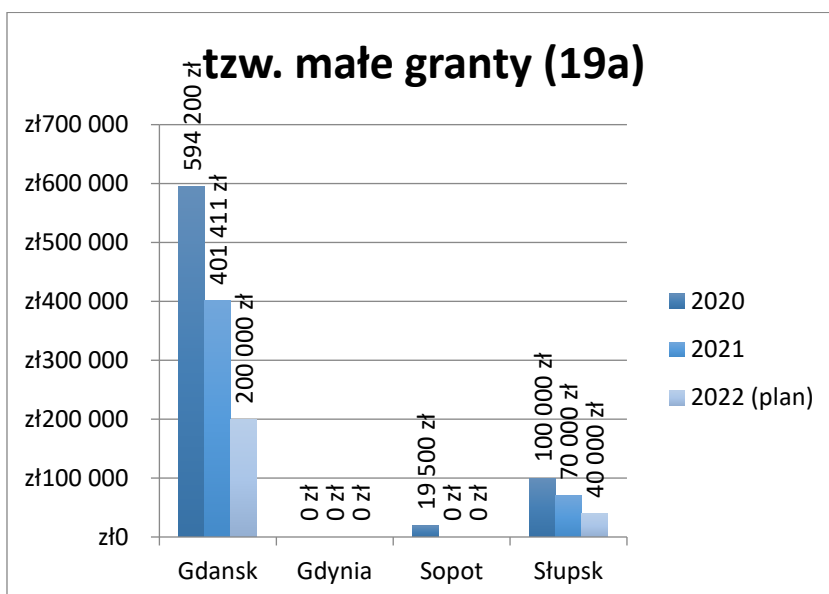
Gdańsk	TAK
Gdynia	TAK
Sopot	NIE
Słupsk	NIE

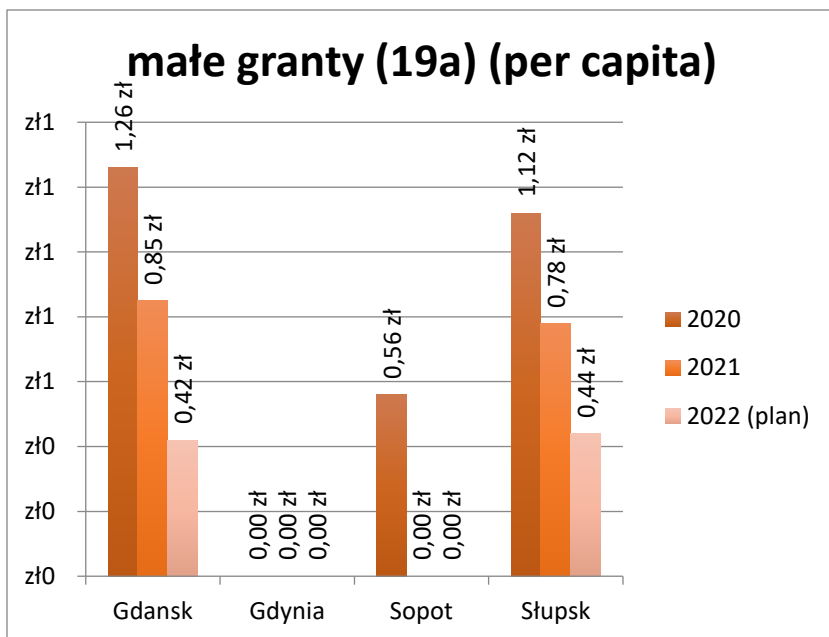
2. Jaka była wysokość środków przeznaczonych na wsparcie kultury pozainstytucjonalnej w latach 2020 i 2021 i jaka jest planowana w roku 2022?

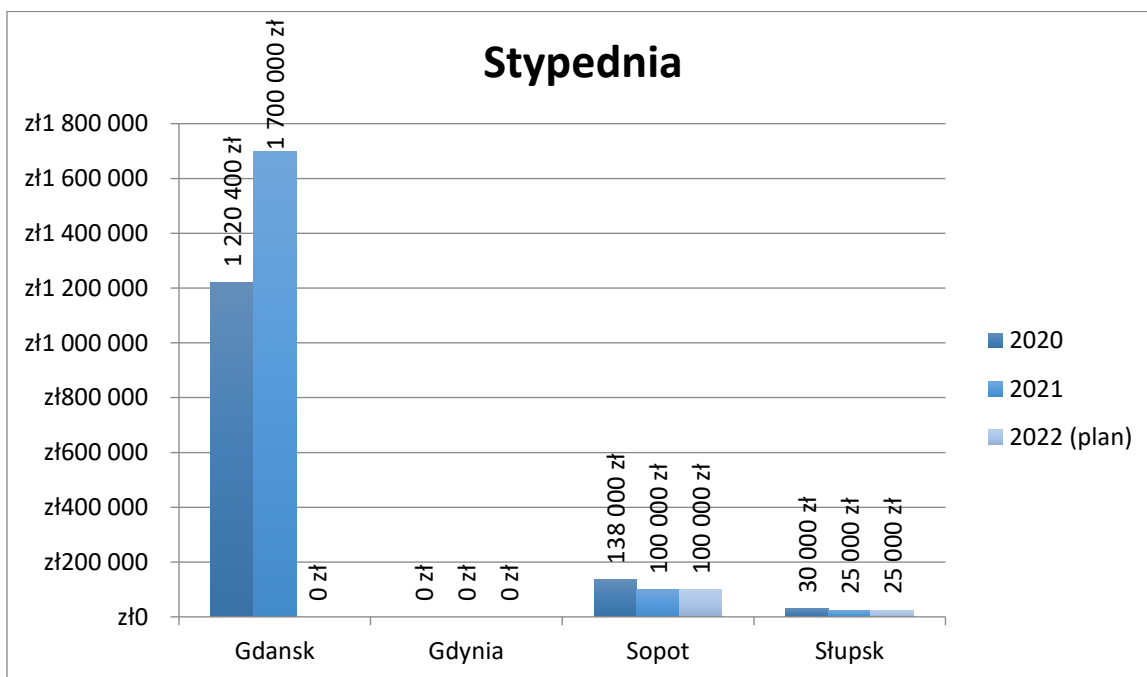

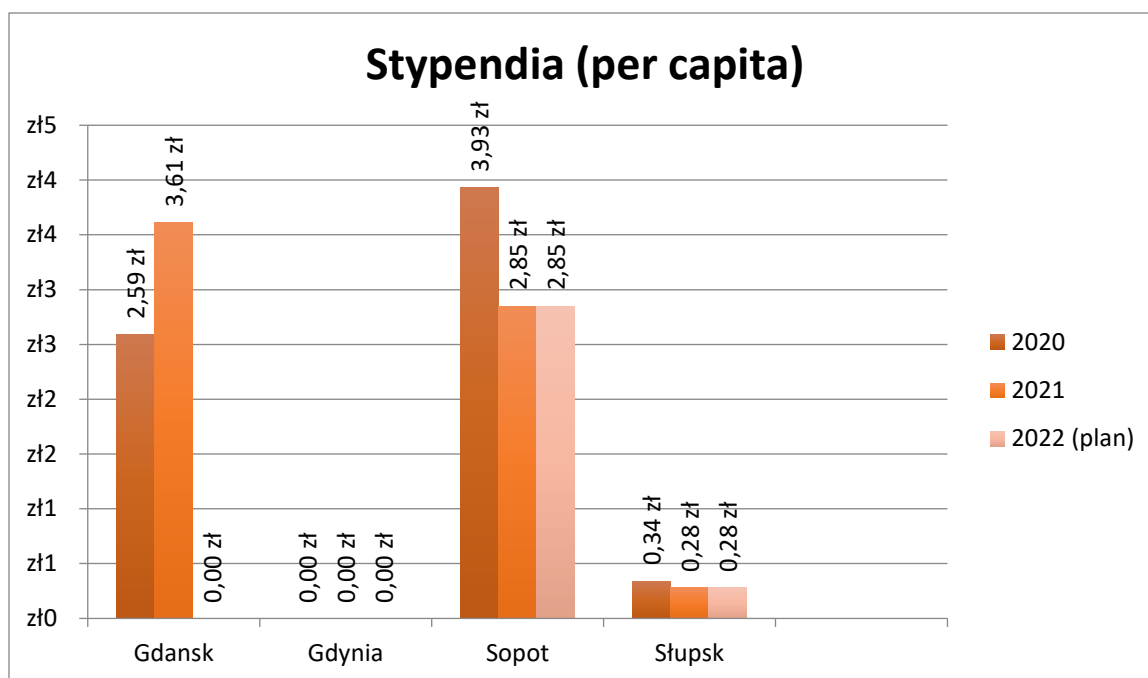
b)

c)

3. W jaki sposób pandemia wpłynęła na wysokość lub formy wsparcia kultury pozainstytucjonalnej na terenie gminy/powiatu? (niepotrzebne skreślić)

a/ nie wpłynęła **Gdynia, Słupsk, Sopot**

Choć kwota przeznaczona na otwarty konkurs ofert wzrasta, to wzrost ten jest podyktowany dodatkowymi zadaniami (m.in. domy sąsiedzkie), a nie samą pandemią.

b/ wysokość wsparcia zmniejszyła się

c/ wysokość wsparcia zwiększyła się

d/ wysokość wsparcia zwiększyła się i pojawiły się nowe formy wsparcia (jakie?) **Gdańsk**

W 2021 zwiększyły się środki na realizację projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz uległa zmianie formuła przyznawania stypendiów, dopasowana do czasu pandemii.

4. W jakim stopniu budżet konkursu (ów) wyczerpuje oczekiwania aplikujących (% kwoty, o jaką ubiegają się organizacje w stosunku do budżetu konkursu (ów)). Właściwą odpowiedź należy podkreślić, mile widziana konkretna wysokość w %

Otwarte konkursy ofert:

Gdańsk	Nie dotyczy	Poniżej 30%	Pomiędzy 30% a 50%	50%	Powyżej 50%	Konkretnie.....%
Gdynia	Nie dotyczy	Poniżej 30%	Pomiędzy 30% a 50%	50%	Powyżej 50%	Konkretnie.....%
Sopot	Nie dotyczy	Poniżej 30%	Pomiędzy 30% a 50%	50%	Powyżej 50%	Konkretnie.....%
Słupsk	Nie dotyczy	Poniżej 30%	Pomiędzy 30% a 50%	50%	Powyżej 50%	Konkretnie.....%

5. Jak w latach 2020-21 kształtowała się liczba osób i organizacji aplikujących o wsparcie swych działań?

Gdańsk	Zwiększyła się
Gdynia	Bez zmian
Sopot	Zwiększyła się
Słupsk	Bez zmian

6. Czy organizacje i ludzie kultury mogą się ubiegać o inne formy wsparcia/zauważenia/docenienia finansowego lub rzeczowego? Właściwe podkreślić, w przypadku odpowiedzi na TAK – rozwinąć

NIE / TAK np. nagrody specjalne/jubileuszowe, inne – jakie? (np. ulgi w opłatach, użyczenia, mobilność) / niepotrzebne skreślić

We wszystkich miastach na prawach powiatu są takie możliwości.

7. Czy w ramach wsparcia organizacji są programy wspierające rozwój instytucjonalny organizacji?

Gdańsk	NIE
Gdynia	NIE
Sopot	TAK
Słupsk	NIE

8. Z czym organizacje pozarządowe mają największe problemy, jakie są najczęstsze błędy popełniane przez NGO we wnioskach o dofinansowanie?

Gdańsk: Oferenci mają problem ze zwięzłym, jasnym opisem zadań, które zamierzają zrealizować, nie podają konkretnych miejsc i dat, rezultaty są niewłaściwie określone, czasem błędnie dobrane są mierniki do rodzajów rezultatów, często przeszacowany jest budżet zadania oraz w kosztorysie (koszty wg rodzaju) zadania Oferenci często nie wykazują wkładu rzeczowego i osobowego, a tylko podają go w źródłach finansowania.

Gdynia: Największe problemy są z dobrym skonstruowaniem budżetu.

Słupsk: Powielanie wniosków na zasadzie „kopiuj-wklej”.

Sopot: Określenie zakładanych rezultatów realizowanego zadania publicznego. Konstruowanie kosztorysów (dotyczy głównie organizacji, które składają oferty po raz pierwszy

9. Jakie zapisy w regulaminach/dokumentach aplikacyjnych wymagałyby zmian/uściśleń i dlaczego?

Gdańsk: Regulaminy są na bieżąco aktualizowane zgodnie ze zmianami prawnymi.

Gdynia: Obecnie nie mamy tego typu uwag.

Słupsk: Dot. wkładu własnego finansowego.

Sopot: To pytanie bardziej to samych organizacji aplikujących.

10. Co mogłoby wpłynąć na optymalizację wykorzystania wsparcia dotacyjnego i większą spójność z polityką kulturalną miasta? (wyższe budżety, granty wieloletnie, powierzenia, inne)

Gdańsk: Innowacyjność w realizacji projektów, nowe pomysły; pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych z innych źródeł niż konkursy grantowe

Gdynia: Na pewno wyższe budżety

Sopot: Na pewno wprowadzenie zadań wieloletnich. Wpłynęłyby pozytywnie na samych grantobiorców, dając poczucie ciągłości i stabilizacji, co mogłoby być impulsem do dalszego rozwoju. Większy budżet. Obecnie jest on właściwie w całości „konsumowany” przez organizacje, które od lat organizują w Sopocie stałe wydarzenia i tym samym brakuje funduszy na wsparcie nowych pomysłów.

11. Czy bylibyście Państwo zainteresowani udziałem w szczegółowo przygotowanym, specjalistycznym seminarium dotyczącym wymiany uwag nt. finansowania kultury pozainstytucjonalnej i stworzenie katalogu dobrych praktyk? (interpretacja przepisów i zarządzeń, formularze i rozliczenia, prezentacje ofert, wpływ rekomendacji, granty „wielomiejskie” i wiele innych)

Gdańsk	TAK
Gdynia	TAK
Sopot	NIE
Słupsk	TAK

12. Czy w takim seminarium powinni wziąć udział przedstawiciele NGO?

NIE / TAK / TAK – chętnie podamy konkretne osoby do zaproszenia do wzięcia udziału.

Gdańsk	TAK
Gdynia	TAK
Sopot	-
Słupsk	TAK (chętnie)

13. Czy w takim seminarium powinni wziąć udział przedstawiciele MKiDN?

Gdańsk	TAK
Gdynia	TAK
Sopot	-
Słupsk	NIE

14. Listy beneficjentów otwartych konkursów grantowych (mogą być linki lub załączniki) oraz innych konkursów (stypendia, inne)

Wszystkie miasta publikują łatwo dostępne informacje.

15. Pytanie „pilotażowe”, na które odpowiedź nie jest „obowiązkowa”, ale ważna. Dotyczy relacji między instytucjami kultury a kulturą pozainstytucjonalną, co będzie przedmiotem przyszłorocznego badania.

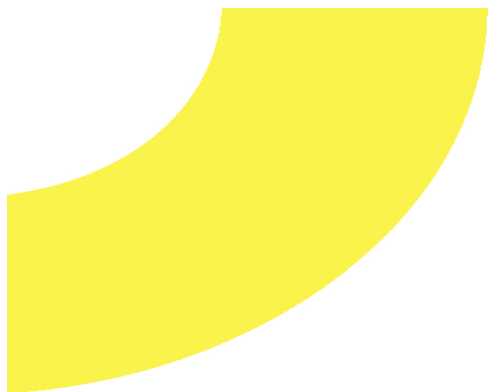
IK są oczywiście autonomiczne w podejmowaniu decyzji, ale czasami, mimo szczyrych chęci wspierania KPI i współpracy, nie mogą wiele zrobić. Czy gdyby wyraziły chęć większego wspierania KPI (np. użyczenie powierzchni), co wiązałoby się z dodatkowymi środkami, to urząd byłby skłonny znaleźć dodatkowe środki dla IK dedykowane na ten konkretny cel (wspieranie KPI)?

NIE TAK TAK pod określonymi warunkami (wymienionymi poniżej) / niepotrzebne skreślić, w przypadku ostatnim prosimy podać warunki

Gdańsk	-
Gdynia	NIE
Sopot	-
Słupsk	-

16. Inne (ważne do uzupełnienia, by informacja o finansowaniu KPI była pełniejsza)

Brak odpowiedzi.

Teatr

Wiele miejsca w raporcie zajmuje teatr. Dzieje się tak nie tylko dlatego, że Fundacja Pomysłodalia szczególnie realizuje się w teatrze, ale dlatego że teatr jest wg autorów szczególnie ważny ze względu na swą potencjalną siłę oddziaływania społecznego i wielość zadań, jakie może realizować. Fundacja na bieżąco prowadzi monitoring życia teatralnego na Pomorzu (wortal pomorzekultury.testr.pl), ale najważniejszym, najbardziej reprezentatywnym, bogatym a ciągle aktualne rekomendacje spotkanie na temat teatru na Pomorzu było tzw. spotkanie stolikowe w ramach I Kongresu Kultury Pomorskiej i dlatego niniejszym raporcie przytaczamy je w całości

3 kwietnia 2017, godz. 10.00, Scena Malarnia Teatru Wybrzeże w Gdańsku

Prowadzący: Piotr Wyszomirski

Zobacz także: teksty w zakładce „[Materiały](#)”

O publiczności

Ewa Nawrocka, emerytowana prof. Uniwersytetu Gdańskiego (zmarła w 2024 r.) – Wyjątkową publicznością jest publiczność PC Dramy, teatru czytanego w gdańskim Żaku.

Dominik Nowak, dyrektor Nowego Teatru im. Witkacego w Słupsku – Publiczność jest taka, jak mówi demografia. Trójmiasto ma każdego widza, w Słupsku przeważa publiczność preferująca teatr rozrywkowy i muzyczny. Staramy się zmieniać stereotypy, różnicujemy ofertę. Na razie przy spektaklach teatru poszukującego słupki frekwencji dramatycznie spadają. Oceniamy, że w tej chwili grupa odbiorców takiej propozycji to w Słupsku 2-3 tysiące osób. „Ulica”, nasz sztandarowy spektakl, „poszła” 7 razy na Dużej Scenie z widownią na 400 osób i nie zawsze były komplety.

Michał Tramer, dyrektor Teatru Lalki „Tęcza” w Słupsku – Różnicujemy ofertę i przygotowujemy widza do odbioru współczesnej sztuki. Odkurzamy klasykę, staramy się jej nadać nową formę, rozpoczęliśmy długi proces przygotowywania widza do odbioru innej estetyki. Mamy też widza zewnętrznego – „Tęcza” jest ostatnim, publicznym teatrem objazdowym. Być może była, bo wiele wskazuje na to, że będziemy musieli zaprzestać tej działalności z powodów finansowych. Gmin nie stać na sfinansowanie naszych przyjazdów a my, jako teatr miejski, nie możemy pozwolić sobie na dopłacanie. Szkoda by było, ale na dziś wszystko wskazuje na to, że nie będziemy już teatrem objazdowym.

Jolanta Rożyńska, dyrektorka Wejherowskiego centrum Kultury Filharmonii Kaszubskiej – Do teatru Wejherowo szło od... przedszkola, bardzo silny jest u nas ruch amatorski. Powstała w 2013 roku Filharmonia Kaszubska przyciąga budynkiem, mówi się na jego przykładzie o wejherowskim efekcie Bilbao. To ułatwia kształtowanie różnorodnego repertuaru. Chętnie współpracujemy z

teatrami słupskimi i Teatrem Miejskim w Gdyni, ale w ramach programu Teatr Polska przyjeżdżają do nas także zespoły z odleglejszych zakątków.

Grzegorz Szlanga, opiekun i założyciel Chojnickiego Studia rapsodycznego – Uważamy się ciągle za amatorów i nie wstydzimy się tego. Stawiamy sobie jednak ambitne cele: repertuarowo chcemy równać do Teatru Wybrzeże a artystycznie do Teatru Rondo w Słupsku. Wiemy, że mamy różnego widza i dlatego stawiamy na różnorodność.

Dr Joanna Puzyna-Chojka, Katedra Dramatu, Teatru i Widowisk Uniwersytetu Gdańskiego – Nigdy jeszcze nie byłam w Filharmonii Kaszubskiej, dlatego jestem ciekawa, jak Wejherowo próbuje zachęcić widza z Trójmiasta. (...) Szczególnie doskwiera mi brak przestrzeni do dyskusji, tęsknię za dyskusyjnym klubem teatralnym, w którym można na gorąco wymienić opinie po premierze. Szkoda, że tak ważne dla nas Wybrzeże Sztuki zrezygnowało ze spotkań z twórcami i stało się przeglądem. Brak dyskursu kształtuje widza, który staje się coraz bardziej bierny.

Joanna Czajkowska, dyrektorka Sopotkiego Teatru Tańca – Mamy komplety, bo nasz widz jest przyzwyczajony do pewnego poziomu i estetyki. To najczęściej widz dojrzały, dominuje przedział 30-60 lat, zdarzają się coraz częściej młodzi – to krzepi.

Irina Gerasimenko, Polskie Towarzystwo Badań Teatralnych – Bardzo ważną rolę w kształtowaniu widza odgrywają festiwale.

Małgorzata Talarczyk, aktorka Teatru Miejskiego im. Witolda Gombrowicza w Gdyni, Przewodnicząca Zarządu Oddziału ZASP w Gdańsku – Teatr pomorski jest różnorodny i ma różnorodną publiczność, wysoka frekwencja cieszy, ale nie zapominajmy, że miasta Trójmiasta bardzo różnią się widzami. Zadaniem teatru nie jest schlebienie najniższemu gustowi, ale zadawanie trudniejszych pytań. Tego mi brakuje.

Monika Jarząbek, Stacja Orunia – Byłam świadkiem kształtowania opinii przez bileterki, które niepochlebnie wypowiadały się o „Kumernis” – najciekawszym spektaklu Teatru Muzycznego w ostatnich dwóch latach. Po prostu żal. Nie dajmy się słupkom frekwencji!

Ewa Nawrocka – Widza można kształtować wszędzie – choćby w więzieniu. Kilka razy była uczestniczką projektu teatralnego w więzieniu na gdańskiej Przeróbce. Efekty – zaskakująco pozytywne.

TO-EN, tancerka TO-EN Butoh Company – Programowo nie korzystam z internetu. W pozyskiwaniu widzów wykorzystuję tradycyjne formy dotarcia do widza – rozdaję ulotki, rozmawiam.

O teatrze artystycznym

Jerzy Snakowski, prywatny organizator i animator – Joanno (do Joanny Chojki) – tęsknisz za rozmowami po teatrze? – Ale przecież nie ma o czym rozmawiać! Mamy bardzo dobry teatr pod względem technicznym, ale ten teatr nie porusza. Oprócz „Kumernis” nie zobaczyłem w naszym teatrze ani jednego spektaklu, po którym poczułbym się, że jestem człowiekiem myślącym i wrażliwym. Tyle się dzieje w naszym kraju a u nas nie powstał ani jeden spektakl o wojnie polsko-polskiej. Ostatni spektakl, który wieszczył nadchodzące nieszczęście, to były „Czarownice z Salem”. W rozmowach po spektaklu koncentrujemy się na sprawach technicznych, oglądamy spektakle, które nie zmuszają nas do rozmowy o nas samych. Za Macieja Nowaka drażnił mnie teatr gazetowy, teatr dnia dzisiejszego. A teraz mi go brakuje.

Piotr Wyszomirski – Dlaczego nasz Region, niegdyś niepokorny, buntowniczy... Region, który kilka razy zmieniał bieg historii nie tylko polskiej – dlaczego dzisiaj jest taki... wycofany?

Joanna Czajkowska – U nas nie ma teatru ryzykownego, bo nie ma takiej tradycji. Dominuje inna estetyka. To, że artysta nie ma potrzeby gwałtownego ustosunkowywania się do bieżącej rzeczywistości, nie świadczy, że nie jest artystą zaangażowanym.

Michał Kowalski, aktor Teatru Wybrzeże – Dlaczego nie ma ryzyka? Żeby podjąć ryzyko, trzeba chcieć znaleźć miejsce, w którym się nie było, trzeba znaleźć swoje terra incognita. Żeby tam wejść, trzeba przezwyciężyć strach.

Małgorzata Talarczyk – Tak jest!

Michał Kowalski – Żeby tam się znaleźć, trzeba pozbyć się drogowskazów. Wejście na scenę, która jest terenem nieznanym, niesie ze sobą potężny koszt emocjonalny dla artysty. Płaci się lękiem przed odrzuceniem, krytyką kolegów, krytyką zewnętrzną, przed zmianą status quo. Wchodząc w nowe światy człowiek może zmienić się na zawsze. To wyzwanie, przed którym staje artysta. To sól i esencja tego zawodu.

Ale my pracujemy w instytucji. Instytucja swoim działaniem nie zmusza i nie motywuje artysty do tego typu aktów. Dlaczego? Bo mówi o 101% frekwencji. Frekwencja mobilizuje do wielokrotnego powtarzania i powielania. Większa frekwencja wymusza więcej grania. Gra się łatwiej i mniejszą obsadą, ponieważ jest to opłacalne. Kiedy na Dużej Scenie grają na kompletach tylko dwie gwiazdy, Baka i Kolak, to jest czysty zysk.

W Teatrze Wybrzeże motywowani są pracownicy, którzy grają więcej. Nikt nie pyta, co to znaczy grać dobrze czy lepiej. Nikt w zespole nie zadaje tego pytania. Bo po co? Ryzyko związane z odważnym podjęciem tematu współczesnego może skończyć się dla zespołu tragicznie i to ludzie wiedzą.

Małgorzata Talarczyk – Oczywiście!

Michał Kowalski – Nie motywuje się za nagrody. Socjalny aspekt jest bezwzględny: gramy w spektaklach, w których niekoniecznie chcemy, ale musimy.

Aktor oceniany jest zewnętrznie przez krytykę, zewnętrznie przez widza, wewnętrznie przez zespół i wewnętrznie przez dyrekcję. Kiedy ocena wewnętrzna, czyli dokonywana przez towarzystwo wzajemnej adoracji, staje się najważniejsza, mamy do czynienia z patologią.

Jak znieść krytykę zewnętrzną? Umówić się, że wszyscy są idiotami piszą bzdury. Występuje retoryka obłożonej twierdzy – piszą o nas źle, bo nas nie lubią; piszą dobrze, bo musieli. Oczywiście lekko przesadzam, ale nie do końca.

Teatr Wybrzeże jest w praktyce jedynym zespołowym, repertuarowym zespołem w regionie.

Piotr Wyszomirski – Nie macie konkurencji!

Michał Kowalski – Dlatego zespół wie, że jeśli podejmie działania ryzykowne, może stracić pracę i nie znaleźć jej na Wybrzeżu.

Kilka głosów z Sali – Prawda.

Michał Kowalski – Jeśli mąż-aktor wpadnie w konflikt z dyrekcją, może to się źle skończyć dla jego żony-aktorki. I mąż to wie, więc nawet nie myśli o wyrażaniu swojej opinii. Tisze jediesz, dalsze budiesz...

Małgorzata Talarczyk – Tak jest.

Michał Kowalski – Kiedy pytałem przed tym spotkaniem pewną osobę, czy mogę przyjść na to spotkanie, bo chciałbym zabrać głos, usłyszałem w odpowiedzi: Lepiej nie. Miał rację. Powstawaniu Teatru Szekspirowskiego towarzyszyła nadzieja na powstanie alternatywy dla Teatru Wybrzeże. Nie tylko nie ma alternatywy, ale Szekspirowski korzysta z Teatru Wybrzeże. Nasz teatr powinien sprofilować sceny, powinna być zagwarantowane miejsce dla poszukiwań artystycznych.

Cenzura i autocenzura

Oczekuje się od nas gry pod publiczność, gry 0-1, bez półcieni, niuansów. Wilk dobry wilk zły – tego oczekuje publiczność, jak choćby w spektaklu „Uwiedzeni”. W akademii teatralnej uczono mnie, zresztą nie tylko mnie, czegoś zupełnie innego. Zamiast poszukiwania środków wyrazu, zagłębiania się w roli, w postaci, schlebiamy coraz niższymi oczekiwaniami coraz mniej wymagającej publiczności. Dowcip z „Alchemikiem” w spektaklu „Fahrenheit 451” zagrał tylko na premierze i delikatnie na jednym z następnych przedstawień. Przykładów jest dużo więcej.

Joanna Puzyna-Chojka (teatroložka, dr UG, krytyczka, zmarła w 2018 r.) – Dziękuję panu Kowalskiemu za odważną wypowiedź. Zrobiło mi się bardzo smutno, ale wartość tej wypowiedzi jest trudna do przecenienia. (...) Małgorzata Talarczyk podniosła aspekt widowni trójmiejskiej. Nie jest winą ani zasługą miast, że widownia jest taka a nie inna. To efekt długoletniej, konsekwentnej polityki teatrów, które prezentując konkretną ofertę programową jednocześnie formatują widza.

W tym roku Kapituła Pomorskiej Nagrody Teatralnej nie wytypowała spektaklu roku.

Wstrząsnęło mną jednak, jako członkinię Kapituły, coś innego. Przewodniczący naszego gremium nakłaniał nas, żebyśmy jednak tę nagrodę przyznali. Dyrektor Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego Władysław Zawistowski argumentował to fantastyczną frekwencją takich spektakli jak „Notre Dame de Paris”. Na poziomie świadomości osób zarządzających kulturą na Pomorzu jestem bezradna.

Ewa Nawrocka – A mnie wywalili z Kapituły!

Joanna Puzyna-Chojka – Za poziom artystyczny teatru na Pomorzu odpowiedzialny jest teatr instytucjonalny. Off, w którym chcielibyśmy pokładać oczekiwania artystyczne, nie ma ku temu warunków infrastrukturalnych i finansowych. Zmartwiła mnie też informacja Michała Kowalskiego o braku chęci poszukiwań artystycznych wśród członków zespołu Teatru Wybrzeże.

Michał Kowalski – Uściślę: są u nas ludzie, którzy szukają wyzwania, ale nie dają im się szans na ich realizację.

Joanna Puzyna-Chojka – Taką szansą miało być BOTO, ale odnoszę wrażenie, że zmieniły się priorytety. W artykule „Wybrzeże: Portret” Anna Jazgarska stawia następującą tezę: *Przez ostatnie pięć lat Adam Orzechowski znacząco zradycyzował swoją koncepcję prowadzenia najważniejszej na Pomorzu sceny. Nie zrezygnował z lżejszego, bardziej rozrywkowego repertuaru, który bardzo często sam realizuje reżysersko, jednak kolejne jego propozycje mają kształt coraz bardziej wysublimowany i nieoczywisty, jak miało to miejsce chociażby w przypadku PEŁNI SZCZĘŚCIA (2016) z poprzedniego sezonu. Orzechowski przyciąga widza teatralną różnorodnością, często stawia na współczesną klasykę, nie boi się jednak inwestować w teksty nowe, mało znane. (Dialog, 3/2017)*

To teza z gruntu fałszywa. Patrząc na repertuar sezonu jubileuszowego, nie odnajdziemy w nim tak odważnych spektakli jak choćby „Błaszany bębenek” czy „Orgia”.

Dominik Nowak – Aktor Nowego Teatru, jeśli straci pracę, ma jeszcze mniejsze szanse na jej znalezienie niż aktor z Trójmiasta. Nie ograniczam aktorów, zachęcam u nas do działań oddolnych, daję scenę, możliwość prób i realizacji pomysłów.

Michał Kowalski – Problem mniejszej frekwencji na spektaklach ambitniejszych nie powstał ostatnio! To proces, który trwa od wielu lat.

Kinga Jaczewska – To nieprawda, że teatr tańca nie może być zaangażowany!

Michał Tramer – Zadaniem odpowiedzialnego dyrektora teatru jest utrzymanie teatru i miejsc pracy, ale teatr publiczny, który ma stałą dotację, jest zobowiązany do czegoś więcej niż tworzenie konwencjonalnego repertuaru, który ma sam na siebie zarobić. Podejmujemy takie

ryzyko (ostatnio „Gaja”) i przyjmujemy z pokorą wyniki frekwencyjne. Przygotowywanie widza to proces, czasami wieloletni.

Jolanta Krawczykiewicz, dyrektorka Słupskiego Ośrodka Kultury – W Teatrze Rondo, który funkcjonuje pod auspicjami Słupskiego Ośrodka Kultury, działa 12 zespołów teatralnych. Teatr amatorski ma to szczęście, że aktorzy nie zarabiają pieniędzy, grając w nim, a zawsze o coś im chodzi.

Ewa Nawrocka – Marzy mi się, by publiczność miała odwagę spontanicznego reagowania podczas spektaklu, by wyrażała emocje, choćby skrajne.

Co robić?

Dominik Nowak – Należy odspawać teatr od Organizatora. Dlaczego teatr jest letni, bezpieczny? Bo dyrektorowi zależy głównie na przedłużeniu kontraktu na następną kadencję.

Michał Tramer – Potrzebna jest większa swoboda finansowa, niektóre usługi powinny być zlecane na zewnątrz, np. księgowość. Zespół aktorski stanowi około 30% zatrudnionych w teatrze, za duży jest odsetek etatów nieartystycznych.

Piotr Wyszomirski – dofinansowanie offu rating, godne warunki, wychowanie offu

Maciej Konopiński, aktor Teatru Wybrzeże – Chciałbym, żeby w Trójmieście było miejsce, w którym mogę realizować offowy spektakl w godnych warunkach technicznych.

Dorota Sentkowska-Sakowicz, koordynatorka Teatru w Oknie – Zapraszamy do nas!

Dominik Nowak – Dajemy miejsce i koprodujemy – ostatnio z Sopotem.

Adam Orzechowski, dyrektor naczelny i artystyczny Teatru Wybrzeże – Szczerze? W teatrze nie da rady zrobić spektaklu za 3 000 zł. Nie porównujemy sytuacji typu Teatr w Oknie z sytuacją typu trzech facetów chce zrobić spektakl

Piotr Wyszomirski – Czy jest taka możliwość, by jedna ze scen Teatru Wybrzeże była skalibrowana pod kątem eksperymentu i poszukiwań, otwarta szeroko dla inicjatyw zewnętrznych?

Adam Orzechowski – Nie.

Ważna jest identyfikacja miejsca. Kupujący bilet przyzwyczajają się do miejsca, aktorów, pewnej linii programowej i estetycznej. Nie chcę być domem kultury, choć nie mam nic przeciwko domom kultury. Teatr Dada von Bzdülów dostaje pieniądze na realizację i my dostajemy na ich obecność u nas – to ewenement na skalę naszego regionu, by teatr nieinstytucjonalny mógł tak funkcjonować.

Piotr Wyszomirski – A czy takie miejsce otwarte na poszukiwania jest potrzebne w milionowej aglomeracji?

Adam Orzechowski – Bezdyskusyjnie! Jest niezbędne. Ale z pewnością zorganizowanie go i prowadzenie jest piekielnie trudne. Pogodzić kilkanaście aktywności, najczęściej bardzo wrażliwych artystów, to niezwykle wyzwanie.

Piotr Wyszomirski – Teatr Wybrzeże jest jak Australia w filmie „Ostatni brzeg” (1959).

Oczekujemy od niego wszystkiego – by był dobrze prowadzony, by trzymał poziom, by zaspokajał różniczne oczekiwania widza, by wreszcie był teatrem poszukującym, niepokornym. Czy możemy tego wszystkiego oczekiwać w sytuacji, gdy nie ma konkurencji i jakiegokolwiek dywersyfikacji? Co zrobić, by zrealizować takie cele?

Maciej Konopiński – Wskażcie drogę!

Krytyka teatralna

Piotr Wyszomirski – Brak krytyki artystycznej, która cieszyłaby się uznaniem społecznym i środowiskowym powoduje, że zacierają się granice między arcydziełem a kiczem. Niektórzy nawet nie kryją się z tym, że piszą pod kątem sympatii osobistych lub zobowiązań patronackich. Strażnicy sytuacji dbają o to, by było dobrze, prowokację intelektualną czy choćby przejaw wolnej myśli zwalczają jak stonkę, nazywając co odważniejszych i niewystarczająco słodzących wypowiedaczy hejterami. Świetnie egzystuje za to „belfer”, dla którego najważniejsza jest interpunkcja. Nikomu, jak widać, nie przeszkadza, że nasz poziom intelektualny jest ustalany przez jakość komentarzy na popularnym wortalu, gdzie hejterzy z walczą z hejterami spoza. Już nie tylko w kuluarach mówi się bez ogródek o korupcji w środowisku piszących i decydujących. Dodatkowy smutek to nikła aktywność pomorskich akademików, których w praktyce w ogóle nie słyhać w otwartym dyskursie publicznym.

Gabriela Keller-Janus, Słupski Ośrodek Kultury – U nas w Słupsku krytyki nie ma w ogóle, bo nie ma dobrych dziennikarzy.

Adam Orzechowski – Działy kulturalne są zamykane, recenzenci dostają jakieś haniebne wynagrodzenia.

Jadwiga Moździerz, Studio Inicjatyw Twórczych Moz Art – Najważniejsze jest to, że zapomnieliśmy, iż teatr jest dobrem wspólnym.

Rekomendacje stolikowe

Powstanie Pomorskiego Domu Offu (nazwa robocza) – centrum sztuk performatywnych z profesjonalnym managementem i techniką oraz stałą dotacją.

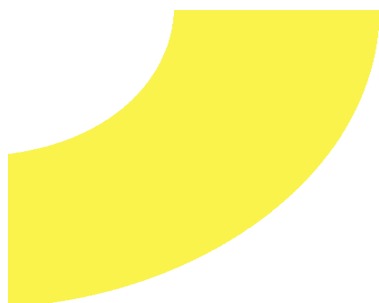
W Domu, m.in. – targi teatralne, na których obecni będą także dyrektorzy pomorskich GOK-ów.

Gwarantowanie wkładów własnych w zewnętrznych konkursach (głównie MKiDN) dla ngo przez samorządy.

Stworzenie systemu finansowania umożliwiającego rozwój artystów.

Wskaźnik oglądalności nie może być głównym wyznacznikiem oceny.

Odtworzenie/stworzenie kryteriów oceny i wartościowania sztuki teatralnej, stworzenie warunków do funkcjonowania krytyki z prawdziwego zdarzenia.

Nowa nadzieja

Marysia Pyrek i Fundacja Fala Nowej Kultury

Mój pierwszy projekt

Pierwszym działaniem, który zrobiliśmy, były warsztaty dla młodzieży zrealizowane w ramach rezydencji „Na start!” Gdańskiej Szkoły Artystycznej. Wychodząc od dramatu Janusza Głowackiego „Antygona w Nowym Jorku”, rozmawialiśmy z młodymi ludźmi o kryzysie bezdomności, ale także o problemach społecznych w ogóle. Uświadomiliśmy sobie, że młodzieży brakuje możliwości i przestrzeni do wypowiedzania swoich opinii, rozmawiania na ważne dla nich tematy i że wciąż jest zbyt mało miejsc, które traktowałyby młodych ludzi poważnie. Same zresztą doświadczyliśmy tego i nierzadko nadal traktuje się nas jako „dziewczynki” nie zaś partnerki do współpracy. Wyglądamy młodo, to fakt, ale nie jest to wyznacznik naszej wiedzy czy umiejętności. **To jakieś błędne założenie, że młodzi ludzie nie potrafią dobrze wykonywać swojej pracy.**

Od naszego pierwszego projektu zaraz miną dwa lata, bo premiera spektaklu, który wtedy powstał, była właśnie w styczniu. Przez ten czas dużo zmieniło się w naszej pracy z młodymi ludźmi, zaczęliśmy też pracować z nastolatkami doświadczającymi kryzysów i chorób psychicznych, ale też kilka kwestii pozostało niezmiennych. M.in. to, że staramy się by nasze zajęcia były bezpłatne i nie wykluczały osób ze względu na sytuację materialną; to, że po każdym warsztacie zbieramy feedback od nastolatków i próbujemy odpowiadać na ich potrzeby czy to, że nasze działania zazwyczaj podejmują kwestie problemów społecznych. I to, co jest najważniejsze, że spektakle, które młodzież wystawia, powstają na podstawie ich przemyśleń i własnych doświadczeń.

Moja Fundacja

Po warsztatach w Gdańskiej Szkole Artystycznej pojechaliśmy do Nowego Teatru w Słupsku, gdzie przez drugi tydzień pracowaliśmy z tamtejszą młodzieżą. Wtedy rozmawialiśmy o tekście Antoine Jaccoud’a „Czekając na ptasią grypę” i zastanawialiśmy się, jakby wyglądał świat w trakcie i po pandemii, jak może wyglądać zagłada i czy ktoś lub coś może nas ocalić. Nikomu nawet przez myśl nie przeszło, że kilka tygodni później pandemia stanie się rzeczywistością i tak bardzo wpłynie na nasze codzienne funkcjonowanie.

Będąc w Słupsku już wiedzieliśmy, że chcielibyśmy tak pracować i opracowywaliśmy kolejne działania. Wtedy też Natalia zasugerowała, żebyśmy założyły fundację. I pięć miesięcy później, dokładnie 10 czerwca, nasza Fundacja Fala Nowej Kultury została zarejestrowana w KRS. A te projekty, zaprojektowane w Słupsku, zrealizowaliśmy w międzyczasie z innymi organizacjami.

Jak tworzyacie projekty?

Staramy się, aby nasze projekty odpowiadały potrzebom młodych ludzi i dawały im bezpieczną, wspierającą przestrzeń nie tylko do rozwoju i podnoszenia umiejętności artystycznych, ale też rozmów i dyskusji, nawiązywania nowych znajomości. Bardzo lubię integrować młodzież ze sobą, organizować spotkania, gdzie nastolatki z różnych grup się poznają, wspólnie ze sobą pracują, ale przede wszystkim dobrze się bawią. Ostatnio na przykład zorganizowałam świąteczną sesję zdjęciową, podczas której **Marta Grzyska**, współpracująca z nami nastolatka, robiła zdjęcia, a inni pozowali i wzajemnie pomagali sobie ustawiać oświetlenie. W międzyczasie śpiewali, nagrywali filmiki i robili zdjęcia. Ale jak jedna z osób dostała ataku paniki, to od razu grupa wyłączyła muzykę, niektóre osoby odeszły, żeby nie przeszkadzać, a kilka zostało i pytało: „Jak mogę Ci pomóc?”. Ta sytuacja pokazała mi, że naprawdę są grupą, która się wspiera i że mimo iż mają różne doświadczenia, są dla siebie bardzo czuli i troskliwi.

Nasi najlepsi Partnerzy to...

Ostatnio nawiązałyśmy super relację z **Iwoną Woźniewską**, prezeską Stowarzyszenia 180 stopni, która jest niezwykle charyzmatyczną osobą i która robi wspaniałe rzeczy z i dla młodzieży. Podejście do młodych ludzi bardzo nas łączy, dlatego myślę, że w przyszłym roku wspólnie zrobimy fajne działania dla nastolatków. Iwona pozwala nam też korzystać ze swojej przestrzeni, co jest naprawdę super, bo my jeszcze nie mamy własnego lokum.

Od początku działalności naszej Fundacji wspiera nas także Fundacja RC, która pomogła nam nie tylko "się założyć", ale również udostępnia nam przestrzeń, jest partnerem wielu naszych inicjatyw i motywuje nas do podejmowania kolejnych działań. Jak mamy jakiś kryzys, to wiemy, że na nich możemy polegać i prosić o pomoc!

Niedawno na Instagramie poznałyśmy też dziennikarkę **Justynę Suchecką**, która napisała książkę „Young Power! 30 historii o tym, jak młodzi ludzie zmieniają świat”, z którą miałyśmy bardzo inspirujące spotkanie. Justyna też bardzo wierzy w nasze działania i chętnie promuje nas w sieci.

Aaa, no i nie mogę nie wspomnieć jeszcze o Fundacji LPP, która ufundowała dla naszej kampanii "Spójrz na siebie" 150 koszulek! Jesteśmy z tej współpracy naprawdę dumne!

Najważniejsze projekty do tej pory

Najważniejszym naszym działaniem jest niewątpliwie kampania "Spójrz na siebie" – pierwsza w Polsce ciepłopozytywna kampania angażująca młodzież, w ramach której tworzymy szereg inicjatyw. Stworzyliśmy m.in. ciepłopozytywny spot, ciepłopozytywną sesję zdjęciową, spektakl "Ciała niewieście", który ostatnio w Łebie zdobył nagrodę główną I Nadmorskiego Festiwalu Teatralnego, a **Ania Trokol** została dodatkowo doceniona nagrodą za najlepszą kreację aktorską!

Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się też prelekcje. Rozmawialiśmy z młodzieżą o samoakceptacji, ale także obalaliśmy różne mity na temat ciepłopozytywności. W sumie dotarliśmy do ponad 1 000 nastolatków z różnych miejscowości – zarówno z tych dużych tj. Warszawa, Trójmiasto czy Kraków, ale też szeregu mniejszych, czasami niemających 30 tys. mieszkańców.

Wydałyśmy też poradnik dla osób pracujących z młodzieżą „Czego potrzebują nastolatki?”, który za darmo w wersji PDF można pobrać z naszej strony spojrznasiebie.pl, a który powstał na podstawie rozmów z kolejnym tysiącem nastolatków, tym razem tylko gdańskich. Nagraliśmy także serię podcastów "Od głowy strony" – rozmów pomiędzy specjalistką a nastolatką na tematy związane ze zdrowiem psychicznym.

W ramach kampanii tworzymy też media społecznościowe – Facebook i Instagram, gdzie szerzymy wiedzę i rozmawiamy z młodzieżą z całej Polski, bo jednak kontakt z młodymi ludźmi i relacja z nimi, jest wciąż dla nas najważniejsza.

W przyszłym roku...

Mamy nadzieję, że uda nam się utrzymać Fundację i kontynuować działania!

Gdybym miała milion dolarów...

Na pewno postarałabym się o miejsce dla naszej Fundacji. I zatrudniłabym księgową na stałe. I nas na umowę o pracę, na cały etat, byśmy nie musiały przejmować się finansami. Ach, co by się wtedy działo!

Marysia Pyrek (ur. 13.06.1997) – teatrołóżka, pedagożka teatru, animatorka społeczna, specjalistka ds. PR. Prezeska Fundacji Fala Nowej Kultury. Twórczyni kampanii „Spójrz na siebie”. Absolwentka Wiedzy o Teatrze Uniwersytetu Gdańskiego oraz Zarządzania II stopnia na Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku. Aktualnie uczestniczka studiów podyplomowych Uniwersytetu Warszawskiego na kierunku Pedagogika Teatru. Ukończyła m.in. półroczny projekt Teatr i Edukacja 2020 organizowany przez Teatr Szekspirowski w Gdańsku, czy Letnią Szkołę Animacji Społecznej. Pracowała dla agencji marketingowej, gdzie zajmowała się budowaniem marek dla klientów oraz organizacją i promocją wydarzeń kulturalnych. Współtworzyła m.in. projekt Zostań z Muzyką, który w 2020 roku otrzymał Srebrnego Spinacza (najważniejsza nagroda w Polsce w branży public relations). W Fundacji i kampanii SPÓJRZ NA SIEBIE odpowiada za koordynację działań oraz planowanie i moderowanie treści na mediach społecznościowych. Na co dzień prowadzi grupy artystyczne i samopomocowe zrzeszające osoby doświadczające kryzysów i chorób psychicznych oraz po próbach samobójczych i szpitalach psychiatrycznych. W swojej pracy skupia się procesie i relacji, dając uczestniczkom i uczestnikom przestrzeń do osobistego i kulturalnego rozwoju.

Wizytówka Fundacji

Misją Fali Nowej Kultury jest stwarzanie możliwości twórczego i intelektualnego rozwoju młodym ludziom, a także dokonywanie realnej zmiany społecznej poprzez pracę kulturalno-edukacyjną oraz szeroko rozumiane działania artystyczne. Ponad wszystko zależy nam na wzmacnianiu młodzieży jako równoprawnego twórcy, aktywnego uczestnika prospołecznej debaty publicznej, świadomego odbiorcy kultury. W tym celu organizujemy skierowane do młodych ludzi działania, w których występują w pozycji artystów (jak projekt SZTUKA NIE_PĘLNOLETNIA, który realizował wystawę dzieł sztuki nastolatków), równościowe przedsięwzięcia pozwalające młodzieży na artystyczną wypowiedź w istotnych kwestiach politycznych (jak projekt #PANDEMONIUM, który za pomocą ulicznego performansu poruszał kwestię sytuacji nastolatków w pandemii) czy społeczne akcje dążące do polepszenia dobrostanu młodzieży (jak pierwsza w Polsce, ciepłopozytywna kampania angażująca młodych ludzi SPÓJRZ NA SIEBIE).

Urszula, Dagmara i Patrycja Blindow, czyli kiniarki albo kobiece Cinema Paradiso z happy endem

Trzy pokolenia pań Blindow: babcia, mama i córka są już sławne. Jak same o sobie mówią, historia [kina Żeglarski w Jastarni](#) została opowiedziana już na wszelkie możliwe sposoby przez wiele mediów. W tym roku dostały nagrodę za debiut w konkursie o [Bursztynowy Mieczyk](#)

[Wywiad w telewizji TTM](#)

Anna Rau i Materia Prima, czyli fenomen OT Rondo po raz pierwszy

[Materia Prima](#) to młodzieżowa grupa teatralna, zawiązana w październiku 2018 roku w słupskim Ośrodku Teatralnym RONDO. Zajmujemy się szeroko pojętą piosenką aktorską, naginaniem słów oraz przeinaczaniem faktów – tak o sobie piszą na fejsbukowym profilu członkowie zespołu prowadzonego przez aktorkę słupskiego Teatru Tęcza [Annę Rau](#). 12 marca Materia zaprezentowała program pod zachęcającym tytułem „Piosenki przeciw ludzkości”.

Może cały nasz dramat polega na urodzeniu się nie w tym miejscu, nie w tym czasie.
Może w innym mieście, w innym państwie bylibyśmy inni.
W jednej szarej masie, szarej rasie
W jednej szarej masie, szarej rasie
W jednej szarej masie, szarej rasie
Może wreszcie żylibyśmy tak, jak żyć byśmy mogli i powinni.

Anna Rau, W dawnych czasach

Materia Prima, Piosenki przeciwko ludzkości: W dawnych czasach (fragment)

Agata Andrzejczuk i Teatr Osobliwy, czyli fenomen OT Rondo po raz drugi

Jednym z najciekawszych zjawisk na mapie teatralnego Pomorza w ostatnim czasie jest działalność słupskiego Teatru Osobliwego. O prezentację poprosiliśmy Agatę Andrzejczuk, założycielkę i prowadzącą Teatr Osobliwy.

W 2018 r., kiedy rozpoczęłam pracę w Teatrze Rondo, do oferty stałych zajęć dołączyłam propozycję zajęć teatralnych dla dzieci i młodzieży z różnorodną niepełnosprawnością. Ponieważ wówczas, jak i obecnie, Słupski Ośrodek Kultury był jedynym miejscem na mapie kulturalnej miasta z tego typu ofertą, w krótkim czasie zgłosili się chętni śmiałkowie, którzy mieli chęć działać twórczo. Początkowo zajęcia miały formułę otwartej grupy warsztatowej, co oznaczało, że nie pracowaliśmy nad jakimś konkretnym

przedsięwzięciem artystycznym. Nawet nie zakładałam tworzenia spektakli, a uczestnicy zajęć dołączali i odchodzili w dowolnym momencie. Każdy warsztat służył odkrywaniu i rozwijaniu umiejętności twórczych przy wykorzystaniu różnorodnych ćwiczeń i technik teatralnych.

W 2019 r. wyklarowała się stała grupa, grupa stałych bywalców i wtedy zamarzyło nam się stworzenie grupy teatralnej. Takiej z nazwą, takiej, która zaprezentuje dotychczasowe poczynania warsztatowe widzom, a przede wszystkim wystąpi na „scenie”, która zaczęła wówczas uczestników przyciągać swoją magią. Marzyli o „graniu roli” (to cytata z nich). I tak powstał Teatr Osobliwy...

Kiedy powstawał, był jeszcze tylko młodzieżowy, teraz w przewadze mamy dorosłych. Moi uczestnicy stali się międzyczasie pełnoletni, więc uczę się myśleć o Teatrze Osobliwym, jak o teatrze dorosłych. To starsza młodzież i dorośli w wieku 17-21 lat z niepełnosprawnością intelektualną, w tym z zespołem Downa. To osoby, które przede wszystkim czują potrzebę wyrażania siebie, bycia aktywnym i kreatywnym.

Założenia

Najistotniejsze to, że zajęcia i działalność Teatru Osobliwego nie mają charakteru terapeutycznego, co oznacza, że istotne, jak w każdym tego typu działaniu, są cele i wartości artystyczne. Co to oznacza dla mnie? Brak taryfy ulgowej z powodu doświadczanej niepełnosprawności! Nie zależy mi na tym, nie pozwalam sobie, by niepełnosprawność brała górę nad wyrazem artystycznym przedsięwzięcia. Nie chcę, by na scenie „grała niepełnosprawność”. Nie chcę, by ze sceny wybrzmiewała niepełnosprawność. Nie chcemy

być postrzegani i „definiowani” przez pryzmat tej niepełnosprawności. W założeniu działania twórcze, które podejmujemy, są sposobnością do odkrywania przede wszystkim swoich potrzeb i możliwości, a przy okazji, siłą rzeczy, mierzenia się z własnymi ograniczeniami. Teatr niesie ze sobą moc transgresji, stwarza możliwości do przekraczania siebie, swoich granic. Teatr, który uprawiam, jest przestrzenią do współbycia, współistnienia osób z różnymi potrzebami, a także różnorodnymi trudnościami.

„Rzecz o złotej rybce” – premiera

[Zobacz spektakl](#)

2 lipca 2020 r. odbyła się pierwsza premiera Teatru Osobliwego: „Rzecz o złotej rybce”. Premiera on-line, ponieważ praca nad spektaklem też w dużej odbywała się on-line, w czasie pandemicznym. A wówczas marzyliśmy... Marzyliśmy o spotkaniu na żywo... I tak ten motyw marzeń i pragnień pogał nas w stronę znanej bajki. Więc zupełnie słuszne wydają się stwierdzenie, że powstał z pragnień i potrzeb opowiedzenia o tym, co nas zajmuje.

Teatr Osobliwy wystąpił w składzie: Karolina Czujko, Hanna Czyż, Oskar Jędrzejewski, Igor Kaczmarczyk, Emilia Książek, Julia Synakowska, Karolina Poziarska, Karolina Żołecka

Scenariusz i reżyseria: **Agata Andrzejczuk**

Nagranie i montaż: **Michał Giedroń**

Spektakl zdobył wyróżnienie w [The Best Off // On-line – Konkursie na Najlepszy Projekt Teatru Niezależnego On-line](#)

Organizatorzy planowali uroczystą galę, podczas której wręczone miały zostać nagrody i wyróżnienia, co niestety nie udało się ze względu na pandemię. Ogłosili zatem Galę Wędrowną 3. Edycji Konkursu na najlepszy spektakl teatru niezależnego „The Best Off”. Niestety, zaplanowane na 18 listopada spotkanie z Katarzyną Knychalską, założycielką i prezeską Fundacji Teatr Nie-Taki we Wrocławiu oraz pomysłodawczynią festiwalu także się nie ziściło. Za zgodą organizatorów świętowaliśmy w pomniejszonym gronie, a statuetka dotarła pocztą.

Rekomendacje

Fundacja Pomysłodnia zbiera rekomendacje dla kultury pomorskiej już od 10 lat. Co ciekawe, podczas I Kongresu Kultury Pomorskiej niezwykle kreatywny w zakresie zgłaszania rekomendacji był stolik poświęcony muzyce klasycznej!

Rekomendacje dla Kongresu Kultury Pomorskiej muzyka klasyczna

Poniższe rekomendacje są efektem rozmów stolikowych środowiska muzycznego Pomorza, które odbyły się 5 kwietnia 2017 przy udziale przedstawicieli Urzędu Marszałkowskiego, instytucji kultury, NGO, organizatorów imprez, mediów, środowisk akademickich. Niektóre z rekomendacji pojawiły się także w trakcie rozmów kuluarowych – one również zostały ujęte na liście. Zadziało się tak dlatego, że aktywnymi uczestnikami spotkania byli aktywni animatorzy życia muzycznego na Pomorzu: Andrzej Szadejko i Jerzy Snakowski.

1. **Polityka kulturalna i rozwiązania systemowe w skali kraju i regionu**
2. sformułowanie założeń polityki kulturalnej przez władze Pomorza w oparciu o konsultacje środowiskowe;
3. stworzenie lub rewizja systemowych rozwiązań ułatwiających działanie instytucji kultury (prawo pracy, ustawa o zamówieniach publicznych itp);
4. wzmocnienie instytucji muzycznych regionu poprzez zbudowanie strategii ich rozwoju;
5. Postawienie na elementy kulturotwórcze – z jednej strony nowe zjawiska muzyczne, premiery, kompozycje, z drugiej strony na ogromne dziedzictwo muzyczne, które jest nośnikiem ogromnego potencjału naszej odrębności regionalnej o najwyższym poziomie artystycznym;
6. Budowanie tożsamości kulturowej poprzez świadome przywracanie spuścizny muzycznej regionu poczynając od wspierania działań naukowych, poprzez edukacyjne a na wykonaniach artystycznych kończąc;
7. kumulacja potencjału poprzez integrację niektórych działań muzycznych w instytucjach podległych poszczególnym urządnom
8. większy udział NGO w oparciu o kompetencje w decyzyjności dot. kształtowania krajobrazu muzycznego regionu;
9. nowy model wsparcia finansowego dla niezależnych inicjatyw muzycznych (m. in: rewizja zasad przyznawania grantów – mniejszej ilości podmiotów za to większe kwoty);
10. wydłużenie perspektywy w planowaniu i wsparcie rozwoju niezależnych przedsięwzięć kulturalnych (instytucja promessy, bądź kilkuletnich planów);
11. stworzenie systemowych narzędzi zachęcających potencjalnych sponsorów do wspierania działań na rzecz kultury;

1. **Edukacja**
2. Uczynienie z edukacji kulturowej priorytetu polityki kulturalnej regionu;
3. finansowanie programów edukacyjnych umożliwiające stworzenie oferty na najwyższym poziomie artystycznym;
4. wykształcenie profesjonalnych edukatorów;

5. dostosowanie oferty edukacyjnej pod podstaw programowych istniejących w szkołach;

III. Infrastruktura

1. remont siedziby Opery Bałtyckiej;
2. zwrócenie uwagi na stan organów kościelnych w mniejszych ośrodkach;
- 3. dofinansowanie przebudowy infrastruktury Opery Leśnej i przywrócenie obiektu do jego pierwotnej funkcji (prezentacja spektakli operowych) – rekomendacja częściowo zrealizowana**

1. **Inne**
2. równy dostęp do kultury dla wszystkich regionów Pomorza; przybliżyć Trójmiasto do regionów ościennych („bliżej im do Torunia i Bydgoszczy”);
3. promocja młodych artystów;
4. obniżenie cen biletów wstępu;
5. stworzenie zintegrowanego kalendarza imprez kulturalnych ułatwiającego organizatorom planowanie przedsięwzięć.

Te ambitne założenia zostały satysfakcjonująco zrealizowane właściwie tylko w jednym punkcie: remoncie Opery Leśnej, w której odbył się już dwa razy (2023-4) Baltic Opera Festival.

II Kongres Kultury Pomorskiej przyniósł nowy wysyp rekomendacji. Najwięcej pomysłów mieli uczestnicy Spotkania pt. Jak stworzyć najlepszy konkurs grantowy, aktywni byli także uczestnicy Spotkań: Dnia obywatelskiego, dwuczęściowego spotkania przedfinałowego w Centrum Dolna Brama w Gdańsku, Seniorzy w kulturze / Kultura seniorów, Porozmawiamy o teatrze.

[Jak stworzyć najlepszy konkurs grantowy \(Spotkanie 10, Gdański Teatr Szekspirowski\)](#)

Rekomendacje:

zmiana ustawy o finansach publicznych i wolontariacie (rekomendacja ogólnopolska)

- małe gminy powinny być włączane/zapraszane do organizacji innych konkursów (miejskich, marszałkowskich)
- uwzględnienie inflacji oraz gwarantowanego wzrostu procentowego budżetów w konkursach grantowych
- ogłaszać konkursy wieloletnie
- otwarte konkursy ofert ogłaszać wcześniej niż do tej pory
- częściej zawierać porozumienia gminy z organizacjami pozarządowymi w celu m.in. współpracy

- rozwój kompetencji oraz instytucjonalny powinny zostać wpisane do zakresu otwartych konkursów ofert

Dobre praktyki (oczekiwania):

- powrócić do ewaluacji działań urzędów
- częstsza współpraca instytucji kultury z organizacjami pozarządowymi, w tym na poziomie wkładu własnego z instytucji

Dobre praktyki (realizacja ze strony Urzędu Miasta Gdańska i Urzędu Marszałkowskiego Woj. Pom.):

- udostępnianie członkom komisji konkursowych ofert z Witkaca na miesiąc przed posiedzeniami (UMG, UM WP)
- rozdzielenie w urzędach funkcji członka komisji i obsługi wnioskodawców / grantobiorców (UMG, UM WP)
- wynagrodzenie dla członków komisji (stawka za godzinę – minimalna jak na um. zlecenia), UMG
- powoływanie ekspertów w razie konieczności (opłacenie ekspertyzy), UMG
- szybkie randki w Sopocie; raz do roku, (UMG, UM WP)
- konsultacje/webinarium online po ogłoszeniu konkursu (UMG, UM WP)
- ujednoczenie czasu ogłoszenia konkursów w obu urzędach (tylko w 2023);
- punktowana karta oceny wniosków (UMG, UM WP)
- profilowanie oferty konkursowej po ogłoszeniu programu współpracy z org. pozarządowymi i po stolikach tematycznych w Gdańskiej Radzie Pożytku Publicznego (UMG)
- możliwość konsultacji w trybie ciągłym do czasu złożenia wniosków (UMG, UM WP), w tym konsultacje indywidualne (UMG)
- możliwość poprawy błędów formalnych (UMG, UM WP)
- zwiększanie puli środków na kulturę pozainstytucjonalną (UMG, UM WP)
- wizytowanie wydarzeń (UMG, UM WP)

Inne:

- większe gminy są zainteresowane dzieleniem się wiedzą
- urzędnicy zapraszają do aktywności i kontaktu

Procedury:

a/ terminy dopasowane do życia organizacji i działań

b/ eliminacja przeszkód uniemożliwiających zakwalifikowanie wniosków do ostatecznej oceny

c/ Koszty kwalifikowane z dotacji (termin we wniosku a data podpisania umowy i realizacja

d/ uproszczenie procedur (przejście na elektroniczne zgłaszanie wniosków z minimalną liczbą wymaganych załączników), w ostateczności zachowanie "analogowej" wersji uproszczenie sprawozdawczości

Jawność

- ogłaszanie składów komitetów sterujących/komisji oceniających po rozstrzygnięciu konkursów
- dostępność do kart oceny
- lepsza rekrutacja kandydatów do komisji oceniających (kwalifikacje i kompetencje)
- poprawienie informacji nt. finansowania (comiesięczne spotkania przez cały rok, wspólna ewaluacja)

Spotkanie [Jak przyciągnąć widza na wydarzenie kulturalne \(Spotkanie 5, Teatr Muzyczny w Gdyni\)](#) miało charakter warsztatowy, ale wygenerowało bardzo ważną rekomendację:

Bardzo potrzebne są szkolenia z marketingu idei. Szczególnie dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, które nie dysponują najczęściej nawet małymi budżetami na marketing i promocję w przeciwieństwie do instytucji kultury – niektóre z nich dysponują gigantycznymi środkami na ten cel.

Dzień obywatelski:

30.09 [Jakie standardy w kulturze instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej? \(Spotkanie 11, Centrum Dolna Brama\)](#)

30.09 [Obywatele w kulturze, kultura dla obywateli \(Spotkanie 12, Centrum Dolna Brama\)](#)

Rekomendacje

- Należy rozpocząć proces wyrównywania szans w kulturze i wyrównywania nierówności sektorowych!
- Subsydiarność (pomocniczość) jednym z priorytetów w kulturze
- Samorząd powinien mieć czytelny model wspierania lokalnych twórców i ludzi kultury.
- Należy stworzyć warunki dla odbudowy krytyki artystycznej.
- Publiczne medium dla kultury pozainstytucjonalnej!
- Potrzebne są formy pośrednie między instytucją kultury a ngosem. Społeczna instytucja kultury?
- Do procedur konkursowych w wyborach dyrektorów instytucji kultury i innych funkcji publicznych należy dodać wysłuchanie publiczne jako jeden z elementów oceny przydatności kandydata do funkcji/stanowiska, o które się ubiega
- Konkursy grantowe i stypendialne powinny być maksymalnie jawne. M.in. po rozstrzygnięciach powinny być ogólnodostępne i publikowane składy komisji konkursowych
- Nie chodzi o to, by tworzyć komisje ds. mobbingu, ale przeciwdziałać mobbingowi! Każda instytucja i większy ngos powinien mieć jawną strategię zapobiegania przemocowości / działaniom nieakceptowalnym

- Z braku możliwości stworzenia obywatelskich rad kultury (w tym Obywatelskiej Rady Kultury Pomorza) należy dążyć do szerszej reprezentacji kultury pozainstytucjonalnej w radach kultury powoływanych przez administrację publiczną

Hasła / marzenia

- Dobra organizacja pozarządowa może najlepiej i taniej zrealizować zadanie publiczne
- Inwestycja w kulturę najlepszą inwestycją!
- Terror czułości a przemocowość
- Pełna jawność ws. finansowania kultury ze środków publicznych!
- Nic o nas bez nas nie tylko w kulturze!
- Twórca pozainstytucjonalny nie jest gorszy!
- Zmieniamy prawo na lepsze!

2.10 Kultura (dla) imigrantów: edukacja i partycypacja (Spotkanie 13, Sopot, Teatr Atelier i Mamuszki 14)

Rekomendacje:

- budowanie relacji jest niezbędne w rozwoju idei, systemu, miast (celowane zaproszenia do grup, osób, organizacji w celu wspólnego działania)
- zmierzanie do "złotego środka" w kwestii dostępności (w pierwszym etapie za darmo)
- respektowanie idei Miast Praw Człowieka - instytucje i miasta są dostępne dla grup/osób znajdujących się w sytuacji zagrożenia dyskryminacją lub są dyskryminowane
- przemyślane działania projektowe (po etapie interwencyjnym) dla grup celowanych
- praca organiczna jest niezbędna (np. dla osób migranckich)
- należy łączyć zasoby we współpracy wielopoziomowej
- organizacja pozarządowa, inna struktura może i powinna w wielu sytuacjach być partnerem dla miasta (np. Sopotkie Centrum Organizacji Pozarządowych lub Centrum Wsparcia Ukraińców - stały się niezbędne miastu w sytuacji kryzysu uchodźczego i dalszych działań)
- należy zająć się dziećmi i młodzieżą uchodźczą (trzeba to zrobić teraz, żeby w przyszłości nie było problemów) - budować zespoły niezależnie od kraju pochodzenia uchodźców (nie tworzyć jednorodnych grup)

Inne:

- obecność organizacji pozarządowych, działalność obywatelska, społeczna, współpraca są niezbędne dla każdego samorządu
- kryzysy (pandemia, wojna w Ukrainie) pokazały, że współpraca organizacji pozarządowych i samorządu jest niezbędna dla tworzenia dobra wspólnego
- dla osób migranckich dostępność do kultury jest krokiem do rozwoju i aktywności
- wszystkie szkoły i przedszkola w Sopocie mają zagwarantowane bezpłatne uczestnictwo w wystawach i warsztatach
- konkursy ministerialne

11.03 Porozmawiajmy o (pomorskim) teatrze (Spotkanie 2, Teatr Gdynia Główna)

Rekomendacje:

- potrzebna jest wyższa uczelnia teatralna na Pomorzu

- wzmocnić teatr kaszubskojęzyczny
- stworzyć Pomorski Przewodnik Teatralny

Inne:

- nowe rady, kapituły, komitety sterujące
- Gdański Kalendarz Kulturalny

16.05 Jak włączać osoby z NI w obieg kultury (Spotkanie 4, Teatru Biuro Rzeczy Osobistych, PSONI o. Gdynia)

Rekomendacje, dobre praktyki, pomysły, wizje rozwoju kultury pomorskiej:

- powołać Radę Teatrów Osób z NI
- pieniądze powinny iść za człowiekiem z NI
- wprowadzić wynagrodzenia/honoraria za pracę w kulturze dla ludzi z NI
- osoby z NI powinny być zatrudniane w teatrach instytucjonalnych
- w instytucjach kultury powinien być ambasador dostępności
- zawodowy teatr z osobami z NI powinien zostać wpisany do wizji rozwoju kultury pomorskiej

Inne:

- należy przyspieszyć finansowanie wynikające z otrzymanych dotacji
- należy wychodzić ze swoich baniek
- zlikwidować nierówności międzysektorowe w imię subsydiarności

20.05 Jak rozmawiać z biznesem (Spotkanie 7, Oliwski Ratusz Kultury, Wspólnota Gdańska)

Dobre rady Wujka Andrzeja:

- buduj relacje z potencjalnym sponsorem
- zdobądź zaufanie sponsora
- pamiętaj o sponsorze nie tylko wtedy, gdy potrzebujesz pieniędzy
- wysyłaj sponsorowi zaproszenia, życzenia, podziękowania...
- pomyśl, co możesz zaproponować sponsorowi
- pomyśl, co może być wartością dla sponsora
- nie proś, złóż ofertę
- pisz krótko i treściwie: fakty, fakty, fakty
- proś o spotkanie
- gdy mówisz, rób to możliwie krótko
- próbuj wciągnąć rozmówcę w dialog, zadawaj pytania
- jeśli to możliwe – zapraszaj innych do współpracy
- wspólnie występujcie o sponsoring

19.10 Teatr bliżej widza – edukacyjne praktyki włączające Centrum MICET w Starym Teatrze w Krakowie (Spotkanie 19, Wejherowo, Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie)

Rekomendacje:

- nie podważać znaczenia edukacji kulturalnej w rozwoju kultury
- działać odpowiedzialnie w pracy z emocjami zespołu
- nie pracować na gotowych scenariuszach
- konfrontować wyobrażenia z rzeczywistością (schematy, plotki, zła prasa, emocje)

- warto przepracowywać różne tematy i emocje z całym zespołem teatralnym (artystycznym i technicznym)

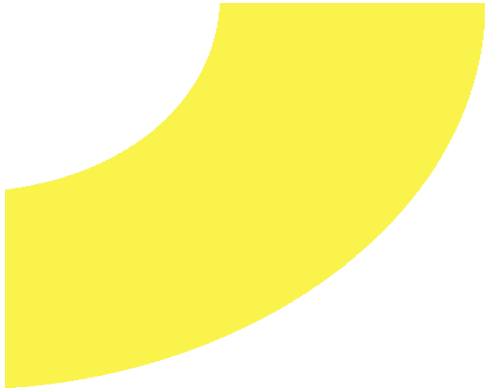
Wnioski, sugestie:

- pedagog teatru w teatrze to mediator pomiędzy zespołem artystycznym i widzami
- pedagog teatru jest mediatorem między działem promocji i sprzedażowym
- teatr młodzieżowy pozostaje w zawieszaniu (brak dobrych propozycji repertuarowych)
- brak badań dotyczących potrzeb, tematów, kierunków dla teatru młodzieżowego
- teatry nie chcą ryzykować produkcji spektakli dla młodzieży; chcą mieć szybko efekt, np. sprzedażowy
- pedagog teatru może być tutorem

Zakończenie

Mimo obiektywnych problemów wynikających z pandemii i zagrożeń po 2022 r., zebrane informacje i podjęte w ramach projektu działania potwierdziły potrzebę zintegrowanego działania na rzecz kultury pomorskiej ze szczególnym uwzględnieniem kultury pozainstytucjonalnej i kultury w Regionie. Pomysłodawca i realizator projektu, Fundacja Pomysłodalia, ma nadzieję, że po finale II Kongresu Kultury Pomorskiej będą realizowane realne rekomendacje, a może nawet kilka marzeń. Przede wszystkim powinien być wdrożony w pełnym wymiarze mechanizm pomorski, który stanie się użytecznym narzędziem dla całej społeczności, niezbędnym przy podejmowaniu jak najskuteczniejszych decyzji w pomorskiej kulturze. Mamy świadomość, że w sytuacji ogólnego zagrożenia kultura traci najbardziej, a kultura pozainstytucjonalna traci szczególnie. Jednak ten czas może być też spożytkowany na proces, który zaowocuje nowymi rozwiązaniami, dzięki którym kultura, tak ważna w wielu rozwiniętych krajach, także u nas będzie nadawała sens nowej rzeczywistości i naszej wspólnoty. Aktualizowany i ewaluowany raport „Kultura na Pomorzu”, wizja rozwoju kultury pomorskiej i rekomendacje II Kongresu Kultury Pomorskiej będą promowane przez następne lata, nawet gdy Fundacja nie uzyska na ten cel dedykowanych środków zewnętrznych.

Czas, w którym żyjemy, woła o diagnozę i nowe standardy. Potrzebna jest nam czytelna, zrozumiała wizja rozwoju kultury pomorskiej, która wyznaczy cele na lata, określi horyzont oczekiwań i możliwości, będzie zrozumiała i akceptowalna społecznie. II Kongres Kultury Pomorskiej wypracował już wiele rekomendacji, ale nie możemy zamknąć „Wizji rozwoju kultury pomorskiej” bez głosów z finału. Poniżej główne myśli, które powtarzają się na wielu spotkaniach i z pewnością zasługują na umieszczenie w ostatecznej redakcji. Czekamy nie tylko na głosy z finału, by stworzyć esencjonalny, zrozumiały dokument mieszczący się na jednej stronie i przyjazny w odbiorze.

Badania

Ankieta Finansowanie kultury pozainstytucjonalnej w woj. pomorskim

Adresat: starostwa i gminy pomorskie

Liczba wypełnionych ankiet – plan wg założeń: 25

Liczba ankiet nadesłanych: 45

Liczba ankiet uwzględnionych: 36 (15 starostw, 20 miast powiatowych, miasto Rumia)

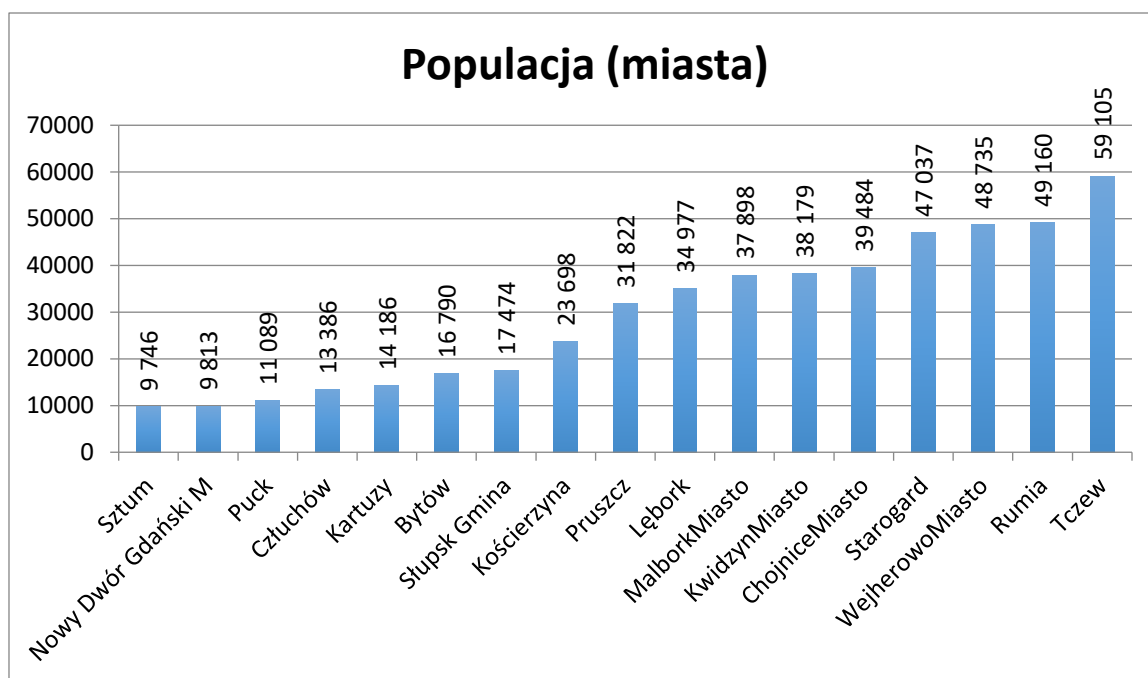
11 listopada-23 grudnia 2021 r.

Część II: Miasta powiatowe i Rumia

Liczba ludności: stan na 31 grudnia 2020 r. Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

Gmina Słupsk – stan ludności na 31 sierpnia 2021 r., Źródło:

https://www.gminaslupsk.pl/strona/menu/15_gmina_w_liczbach

1. Jakie formy wspierania kultury pozainstytucjonalnej wystąpiły w latach 2020 i 2021 i jakie są planowane na rok 2022?

a) otwarty konkurs ofert

Słupsk (gmina)	NIE
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	TAK
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	TAK
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	NIE
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	TAK
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Łębork	NIE
Puck	TAK
Kościerzyna	TAK

b) tzw. małe granty (19a)

Słupsk (gmina)	NIE
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	NIE
Kwidzyn (miasto)	TAK
Rumia	TAK

Malbork (miasto)	TAK
Kartuzy	NIE
Pruszcz Gdański	NIE
Tczew	NIE
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	NIE
Puck	TAK
Kościerzyna	-

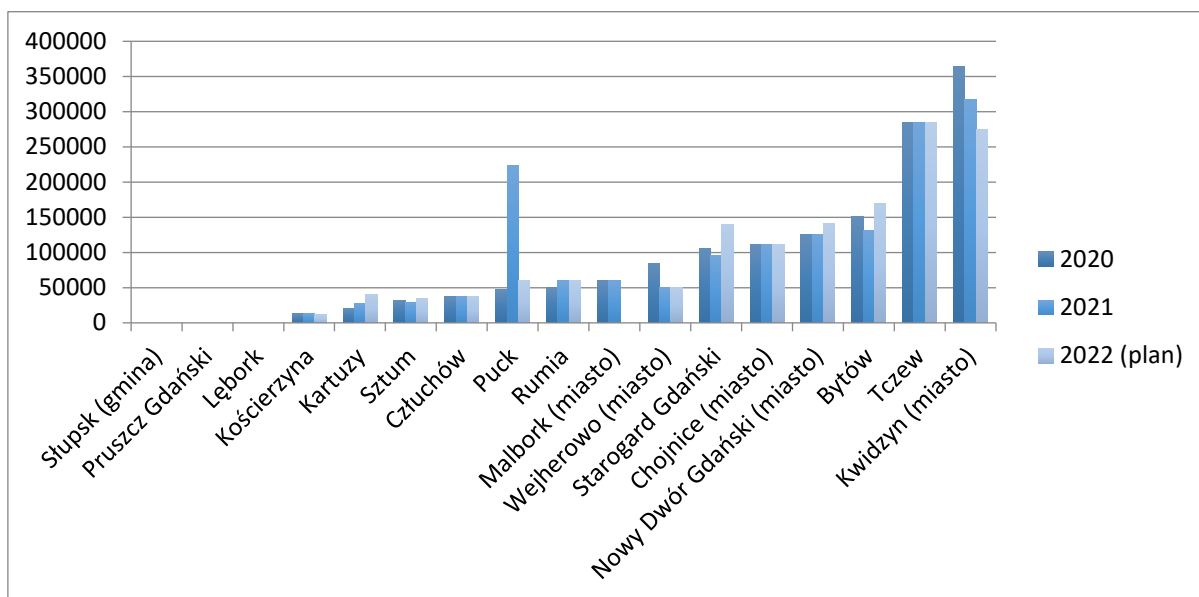
c) stypendia

Słupsk (gmina)	NIE
Wejherowo (miasto)	NIE
Sztum	NIE
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	NIE
Pruszcz Gdański	NIE
Tczew	NIE
Bytów	NIE
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	NIE
Starogard Gdański	TAK
Lębork	NIE
Puck	NIE
Kościerzyna	-

d) inne

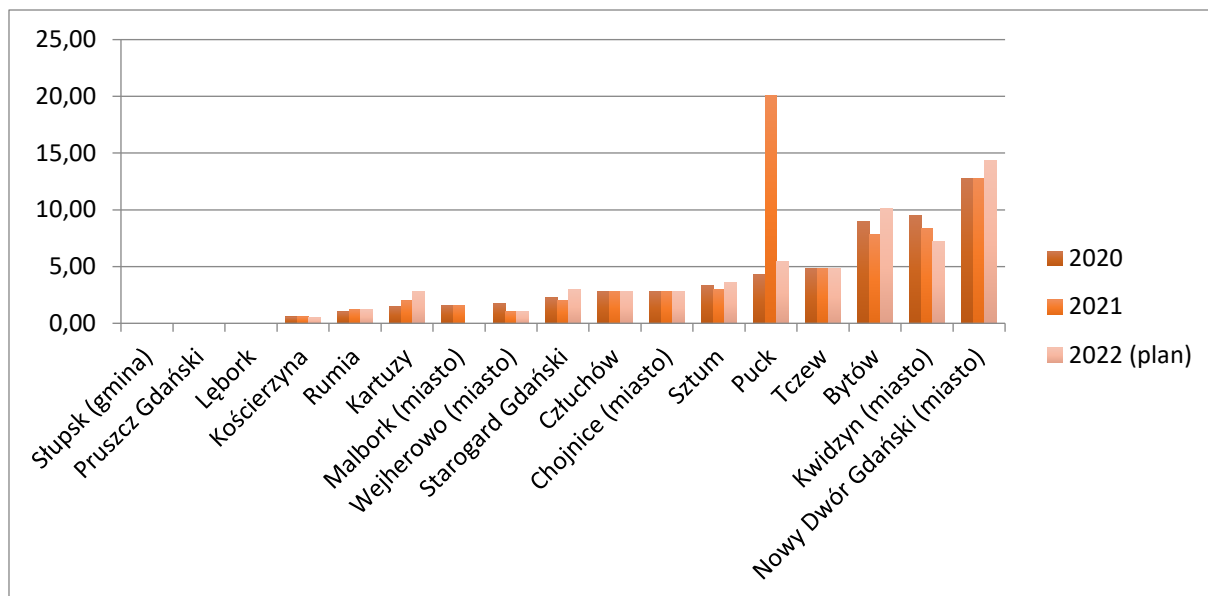
Słupsk (gmina)	NIE
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	NIE
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	NIE
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	NIE
Puck	TAK
Kościerzyna	-

2. Jaka była wysokość środków przeznaczonych na wsparcie kultury pozainstytucjonalnej w latach 2020 i 2021 i jaka jest planowana w roku 2022?

Słupsk (gmina)	0	0	0
Pruszcz Gdański	0	0	0
Lębork	0	0	0
Kościerzyna	13300	14000	12000
Kartuzy	20900	27970	40000
Sztum	32300	29000	35300
Człuchów	37520	38000	38000
Puck	47500	223071	60000
Rumia	50000	60000	60000
Malbork (miasto)	60000	60000	bd
Wejherowo (miasto)	85000	50000	50000
Starogard Gdański	105000	95490	140000
Chojnice (miasto)	111000	111000	111000
Nowy Dwór Gdański (miasto)	125000	125000	141000
Bytów	151000	131600	169200
Tczew	285000	285000	285000
Kwidzyn (miasto)	363927	317400	275000

Per capita

Słupsk (gmina)	0,00	0,00	0,00
Pruszcz Gdański	0,00	0,00	0,00
Lębork	0,00	0,00	0,00
Kościerzyna	0,56	0,59	0,51
Rumia	1,02	1,22	1,22
Kartuzy	1,47	1,97	2,82
Malbork (miasto)	1,58	1,58	0,00
Wejherowo (miasto)	1,74	1,03	1,03
Starogard Gdański	2,23	2,03	2,98
Człuchów	2,80	2,84	2,84
Chojnice (miasto)	2,81	2,81	2,81
Sztum	3,31	2,98	3,62
Puck	4,28	20,12	5,41
Tczew	4,82	4,82	4,82
Bytów	8,99	7,84	10,08
Kwidzyn (miasto)	9,53	8,31	7,20
Nowy Dwór Gdański (miasto)	12,74	12,74	14,37

3. W jaki sposób pandemia wpłynęła na wysokość lub formy wsparcia kultury pozainstytucjonalnej na terenie gminy/powiatu?

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	Zwiększyła
Sztum	Zwiększyła
Chojnice (miasto)	Nie wpłynęła
Kwidzyn (miasto)	Zwiększyła
Rumia	Zmniejszyła
Malbork (miasto)	Nie wpłynęła
Kartuzy	Zwiększyła
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	Nie wpłynęła
Bytów	Nie wpłynęła
Nowy Dwór Gdański (miasto)	Nie wpłynęła

Człuchów	Nie wpłynęła
Starogard Gdański	Nie wpłynęła
Lębork	Nie dotyczy
Puck	Zmniejszyła
Kościerzyna	-

4. W jakim stopniu budżet konkursu (ów) wyczerpuje oczekiwania aplikujących (% kwoty, o jaką ubiegają się organizacje w stosunku do budżetu konkursu (ów)). Właściwą odpowiedź należy podkreślić, mile widziana konkretna wysokość w %

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	Powyżej 50%
Sztum	100%
Chojnice (miasto)	50%
Kwidzyn (miasto)	Powyżej 50%
Rumia	Powyżej 50%
Malbork (miasto)	Pomiędzy 30 a 50%
Kartuzy	Pomiędzy 30 a 50%
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	Powyżej 50%
Bytów	Pomiędzy 30 a 50%
Nowy Dwór Gdański (miasto)	Powyżej 50%
Człuchów	Powyżej 50%
Starogard Gdański	Powyżej 50%
Lębork	Nie dotyczy
Puck	Pomiędzy 30 a 50%
Kościerzyna	-

5. Jak w latach 2020-21 kształtowała się liczba osób i organizacji aplikujących o wsparcie swych działań?

Zmniejszyła się / Zwiększyła się / Właściwie bez zmian

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	Zmniejszyła się
Sztum	Zmniejszyła się
Chojnice (miasto)	Bez zmian
Kwidzyn (miasto)	Bez zmian
Rumia	Bez zmian
Malbork (miasto)	Zmniejszyła się
Kartuzy	Bez zmian
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	Zmniejszyła się
Bytów	Bez zmian
Nowy Dwór Gdański (miasto)	Bez zmian
Człuchów	Bez zmian
Starogard Gdański	Bez zmian
Lębork	Nie dotyczy
Puck	Bez zmian
Kościerzyna	-

6. Czy organizacje i ludzie kultury mogą się ubiegać o inne formy wsparcia/zauważenia/docenienia finansowego lub rzeczowego? Właściwe podkreślić, w przypadku odpowiedzi na TAK – rozwinąć

NIE / TAK np. nagrody specjalne/jubileuszowe, inne – jakie? (np. ulgi w opłatach, użyczenia, mobilność) / niepotrzebne skreślić

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	NIE
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	TAK
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	TAK
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	Nie dotyczy
Puck	TAK
Kościerzyna	-

7. Czy w ramach wsparcia organizacji są programy wspierające rozwój instytucjonalny organizacji?

NIE / TAK – jakie to programy?

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	NIE
Sztum	NIE
Chojnice (miasto)	NIE
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	NIE
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	NIE
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	NIE
Bytów	NIE
Nowy Dwór Gdański (miasto)	TAK
Człuchów	NIE
Starogard Gdański	NIE
Lębork	Nie dotyczy
Puck	NIE
Kościerzyna	-

8. Z czym organizacje pozarządowe mają największe problemy, jakie są najczęstsze błędy popełniane przez NGO we wnioskach o dofinansowanie?

TAK (są przykłady), NIE (brak przykładów)

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	TAK
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	Nie dotyczy
Puck	TAK
Kościerzyna	-

9. Jakie zapisy w regulaminach/dokumentach aplikacyjnych wymagałyby zmian/uściśleń i dlaczego?**TAK (są przykłady), NIE (brak przykładów)**

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	NIE
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	NIE
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	NIE
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	NIE
Lębork	Nie dotyczy
Puck	NIE
Kościerzyna	-

10. Co mogłoby wpłynąć na optymalizację wykorzystania wsparcia dotacyjnego i większą spójność z polityką kulturalną miasta? (wyższe budżety, granty wieloletnie, powierzenia, inne)**TAK (są przykłady), NIE (brak przykładów)**

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK

Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	TAK
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	NIE
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	TAK
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	Nie dotyczy
Puck	TAK
Kościerzyna	-

11. Czy bylibyście Państwo zainteresowani udziałem w szczegółowo przygotowanym, specjalistycznym seminarium dotyczącym wymiany uwag nt. finansowania kultury pozainstytucjonalnej i stworzenie katalogu dobrych praktyk? (interpretacja przepisów i zarządzeń, formularze i rozliczenia, prezentacje ofert, wpływ rekomendacji, granty „wielomiejskie” i wiele innych) – TAK / NIE niepotrzebne skreślić

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	TAK
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	TAK
Człuchów	NIE
Starogard Gdański	TAK
Lębork	Nie dotyczy
Puck	TAK
Kościerzyna	-

12. Czy w takim seminarium powinni wziąć udział przedstawiciele NGO?

Słupsk (gmina)	ND
Wejherowo (miasto)	TAK+
Sztum	TAK+
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	TAK
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	TAK

Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	ND
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	TAK
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	ND
Puck	TAK
Kościerzyna	-

13. Czy w takim seminarium powinni wziąć udział przedstawiciele MKiDN? – niepotrzebne skreślić

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	TAK
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	TAK
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	Nie dotyczy
Puck	TAK
Kościerzyna	-

14. Listy beneficjentów otwartych konkursów grantowych (mogą być linki lub załączniki) oraz innych konkursów (stypendia, inne)

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	TAK
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	TAK
Rumia	TAK
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	TAK
Bytów	TAK
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	TAK
Lębork	Nie dotyczy

Puck	NIE
Kościerzyna	-

15. Pytanie „pilotażowe”, na które odpowiedź nie jest „obowiązkowa”, ale ważna. Dotyczy relacji między instytucjami kultury a kulturą pozainstytucjonalną, co będzie przedmiotem przyszłorocznego badania.

IK są oczywiście autonomiczne w podejmowaniu decyzji, ale czasami, mimo szczyrych chęci wspierania KPI i współpracy, nie mogą wiele zrobić. Czy gdyby wyraziły chęć większego wspierania KPI (np. użyczenie powierzchni), co wiązałoby się z dodatkowymi środkami, to urząd byłby skłonny znaleźć dodatkowe środki dla IK dedykowane na ten konkretny cel (wspieranie KPI)?

NIE TAK TAK pod określonymi warunkami (wymienionymi poniżej) / niepotrzebne skreślić, w przypadku ostatnim prosimy podać warunki

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	NIE
Sztum	TAK
Chojnice (miasto)	TAK
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	NIE
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	NIE
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	NIE
Bytów	NIE
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	TAK
Starogard Gdański	NIE
Lębork	Nie dotyczy
Puck	NIE
Kościerzyna	-

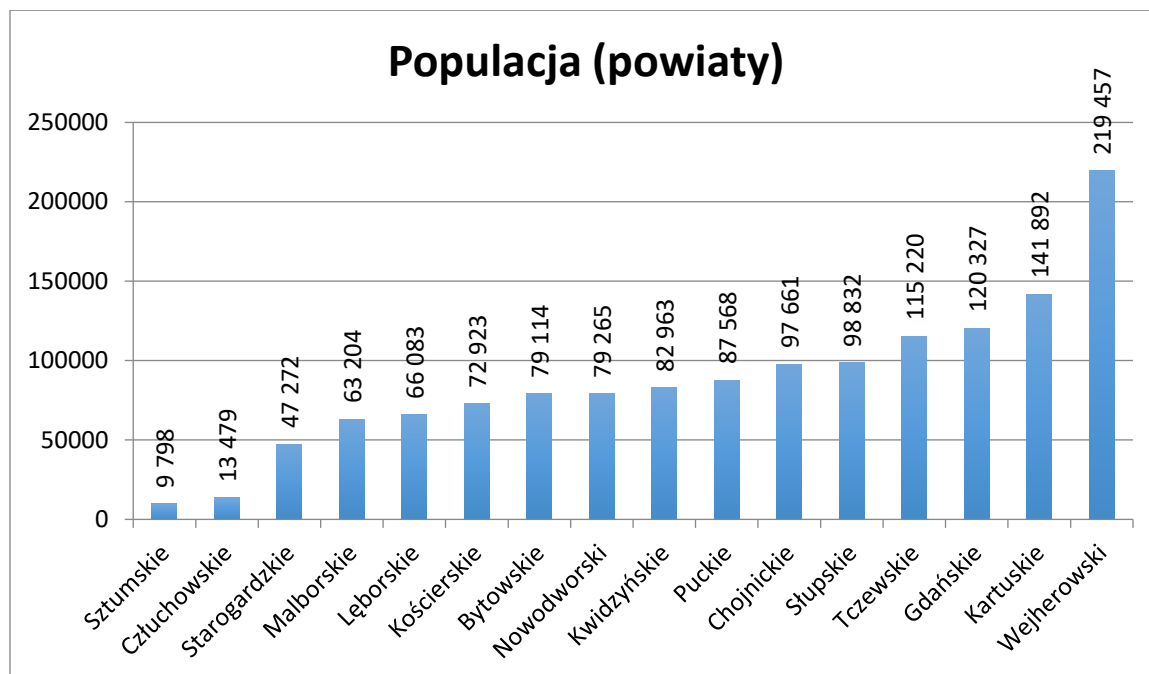
16. Inne (ważne do uzupełnienia, by informacja o finansowaniu KPI była pełniejsza)

Słupsk (gmina)	Nie dotyczy
Wejherowo (miasto)	NIE
Sztum	NIE
Chojnice (miasto)	NIE
Kwidzyn (miasto)	NIE
Rumia	NIE
Malbork (miasto)	NIE
Kartuzy	TAK
Pruszcz Gdański	Nie dotyczy
Tczew	NIE
Bytów	NIE
Nowy Dwór Gdański (miasto)	NIE
Człuchów	NIE
Starogard Gdański	NIE
Lębork	TAK

Puck	NIE
Kościerzyna	-

Część III: Powiaty

Liczba ludności: stan na 31 grudnia 2020 r. Źródło: <https://www.polskawliczbach.pl/>

1. Jakie formy wspierania kultury pozainstytucjonalnej wystąpiły w latach 2020 i 2021 i jakie są planowane na rok 2022? (niepotrzebne skreślić)

a) otwarty konkurs ofert

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	TAK
Kościerskie	TAK
Słupskie	TAK
Gdańskie	TAK
Kartuskie	TAK
Nowodworski	TAK
Lęborskie	TAK
Sztumskie	TAK
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	TAK
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzińskie	TAK

b) tzw. małe granty (19a)

Bytowskie	TAK
-----------	-----

Malborskie	NIE
Wejherowski	NIE
Kościerskie	NIE
Słupskie	TAK
Gdańskie	NIE
Kartuskie	NIE
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	NIE

c) stypendia

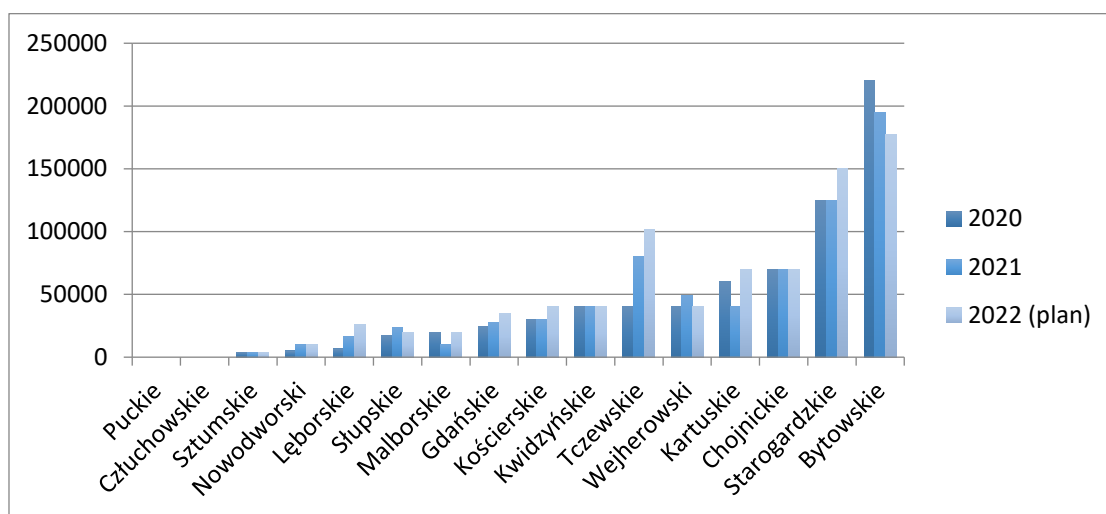
Bytowskie	TAK
Malborskie	NIE
Wejherowski	TAK
Kościerskie	NIE
Słupskie	TAK
Gdańskie	NIE
Kartuskie	NIE
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	NIE
Kwidzyńskie	NIE

d) inne

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	TAK
Kościerskie	NIE
Słupskie	NIE
Gdańskie	NIE
Kartuskie	NIE
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	NIE
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE

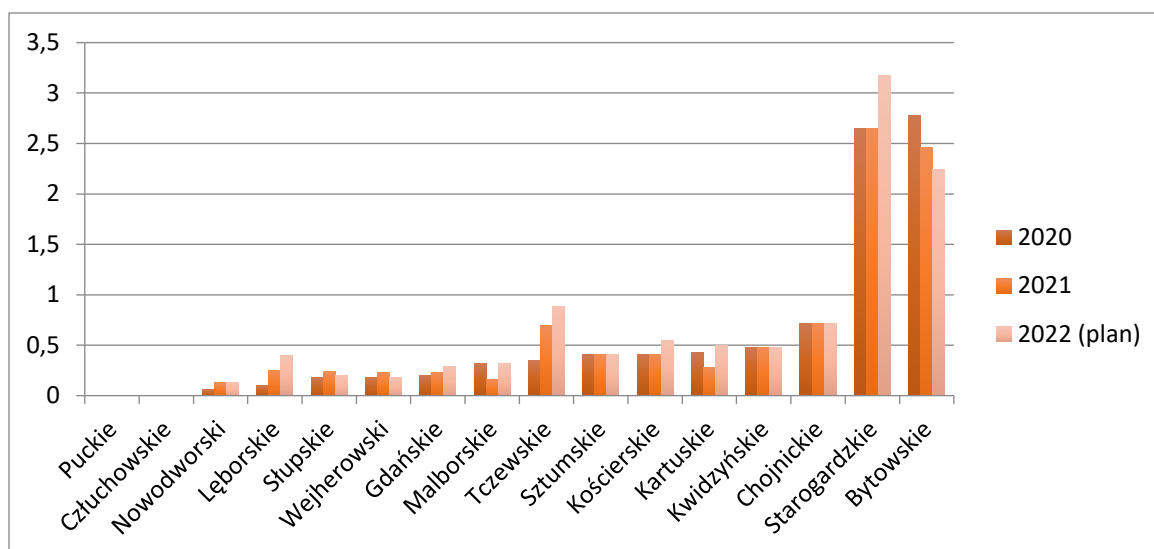
Tczewskie	NIE
Kwidzyńskie	NIE

2. Jaka była wysokość środków przeznaczonych na wsparcie kultury pozainstytucjonalnej w latach 2020 i 2021 i jaka jest planowana w roku 2022?

Bytowskie	220000	195000	177000
Malborskie	20000	10000	20000
Wejherowski	40500	49500	40500
Kościerskie	30000	30000	40000
Słupskie	17350	23500	20000
Gdańskie	24500	28000	35000
Kartuskie	60000	40000	70000
Nowodworski	5000	10000	10000
Lęborskie	6636	16460	26000
Sztumskie	4000	4000	4000
Puckie	0	0	0
Chojnickie	70000	70000	70000
Starogardzkie	125000	125000	150000
Człuchowskie	0	0	0
Tczewskie	40200	80000	102000
Kwidzyńskie	40000	40000	40000

Per capita

Bytowskie	2,78	2,46	2,24
Malborskie	0,32	0,16	0,32
Wejherowski	0,18	0,23	0,18
Kościerskie	0,41	0,41	0,55
Słupskie	0,18	0,24	0,20
Gdańskie	0,20	0,23	0,29
Kartuskie	0,42	0,28	0,49
Nowodworski	0,06	0,13	0,13
Lęborskie	0,10	0,25	0,39
Sztumskie	0,41	0,41	0,41
Puckie	0,00	0,00	0,00
Chojnickie	0,72	0,72	0,72
Starogardzkie	2,64	2,64	3,17
Człuchowskie	0,00	0,00	0,00
Tczewskie	0,35	0,69	0,89
Kwidzyńskie	0,48	0,48	0,48

3.W jaki sposób pandemia wpłynęła na wysokość lub formy wsparcia kultury pozainstytucjonalnej na terenie gminy/powiatu? (niepotrzebne skreślić)

- a/ nie wpłynęła b/ wysokość wsparcia zmniejszyła się c/ wysokość wsparcia zwiększyła się
d/ wysokość wsparcia zwiększyła się i pojawiły się nowe formy wsparcia (jakie?)

Bytowskie	Zmniejszyła się
Malborskie	Zmniejszyła się
Wejherowski	Nie wpłynęła
Kościerskie	Nie wpłynęła
Słupskie	Zwiększyła się
Gdańskie	Zwiększyła się
Kartuskie	Zmniejszyła się
Nowodworski	Nie wpłynęła

Lęborskie	Zwiększyła się
Sztumskie	Nie wpłynęła
Puckie	-
Chojnickie	Nie wpłynęła
Starogardzkie	Nie wpłynęła
Człuchowskie	Nie wpłynęła
Tczewskie	Zwiększyła się
Kwidzyńskie	Nie wpłynęła

4. W jakim stopniu budżet konkursu (ów) wyczerpuje oczekiwania aplikujących (% kwoty, o jaką ubiegają się organizacje w stosunku do budżetu konkursu (ów)). Właściwą odpowiedź należy podkreślić, mile widziana konkretna wysokość w %

Poniżej 30% pomiędzy 30 a 50% 50% powyżej 50% konkretnie:.....%

Bytowskie	pomiędzy 30 a 50%
Malborskie	powyżej 50%
Wejherowski	Poniżej 30%
Kościerskie	powyżej 50%
Słupskie	pomiędzy 30 a 50%
Gdańskie	pomiędzy 30 a 50%
Kartuskie	Poniżej 30%
Nowodworski	powyżej 50%
Lęborskie	pomiędzy 30 a 50%
Sztumskie	pomiędzy 30 a 50%
Puckie	-
Chojnickie	pomiędzy 30 a 50%
Starogardzkie	powyżej 50%
Człuchowskie	Nie dotyczy
Tczewskie	pomiędzy 30 a 50%
Kwidzyńskie	powyżej 50%

5. Jak w latach 2020-21 kształtowała się liczba osób i organizacji aplikujących o wsparcie swych działań?

Zmniejszyła się / Zwiększyła się / Właściwie bez zmian

Bytowskie	Zmniejszyła się
Malborskie	Zmniejszyła się
Wejherowski	Zwiększyła się
Kościerskie	Bez zmian
Słupskie	Bez zmian
Gdańskie	Bez zmian
Kartuskie	Zmniejszyła się
Nowodworski	Zmniejszyła się
Lęborskie	Zmniejszyła się
Sztumskie	Zmniejszyła się
Puckie	-
Chojnickie	Bez zmian

Starogardzkie	Bez zmian
Człuchowskie	Nie dotyczy
Tczewskie	Bez zmian
Kwidzyńskie	Bez zmian

6. Czy organizacje i ludzie kultury mogą się ubiegać o inne formy wsparcia/zauważenia/docenienia finansowego lub rzeczowego? Właściwe podkreślić, w przypadku odpowiedzi na TAK – rozwinąć

NIE / TAK np. nagrody specjalne/jubileuszowe, inne – jakie? (np. ulgi w opłatach, użyczenia, mobilność) / niepotrzebne skreślić

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	TAK
Kościerskie	NIE
Słupskie	NIE
Gdańskie	TAK
Kartuskie	NIE
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	NIE
Starogardzkie	TAK
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	NIE

7. Czy w ramach wsparcia organizacji są programy wspierające rozwój instytucjonalny organizacji?

NIE / TAK – jakie to programy?

Bytowskie	NIE
Malborskie	NIE
Wejherowski	NIE
Kościerskie	NIE
Słupskie	NIE
Gdańskie	NIE
Kartuskie	TAK
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	NIE
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	NIE
Kwidzyńskie	NIE

8. Z czym organizacje pozarządowe mają największe problemy, jakie są najczęstsze błędy popełniane przez NGO we wnioskach o dofinansowanie?

TAK (są przykłady), NIE (brak przykładów)

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	NIE
Kościerskie	TAK
Słupskie	TAK
Gdańskie	TAK
Kartuskie	TAK
Nowodworski	TAK
Lęborskie	TAK
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	TAK
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	TAK

9. Jakie zapisy w regulaminach/dokumentach aplikacyjnych wymagałyby zmian/uściśleń i dlaczego?

TAK (są przykłady), NIE (brak przykładów)

Bytowskie	NIE
Malborskie	NIE
Wejherowski	NIE
Kościerskie	TAK
Słupskie	TAK
Gdańskie	NIE
Kartuskie	NIE
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	NIE
Starogardzkie	TAK
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	NIE

10. Co mogłoby wpłynąć na optymalizację wykorzystania wsparcia dotacyjnego i większą spójność z polityką kulturalną miasta? (wyższe budżety, granty wieloletnie, powierzenia, inne)

TAK (są przykłady), NIE (brak przykładów)

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	NIE

Kościerskie	TAK
Słupskie	NIE
Gdańskie	NIE
Kartuskie	TAK
Nowodworski	TAK
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	TAK
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	TAK

11. Czy bylibyście Państwo zainteresowani udziałem w szczegółowo przygotowanym, specjalistycznym seminarium dotyczącym wymiany uwag nt. finansowania kultury pozainstytucjonalnej i stworzenie katalogu dobrych praktyk? (interpretacja przepisów i zarządzeń, formularze i rozliczenia, prezentacje ofert, wpływ rekomendacji, granty „wielomiejskie” i wiele innych) – TAK / NIE niepotrzebne skreślić

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	-
Kościerskie	TAK
Słupskie	TAK
Gdańskie	TAK
Kartuskie	TAK
Nowodworski	TAK
Lęborskie	TAK
Sztumskie	TAK
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	NIE

12. Czy w takim seminarium powinni wziąć udział przedstawiciele NGO?

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	-
Kościerskie	NIE
Słupskie	TAK
Gdańskie	TAK+
Kartuskie	TAK
Nowodworski	TAK
Lęborskie	TAK
Sztumskie	TAK

Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	TAK
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK+
Kwidzyńskie	TAK+

13. Czy w takim seminarium powinni wziąć udział przedstawiciele MKiDN?

Bytowskie	TAK
Malborskie	TAK
Wejherowski	-
Kościerskie	TAK
Słupskie	NIE
Gdańskie	NIE
Kartuskie	TAK
Nowodworski	TAK
Lęborskie	NIE
Sztumskie	TAK
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	TAK

14. Listy beneficjentów otwartych konkursów grantowych (mogą być linki lub załączniki) oraz innych konkursów (stypendia, inne)

Bytowskie	NIE
Malborskie	NIE
Wejherowski	NIE
Kościerskie	NIE
Słupskie	NIE
Gdańskie	NIE
Kartuskie	TAK
Nowodworski	NIE
Lęborskie	TAK
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	NIE

15. Pytanie „pilotażowe”, na które odpowiedź nie jest „obowiązkowa”, ale ważna. Dotyczy relacji między instytucjami kultury a kulturą pozainstytucjonalną, co będzie przedmiotem przyszłorocznego badania.

IK są oczywiście autonomiczne w podejmowaniu decyzji, ale czasami, mimo szczerych chęci wspierania KPI i współpracy, nie mogą wiele zrobić. Czy gdyby wyraziły chęć większego wspierania KPI (np. użyczenie powierzchni), co wiązałoby się z dodatkowymi środkami, to urząd byłby skłonny znaleźć dodatkowe środki dla IK dedykowane na ten konkretny cel (wspieranie KPI)?

NIE TAK TAK pod określonymi warunkami (wymienionymi poniżej) / niepotrzebne skreślić, w przypadku ostatnim prosimy podać warunki

Bytowskie	NIE
Malborskie	NIE
Wejherowski	NIE
Kościerskie	NIE
Słupskie	NIE
Gdańskie	NIE
Kartuskie	TAK
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	TAK
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	TAK
Kwidzyńskie	NIE

16. Inne (ważne do uzupełnienia, by informacja o finansowaniu KPI była pełniejsza)

Bytowskie	NIE
Malborskie	NIE
Wejherowski	NIE
Kościerskie	-
Słupskie	NIE
Gdańskie	NIE
Kartuskie	NIE
Nowodworski	NIE
Lęborskie	NIE
Sztumskie	NIE
Puckie	-
Chojnickie	NIE
Starogardzkie	NIE
Człuchowskie	NIE
Tczewskie	NIE
Kwidzyńskie	TAK

List Adama Orzechowskiego do Pomorskiej Rady Kultury*

Pamiętam – przed laty nurt teatralnego offu, wywodzący się głównie z kręgów studenckich, był niezwykle silnym i znaczącym elementem naszej teatralnej rzeczywistości. Bywał bardziej odważny i radykalny politycznie. Szorstki, ale bezkompromisowy artystycznie, nienachalnie, ale istotnie wpływał

na zmiany teatralnego języka głównego nurtu. To oczywiście zamierzchłe czasy, lata sześćdziesiąte, siedemdziesiąte, nawet osiemdziesiąte minionego wieku. Po 1989 teatralny off stracił na znaczeniu, z czasem profesjonalne teatry coraz obficiej czerpały z form wypracowywanych w offie, dodając do tego swoje profesjonalne umiejętności warsztatowe, offowa specyfika przestała być jego elementem rozpoznawczym, sam off też coraz częściej starał się naśladować – w wyborach repertuarowych, w technikach aktorskich czy strategiach reżyserskich – teatry repertuarowe, z różnym zresztą skutkiem.

Dzisiejszy off próbuje odbudowywać swą dawną pozycję. Stara się uwolnić od powinności instytucjonalnego teatru i jego zobowiązań wobec lokalnych społeczności, na nowo próbuje się wykazywać tematyczną odwagą i polityczną bezkompromisowością. I to zaangażowanie warto doceniać i wspierać. Rzadziej niż niegdyś dzisiejszy off wywodzi się z ruchu studenckiego, częściej niż kiedyś korzysta z doświadczeń profesjonalnych twórców i współpracy dyplomowanych aktorów. Ma jednak poważne kłopoty z, nawet nie bezpieczeństwem, ale jakimkolwiek wsparciem finansowym. Z reguły brak mu zaplecza lokalowego i nadziei na eksploatację swoich przedstawień. O ile sam proces ich przygotowania – jakąś nadzwyczajną pasją, siłą woli, przypadkowym grantem i wsparciem życzliwych doprowadza do premiery, to dalsza eksploatacja wartych tego często spektakli jest niemożliwa. Żyją od przeglądu do festiwalu, od święta miasta do innego, wojewódzkiego eventu.

Warto może pomyśleć o jakiejś kompleksowej i systematycznej polityce offowej, o wygospodarowaniu w budżetach stałych środków dla tych tworzonych często z wielką pasją i zaangażowaniem przedsięwzięć, może warto pomyśleć o jakimś stałym miejscu przeznaczonym na próby, techniczne zaplecze a nawet najprostszą scenę do stałych prezentacji. Oczywiście instytucje kultury, czy stałe teatry, mogą – w wolnym od swoich przedstawień okresie – użyczać swoich scen na takie przeglądy czy stałe prezentacje, ale to rozwiązanie raczej połowiczne i prowizoryczne, uciekające od systemowego rozwiązania offowego tematu (nasza współpraca z Teatrem Dada von Bzdülów).

Nasze, Teatru Wybrzeże doświadczenie w tym obszarze, można uznać nawet za wzorcowe – ale jesteśmy w stanie podjąć współpracę z jedną grupą. Podejmowanie kolejnych zobowiązań wiązałoby się z koniecznością ograniczania naszych własnych prezentacji, pozbawiania naszych aktorów zarobków a naszych widzów możliwości oglądania naszych przedstawień. Musiałbym, jako dyrektor, działać na szkodę własnej instytucji. Jedno- czy dwukrotne udostępnienie naszej sceny sopockiej jednemu czy dwóm zespołom offowym, po zaniżonych zwykle kosztach wynajmu, natychmiast powoduje długą kolejkę kolejnych chętnych, którym, niestety, muszę odmawiać. A ja nie mogę tak con amore, bo jestem z tego rozliczany, a swoim pracownikom technicznym i obsłudze muszę wypłacać normalne stawki. Nierzadko też takie występy na profesjonalnej scenie prowokują niezależnych artystów do jakiejś niezdrowej konkurencji z zawodowcami, a nie to wszak jest celem a nawet punktem wyjścia nurtu offowego.

—

Pomorska Rada Kultury powstała w ramach realizacji rekomendacji Kongresu Kultury Pomorskiej (więcej [tutaj](#)). Na jej ostatnim spotkaniu głównym tematem była sytuacja kultury pozainstytucjonalnej na Pomorzu, list Adama Orzechowskiego jest jego głosem w dyskusji.

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018–2030 PROO.

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

